روضه پر نور شیخ المشایخ غوث العظم عبدالقادر جیلانی (رح)

Ketabton.com

فیسبوک غلام حضرت غلام

Haji Ajab Khan فیسبوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

التقرّب

إلى

حضرة الشیخ الشیوخ ، قدوة الموحّدین ،
شمس العارفین ، امام أولیاء الکاملین ، زبدة السالکین ،
دلیل المحققین ، عمدة الرّاسخین ، قائد الواصلین ، شمس
طریقت ، امام الشریعت ، غوّاص بحر العرفانی ، اشهب زمانی
عارف یزدانی ، فقیر اصفهانی ، درویش سُبحانی ، مسکین زمانی
سالکِ حقّانی ، ابو الخیر ، راشد التوحید ، قاسم
الفیوض الرشید ، غوث الثقلین ، غوث الاعظم ،
غوث الاقلیم الورٰی ، غوث صمدانی ، محبوب
المصطفٰی سیّد الابرار والاصفیاء سیّد السادات سیّدنا
حضرة

الشیخ محی الدین عبدالقادر جیلانی

رضی الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

فتوح الغيب

شروع دكتاب

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ وَهَدٰی وَاخْتَارَ مِنْ عِبَادِهٖ مَنْ یَّشَآءُ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْمُجْتَبٰی وَنَبِیِّهِ الْمُصْطَفٰی وَعَلٰی اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهِ الَّذِیْنَ لَهُمْ خَیْرُ الْعُقْبٰی وَعَرَجُوْا عَلٰی مَعَارِجِ الدِّیْنِ الْعُلْیَا وَرَقُوْا عَلٰی مَرَاقِیْ الْمِلَّةِ الْقُصْوٰی وَفَازُوْا فَوْزًا عُظْمٰی۔

اما بعد : حضرت محبوب سبحانى، عالِم ربانى، عارف كامل، پيرانو پير، محیُ الدّين ابومحمد عبدالقادر حسنى حسينى رحمة الله عليه فرمائى :- ټول ثناصفت الله پاك لره چه پروردګار د جهانونو دے . هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے - ټول مخلوقات عرش، هوره جوړه او پو وزرے، هر وچ او لوند څيز او هغه ټول اشياء چه څموږ پروردګار پيدا كړى دى - او وجود كښ ئے راوستے دى - او خواره كړے ئے دى - دا ټول د الله پاك ثناخوان دى -

تل صفت الله پاك لره، چه بنى آدم ئے پيدا كه. بيائے درست كه او په اندازه ئے كه. بيائے ورته هدايت اوكه.

او وے وژه.او ژوندے ئے كه . وے خندوو.او وئے ژړوؤ په بعضو ئے زيات رحم اوكه او بعضے ئے رسوا كه چه هم خوړوونكے دے، هم څښوونكے دے .څوك ئے نيك بخت كه او څوك ئے بدبخت. د بعضو نه ئے بخښش لرے كه او بعضے ئے پرے بناد كړل. هغه الله چه د هغه په حكم غرونه كه ميخونه كلك دى - او زمكے پرے قرار بيا موندے دے . او غوړيدلے فرش دے .

هيڅوك د الله د رحمت نه نا اميده نه دے . او هيڅوك د هغه د سختئ فعل او امرنه بے وېرے نه دے. هيڅ اله د هغه د بندګى نه عارنه ورځى او هيڅوك د هغه د رحمت د دائرے نه بهرنه دے . هغه په هغه ټولو څيزونو موصوف دے چه د هغے ئے په مخلوقاتو مهربانئ كړے دى. او هغه له شكر دے چه د هر آفت لرے كونكے دے .

بيا د هغه په نبى صلى الله عليه وسلم د رحمتونه وى، چه په مخلوقاتو كښ برګزيده او موجوداتو كښ چيله دے. دا هغه نبى دے چه چا ئے پيروى اوكره نو هدايت ئے بيا موند او چا چه تړے مخ واړولو، نوګمراه او مرتد شو - دا هغه پيغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو - او دنيا كښ زاهد، او رفيق اعلى ته راغب وو. دا هغه رسول چه د هغه په تشريف اوړلو حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په بركت زمكه روښانه شوه - ټول سلامونه، رحمتونه

او بركتونه دِ په بيا بيا په نبى عليه السلام، د هغه په آل، اصحابو، تابعينو، تبع تابعينو او ټولو اولينو او آخرينو مؤمنينو او مسلمينو وى، چه قول او فعل كښ ئے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصيب دے .

موږ الله پاك ته په عاجزئ سره رجوع كوو، چه څموږ ربّ، خالق، رازق، نافع، ساتندوكے، ژوندے كونكے او مړ كونكے او څموږ نه د تكليف لرے كونكے دے . دا ټول نعمتونه د الله پاك د مهربانئ، بخښش، فضل او احسان په وجه دى - چه قول، فعل، په پټه، ښكاره، سختئ او نرمئ كښ هميشه څموږ حفاظت كوى.

الله تعالى فعّال لِّمَا يُرِيْد (چه څه غواړى هغه كونكے) دے . په هر څه عليم دے . څه چه د خلقو نه پټ دى، هغه ته ښكاره دى . د لغزشونو او عبادتو په احوالو خبردار دے . د حاجاتو اوريدونكے او قبلونكے دے .

د حمد و صلوٰة نه پس د خدائى تعالى نعمتونه په بنده باندې فراوان دى . الله پاك فرمائى "كه تاسو د الله تعالى نعمتونه شميرل اوغواړئ نو شمار به ئے نه كړے شى" او الله پاك فرمائى :"څه چه تاسو سره د نعمتونو نه دى، هغه د الله پاك د كړه دى؛ نو نه ژبه، نه څما زړه، او څما ژبه دا توان لرى چه د الله تعالى نعمتونه شمار كړے شى - او نه پرے عقل، ذهن او زړه احاطه كولے شى . او نه ئے ژبه

د بيان طاقت لرے شى .

منجمله د هغه څيزونو نه، چه د هغے د اظهار د پاره الله پاك څما ژبے ته قوت وركه، او د ژبے نه خبرے له، او د هغے د ليك د پاره ګوتو له، او ګوتو ته قلم له او د قلم نه كاغذ له، دا څو مقالے د عالم غيب د فتوحاتو نه څما په زړه كښ راغله، چه زه ئے د الله پاك په فضل وكرم د حق د طلبګارو د رهبرئ د پاره د زړه د قالب نه بهرته راوباسم .

مقاله (۱) تسليم، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال كښ درے څيزونه لازمى دى . يو دا چه د اوامرِ[1] الٰهى تعميل كوى، دويم دا چه د منهياتو[2] نه بچ اوسى . او دريم دا چه په قضا وقدر راضى وى - نو د مؤمن د پاره كم مرتبه دا ده چه په هيڅ حالت كښ هغه د دے څيزونو نه خالى نه وى نو پكار دى چه سرے زړه كښ د دے خبر وكلكه اراده لرى . او نفس ته هميشه د دے تعليم وركوى او د بدن ټول اعضاء هر حالت كښ د دے څيزونو سره مشغول ساتى .

مقاله (۲) اتباعِ سنت او ردِّ بدعت

د سنت پيروى كوئ . او د بدعت لاره مه اختياروئ . د

[1] د خدائى تعالى د احكامو تعميل -
[2] حرام كارونه چه د هغے نه شريعت منع راوړے ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله او د هغهٔ د رسول ؐ حکم منئ. او د هغوئ نافرمانی مهٔ کوئ. الله پاک یو کړئ او هیڅوک هغهٔ سره شریک مهٔ جوړوئ او د هر عیب نه ئے پاک کړئ. اسلام ربتینے مذهب دے. هیڅ شک پکښ مهٔ کوئ. الله پاک چه څهٔ غواړی په خپل مشیت او اراده ئے کوی. په هغهٔ اعتماد او ساتئ او شک او ګمان کښ مهٔ پریوځئ. د صبر نه کار اخلئ. د حق په اطاعت جمع کیږئ. او د له بازی مهٔ کوئ.

د الله تعالیٰ نه د فضل سوال کوئ. او د تکبر کیږئ مه. د خدائ نه د رحمت اُمید لرئ. نا اُمیده کیږئ مه. یو بل سره د دوستئ، محبت او رواداری سلوك کوئ. خپلو کښ دشمنی او عداوت مهٔ ساتئ. د ګناهونو نه ځان پاك ساتئ. د ے کښ بے پروائی مهٔ کوئ. ګنی په دے به ککړ شئ. د خپل پروردګار د ذکر او عبادت په کالی ځان بنائسته کړئ. بے اتفاق مهٔ کوئ. د خپل خالق د بارګاه نه لرے مهٔ او سئ او هغه پله د توجه کولو نه مخ مهٔ اړوئ. په توبه وُښکلو کښ هیڅکله تاخیر مهٔ کوئ. ځکه چه د هغهٔ د مغفوت دروازه هر وخت پرا نستے ده.

کهٔ په دے نصیحتونو عمل او کړئ نو اُمید دے چه الله تعالیٰ به درباندے رحم او کړی. او نیک بخت شئ. د دوزخ د عذاب نه بچ شئ. د الله تعالیٰ د یدار او قرب مو نصیب شی. او د جنت په ټولو نعمتونو بنادشئ. او په دغے نازو نعمت

کښ همیشه د پاره پاتے شی. هلته به په ښو ښو آسونو سورلی وی. او حورے به وی. او قِسم قِسم خوشبوئی، او خوش آوازه خندنګارے به وی. او د ټولو نه زیاته د خوږیدو خبره داده چه پیغمبرانو. صدیقانو. شهدائو او صالحانو سره به علّیّین کښ عزت او بزګی بیاموئ.

مقاله (۳) د ابتلاء او ازمائش ثمره

هرکله چه سختئ کښ په بنده د ازمائش وخت راشی نو اول په خپل قوت د هغے د علاج کوشش کوی. خوکهٔ خپل کوشش کښ کامیاب نهٔ شی. نو بیا د غیر الله نه پکښ مدد غواړی، لکه د نیاوی معاملاتو کښ د بادشانو منصبدارو، او مالدارو نه، او په امراضو کښ د طبیبا نو نه. خو کهٔ د غه ذریعے هم بیکاره شی. نو بیا دُعا، زارئ او ثناء صفت سره خپل خدائے ته راجع شی. خو ترکومه چه دے ځان کښ طاقت وینی مصیبت پخپله رفع کوی. بیا د مخلوقاتو نه مدد غواړی کهٔ هغوئ کښ د حاجت روائی څهٔ درك مومی او خدائے تعالیٰ ته رجوع نهٔ کوی. خو کله چه دے د هر طرف نه نا اُمید شی نو بیا بے اختیاره خدائی تعالیٰ ته د خپل حاجتونو د پاره په عاجزی شی او د خوف و رجا کیفیت پرے خور شی او چه الله تعالیٰ ئے هم دُعا زر قبوله نهٔ کړی. نو دے د ټولو ظاهری او مادی اسبابو نه نا اُمیده شی.

دے حالت کښ بنده ته د قضا و قدر او د توحید

اسرار په کشف سره ظاهر شی چه دے د دنیاوی ملا قراو اسبابو نه لاس په سر شی او د فنا فی التوحید د درجے نه پس محض دیو روح په شان باقی پاتے شی. دے وخت کښ د دهٔ نظر تسلیم او رضا کښ په خدائی افعالو وی. او صاحب یقین موحد شی. د یقین په دے درجه د دهٔ ایمان دے حد ته اورسی، چه د الله تعالیٰ نه سوا بل څوك فاعل حقیقی نهٔ وینی او د هغهٔ د ذات نه علاوه هیڅ یو د اسے هستی ئے په نظر کښ نهٔ راځی چه هغه د حرکت، سکون، ښو بدو، نفع نقصان، ورکړو اخستلو، پرانستلو بندولو، مرګ او ژوند عزّت او ذلّت، مالداری او محتاجی، صحت او بیمارئ مجاز او مختار وی.

د اسے حالت کښ بنده د قضا و قدر مخکښ داسے وی لکه پئ رودونکے بچے چه د دائی په غیږ کښ. یا مړے د غاسل په لاس کښ. یا غونډ وسکے د چوګان سوار په مخکښ وی. اوس د د خپل ژوند د ټولو معاملاتو مختار کل صرف الله پاك ګنړی. د دے د یو حال نه بل ته، د یو وضع نه بلے ته او د یو فعل نه بل ته اړولے راوړلے شی. خود ځان یا د غیر په حق کښ د څهٔ حکم او حرکت قدرت نهٔ لری. اوس د د خپل پروردګار په اراده او فعل کښ د خپل ځان نه غائب دے. کهٔ لیدهٔ کوی. کهٔ اوریده، او 5
کهٔ په څهٔ خبره پوهیده، هر څهٔ د خدائ په اراده کوی.

اوس د دهٔ علم د خدائے د علم نه دے او د دهٔ کلام د خدائے د کلام نه. دے د خدائے د نعمتانه نعمتنا یافته. د هغهٔ د قرب نه نیک بخت او د هغه د معنوی جمال نه ارا سته دے. د هغهٔ ذکر سره مطمئن دے. د هغه فکر سره صاحب فهم دے. او دنیا او عقبیٰ کښ د هغهٔ په وعده خوشحاله.

د تسلیم او رضا مقام کښ دے صرف الله سره دے او د غیر الله نه لاس په سر دے. دے د خدائے د قرب او وصل ارش و مند دے. د هغه پنا لټوی او د عشق او محبت رشته ئے خدائے تعالیٰ سره مضبوطه او محکم ده. په هره معامله کښ د دهٔ توکل په خدائے دے او د هغهٔ د معرفت د نور نه هدایت حاصلوی. اوس کهٔ دے قمیص اغوندی او کهٔ پرتوګ په دے کښ د خدائے تعالیٰ په عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموی. او د هغه د قدرت د نا اشنا رازونو نه اګاهی حاصلوی. او څهٔ چه د خدائے تعالیٰ نه اوری، هغه په سینه کښ محفوظ کوی. بیا د هغهٔ په نعمتونو شکر او باسی. د هغهٔ ثنا صفت کوی. او دُعا ترے غواړی.

مقاله (۴) فنافی الله او حقیقی ژوند

د غیر الله نه چه بیزاره شے نو په تا به د الله تعالیٰ رحمت وریږی. او چه خواهشاتو نه کناره کش شے. نو ستاد پاره به د الله تعالیٰ نه رحم غوښتلے شی. او چه د خپلے ارادے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه لاس په سر شي - او رضا بقضا شي - نو ستا د تقدیر لیک کښې به د خدائے تعالیٰ نه د خیر او برکت سوال کولے شي - دغه وخت به الله پاك تا په حقیقي معنو کښې ژوندے کړي او دا ئے ژوندون به بیا مومے - چه د هغې نه پس مرګ نشته - او دا سې غنی به شے چه د هغې نه پس محتاجي نشته - او په دا سې نعمتونو به ښاد شے چه د هغې نه پس تنګ ستی نشته - او په دا سې راحت به محفوظ شے چه د هغې نه پس پریشاني نشته - او په دا سې خوشحالۍ به خوشحاله شے چه د هغې نه پس غم نشته او په دا سې علم به موصوف شے چه د هغې نه پس جهل نشته او په دا سې امن کښې به شے چه د هغې نه پس خوف نشته او په دا سې عزت به عزتمند شے - چه د هغې نه پس ذلّت نشته او په بارګاهِ الٰهي کښې به دا سې قُرب حاصل کړے چه د هغې نه پس بُعد (لرے والے) نشته او دا سې ترقي به اوکړے چه د هغې نه پس تنزل نشته او دا سې به درونه شے چه د هغې نه پس سپکاوے نشته - او دا سې به پاك شے چه بیا به ګناهو نو کښې ککړ نشې -

چه دا مرتبه بیا مومے، نو دغه وخت به د الله تعالیٰ محبوب اوګرځے او چه خلق د ثنا صفت کوي - نو ته به په رښتیا د هغې جوګه ئے - ته به د روحاني امراضو د پاره خپل پو د لے لوئے اکسیر شے - چه خلق به ستا د باطني صفاتو او چتې مرتبې پیژندلو نه عاجز وي - او دا سې یو به مثله

بزرګ به شے چه څوك به دے سیال نهٔ وي - دې حالت کښې به ته د هر رسول، نبي او صدیق وارث شے - په تا به د ولایت انتها وي او د فیض حاصلولو د پاره به تاله ابدال راځي - په تا به د خدائے د مخلوق مشکلات حل کیږي - ستا په دُعا به د رحمت باران کیږي - ستا په برکت به پټي شنهٔ کیږي - او بوټي به زرغونیږي او ستا په دُعا به خاص وعام، بادشاه او رعیت، حاکم او محکوم، امامان او امتیان د ټول مخلوق مصیبتونه رفع کیږي - او ستا د احکامو او ارشاداتو د اطاعت نه به ئے بله چاره نه وي -

خلق به د لرے لرے ځایونو نه تاله راځي او د خالق کائنات په حکم د هر ځائے نه ستا په خدمت کښې تحفې تحائف، نقدي او غله راوړي - هر ځائے به ستا د ښو صفاتو او اوچتو اخلاقو چرچے وي او ټول خلق به ستا په تعریف نه مړیږي ستا د لویۍ او شان متعلق به په دوو ایماندارو کښې هم اختلاف نهٔ وي - اے پاك صفته! اے نیک بخته! اے په بارګاه خداوندي کښې مقبوله! او اے د نوعِ انسانی سرتاجه دنیا روبو او ځنګاونو ټولو خلقو کښې په تا د الله فضل دے او الله پاك د لوئے فضل خاوند دے -

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی

هرکله چه ته د دُنیا زیب وزینت، مکرو فریب، هلاکونکی لذات په ظاهره ښهٔ او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

بے وفائي، عهد شکني، او غافل او دنیا پرست خلق او وینے نو دا سې ئے اوګڼړه لکه چه څوك صحرا کښې او دس ماتے ته بربنډ ناست وي - چه ټول ښکاري او بد بوئي ئے خوره شوې وي - نو ته د هغهٔ د شرم ګاه نه سترګے پټے کړے - او د بد بوئي نه ئے پوزه بنده کړے - دغه رنګ ته د دنیادار و خلقو، د هغوئي د ګناه د ککړ ماحول نه او د هغوئي د خواهشاتو د بد بوئي نه ځان محفوظ کړه - د پاره د دے چه ستا د روح فطري پاکیزګي ضائع نشي او ته د دنیاوي افاتو نه خلاصے بیا مومے -

د نیا چه هر څو مره ستا قسمت کښې وي - هغه به ضرور تا ته درسي - او ته به ضرور د هغې نه فائده موے - په دے وجه ستا د دنیاوي ضروریاتو تشویش بالکل فضول دے - الله پاك خپل برګزید پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته فرمائي :- "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ" (د دنیا ظاهري مال و اسباب چه مونږ کفارو ته ورکړے دے، په هغې نظر مهٔ اچوه ځکه چه دد دے څیزونو نه مقصد کفار په فتنه کښې اچول دي - او ستا د پاره د پروردګار ورکړے رزق بهتر او پائنداردے -) -

مقاله (۶) د توحید راز

د الله تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کښې خپل خواهشات او لذات فنا کړه ځکه چه د دے عمل سره به ستا

په زړهٔ کښې د عالم الٰهي صلاحیت پیدا شي - د تعلق بالله د مضبوطولو د پاره فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ډیر ضروري دے او د خپلو خواهشاتو د فنا کولو یو علامت دا دے - چه د نفع نقصان، شر او ضرر، د نیاوي اسبابو او د جد وجهد ټولو معاملاتو کښې په خپل ذات د تکیه په ځائے دا ټول امور کلي طور سره الله تعالیٰ ته سپرد کړے شي او قاضی الحاجات اوګڼړلے شي - خدائے تعالیٰ مختارِ کُل نه ګڼړل او په نفس اعتماد کول شرك دے - صرف خدائے تعالیٰ په ماضی حال او مستقبل کښې د خپل بنده د امورو او معاملاتو کفیل دے د هغهٔ د ا نګراني او ذمه داري هغه وخت هم وه چه ته د مور په خیټه کښې وے او بیا چه د مور په غیږه کښې دے پټے روزل -

د خدائے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا کولو یو علامت دا دے، چه ته د هیڅ خواهش قصد نهٔ کوے ځکه چه خدائي اراده کښې سراسر خیر او بهتري ده او په دے کښې ستا قصد کول هم شرك اوګڼړه - د نفساني خواهشاتو د نفي نه به د الله تعالیٰ فعل په تا جاري شي او د افعال الٰهي نافذ کیدو سره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرك شي - زړهٔ به دے مطمئن شي - سینه به دے فراخه او کشاده شي - مخ به دے روښانه او پر نور شي - او چه د تعلق بالله روحاني توانائي بیا مومے نو د کائنات د ټولو څیزونو نه به بے نیازه

شي. ستا نقل وحرکت به د قدرت په اراده وي او د قدرت په ذریعه به هدایت بیاموې. تجلّیات الٰهي به تا ته د اشیاؤ ماهیت ښائي. او الله به درته د نور خلعت اغوندوي. پروردګار عالم به خپله تا ته علم ښائي. او د دې علم او عرفان په برکت به ته د سلفِ صالحین او برګزیده عارفانو مقاماتو ته رسوې.

بیا به ته د مخلوقاتو نه کناره کش شې. تا کښې به ذاتي خواهش او اراده پاتې نشي. د بشریت د رذائیلو نه به پاك شې. ستا زړهٔ به توحید کښې داسې فنا شي، چه د خدائے د ارادې نه سوا به هرګز څهٔ څیز نه قبلوې. چه دې مرتبې ته اورسې نو تا ته به د کراماتو نسبت کولے شي. په ظاهره به دا کرامات ستا نه ښکاري، خو حقیقت کښې به دا د خدائے تعالیٰ افعال او احکام وي. بیا به ته د هغې شکسته دل اولیاؤ په ډله کښې شامل شې. چه د هغوئ نفساني خواهشات او بشري ارادې بالکل فنا شوې دي او په زړونو کښې د ربّاني ارادو د کامل اطاعت جذبه پیدا شوې وي. لکه چه الله پاك فرمائیلي دي د خُما مخلص بندیان هیڅ نه غواړي مګر هغه چه الله اوغواړي: او فرمائیلي دي الله پاك. زهٔ هغه خلقو ته ډیر قریب یم چه د هغوئ زړونه خُما په وجه شکسته دي: نو ته به د الله تعالیٰ قرب تر هغې حاصل نهٔ کړې ترڅو چه ستا ټول خواهشات او ارادې د هغه په رضا قربان نشي.

کله چه ته خپلې ارادې د خدائے په ارادو کښې فنا کړې او د ذاتِ باري نه بل هیڅ څیز ته توجه اونهٔ کړې نو بیا به تا الله تعالیٰ د نورې سره ذرغون کړي او ته به د نورې باطني صفاتو حامِل شې. ستا په نفس کښې به د شرك محرکات محو شي او توحید به دې قلب او دماغ کښې راسخ شي. بیا به تا ته دیدار الٰهي حاصل وي. د «اَنَا عِنۡدَ مُنۡکَسِرَةِ الۡقُلُوۡبِ» (زهٔ شکسته دِلو ته ډیر قریب یم) هم دغه معنیٰ دي. حدیث قدسي کښې راځي - خُما مومن بنده د ذکر او عبادت په کثرت خُما قرب غواړي، حتّیٰ چه هغه

له د دې حدیث نه مطلب دا دے چه بنده عبادتونو کښې د تقرب الٰهي دا سې درجه حاصله کړي، چه خلقو او ماسوا علاقو نه منقطع شي. او همه تن خدائے ته داسې متوجه شي چه ټول حرکاتو سکناتو، حواس ظاهره او باطنه نه بغیر د خدائے تعالیٰ د اطاعت نه بل څهٔ کار نهٔ اخلي. د هغه ایدل او بدل، پوهیدل، ټول صرف د خدائے د پاره وي. او هرګز دا مطلب نهٔ دے چه معاذالله حاشا ثمه خدائي او ولي کښې اتحاد او حلول او شي. دا سې عقیده صریحًا کفر دے. او د کتاب او سنت او د ټولو علماؤ او امتونو خلاف څیز دے. پیرانو پیر صاحب قدس سره چه فرمائیلي دي چه دا حالت په حالت فنا کښې وي نو د دې نه مطلب د خدائے په لار کښې فنا کیدل دي. دا چه ماسوا الله علاقې ختمې شي. نه دا چه خدائي او ولي سره یو شي. حضرت پیرانو پیر صاحب ډیر لوئے فاضل عالم رباني وو. د هغوئ د شان نه دا خبره ډیره او چته ده چه دا سې خبره هغوئ ته منسوب کړے شي نو کوم کوم ځائے چه د دې کتاب کښې دا شان مضامین دي، د هغې نه مطلب دغه دے، کوم چه موږ بیان کړه.

ما ته ډیر محبوب شي. او د کامل ربط په وجه زهٔ د هغهٔ غوږ شم، چه په هغې هغه اوري. زهٔ د هغې سترګې شم، چه په هغې لیدهٔ کوي. زهٔ د هغهٔ ژبه شم چه په هغې خبرې کوي. زهٔ د هغهٔ لاس شم چه په هغې هغه نیول کوي. زهٔ د هغې پښې شم چه په هغې هغه ګرځي. نو د فنا هیڅ حالت د دې نه بل نهٔ دے چه ته د خپل ځان او مخلوق نه فاني شې.

خلق یا نیك وي یا بد، د غه شان ته به هم یا نیک ئې یا بد هر کله چه ته خپل فطري او ازلي صفات قابو کړې، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات به نهٔ قبلوې. او خپل امیدونه به هغوئ سره نهٔ تړې. او د هغوئ د شر نه به خوف نهٔ کوې. بیا به ستا په نفس کښې یوازې الله تعالیٰ باقي پاتې شي، لکه چه ستا د پیدائش نه مخکښې وُو. چه دا حقیقت هیر نهٔ کړې چه خیر او شر د الله په اختیار کښې دے او چه کله په خدائے ستا کامل یقین پیدا شي نو هغه به تا د قضا او قدر د شر نه بے خوفه کړي. او خیر او برکاتو کښې به ستا د پاره وسعت پیدا کړے شي. بیا به ته د هر خیر محل، د هر نعمت مرجع، د هر نور مرکز او د هر امن سرچینه شې او د حق د عاشقانو مطلوب او منتها هم دغه فنا ده او هم دغه د سیر او سلوك نه پس اولیاء الله خپل منزل بیا موي. خپله اراده د الله په اراده کښې فنا کول د ټولو تیرو اولیاؤ او ابدالو مقصود وُو. دوئ

تر آخري ساه خپله اراده د خدائي په ارادې بدله کړې ده. د دې وجې نه د دوئ نوم ابدال شو. د دوئ په نزد د حق په اراده کښې خپله اراده شریکول ګناه ده. هان که په هیره مجذوبیت یا د حال او خوف د غلبې په صورت کښې ترې څهٔ بے اعتدالي اوشي، یا ذکیدو احتمال وي نو الله تعالیٰ پرې دوئ خبردار کړي او دوئ ترې منع شي او په توبه او استغفار شي. د فرشتو نه علاوه د خواهش او ارادې نه هیڅوك معصوم نهٔ دے.

فرشتې د ارادې نه پاکې او انبیائے کرام د خواهشات نفس نه پاك دي. لیکن د باقي مکلّف مخلوق لکه جن او انس اراده د خواهش نفس نه خالي نه دي. په نوع انساني کښې د خدائے برګزیده بندیان، مثلًا اولیاء او ابدال د ارادې او خواهشِ نفس نه خو یقینا محفوظ دي. لیکن کله شي چه هغوئ څهٔ وخت ارادې او خواهش ته مائل شي. خو الله پاك په خپل رحمتِ خاصه په بیدارئ کښې هغوئ د دغې لغزش نه اګاه کړي او هغوئ ئے هغه وخت په پښماني او استغفار تلافي اوکړي.

مقاله (٧) توبه او استغفار

د نفس د پابندو نه آزاد شه. او د دې په متابعت کښې د خلے هستئ د اسرارو نه بیګانه شهٔ. خپل هره معامله حق طرف سره مېل پروردګار ته او سپاره او د خپل زړهٔ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازه د الله تعالیٰ دربان شه . چه شیطانی وسوسے پکښې داخلے نشی . دکوم څیز چه خدائے تعالیٰ ذړهٔ کښې درته د اچولو حکم کوی ، هغه پکښې اچوه . او دڅهٔ نه چه منع راوړی ، هغے له ځائے مهٔ ورکوه . دحق دارادے نه علاوه د بلے ارادے خواهش مهٔ کوه . اودحق اراده د شریعتِ اسلامی مکمله اتباع ده . د خواهشاتو کثرت د بنده دپاره د پریشانئ او بربادئ یو مهلک څلکل دے اود دے خلاصے ذاتِ حق کښې دجذب کیدو نه بغیر ناممکنه ده . همیشه د احکام الٰهی اتباع کوه . او د هغه دمنهیاتو نه پرهیز کوه . د خدائے مقدّرات د هغهٔ اختیار او رضاته پریږده . او مخلوقاتو کښې هیڅوك د هغهٔ شریک مه جوړوه . ستا ارادے او ارمانونه ټول د هغهٔ مخلوق دی . کهٔ ته خپله اراده د خالق ارادے سره شریکوے . نو په دے حالت کښې ته مشرك ے .

قرآن وائی څوك چه د الله تعالیٰ د دیدار په طمع وی هغه له پکار دی چه نیک کار وته کوی . او مخلوقاتو کښې هیڅوك هغهٔ سره عبادت کښې شریک جوړ نهٔ کړی . یوازے بُت پرستی شرك نهٔ دے . بلکه د خواهشاتو پسے پټو سترګو پیروی کول او فانی دنیا کښې یو هستئ یا یو څیز سره زړهٔ او دماغ د مشق درجے پورے تړل صریحا شرك دے . الله پاك ... ...
اے نبی ۳ ! تا هغه سړے نهٔ دے لیدلے ، چه ... ...

نفسانی خواهشات خپل معبود ګرځولے دی . نو د الله تعالیٰ نه سوا نور هر څهٔ چه دی ، هغه غیر الله دی . او هر کله چه ته د غیر الله کښې مشغول شوے ، نو بلا شبے تا الله تعالیٰ سره شریک جوړ کهٔ او خپله مشرك شوے . نو ذکرِ حق کښې جد وجهد کوه . په ارام مه کښینه . د خدائے نه ویره اوکړه . بے خوفه کیږه مه . او د حق په تلاش کښې صداقت اختیار کړه . غافله کیږه مه .

سلوك کښې چه کوم مقامات تاته حاصل شی . هغه خپل ذات سره مهٔ منسوب کوه . بلکه هغه عطائے ایزدی اوګڼړه . بیا کهٔ تاته څهٔ حال یا مقام حاصل شی نو هغه پټ ساته . او نااهلو سره د هغے ذکر مهٔ کوه . په دے طریقه به تاته هم نوره هم روحانی ترقی حاصله شی ځکه چه ستا تعلق براه راست الله تعالیٰ سره دے او د کلام الله موافق هره ورځ د الله تعالیٰ یو نوے شان دے . نو د احوالو مخلوق سره تذکره بنه نهٔ ده . کهٔ ستا احوال برقرار وی ، نو د الله پاك بخشش اوګڼړه . او د خدائے نه د شکر د توفیق او د زیاتی سوال کوه . کهٔ ستا حال د غسے باقی پاتے شی . نو په دے کښې ستا دپاره د علم معرفت ترقی او د اداب اضافه ده . الله پاك فرمائی :۔ چه مونږ یو آیت منسوخ کوو یا هیروو ، نو بیا د هغے نه بهتر یا د هغے په مثل بل آیت راوړو . او الله پاك په هر څیز قادر دے : نو الله پاك په خپل قدرت ، اختیار

تدبیر او تقدیر کښې عاجز مهٔ ګڼړه . د هغهٔ په وعده کښې هیڅ شک مهٔ کوه . او د هغه د رحمت او بخشش نه هیڅکله نا اُمیده کیږه مه . د هغه د رسول برحق اسوهٔ حسنه اختیار کهٔ . او یوه شه چه په حضور صلی الله علیه وسلم نازل شوے بعضِ آیاتونه وروستو منسوخ شوے دی . او د هغے په ځائے نور آیاتونه راغلی دی . او حضور صلی الله علیه وسلم د هغے نورو آیاتونو تعمیل کړے دے . د اخو د ظاهر شریعت حال شو .

باطنی علم او نور احوال چه دی نو دا د خدائے او د هغه د رسول ۳ په مینځ کښې د یو راز حیثیت لری . د دے متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی :۔ " ځما په زړهٔ په بعضے اوقات یوه پرده راتله او د هغے د لرے کولو دپاره به ما ورځ کښې اویا ځله د خدائی نه مغفرت غوښتلو " او ځینے روایتونو کښې د سل ځله مغفرت ذکر دے) . نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به د یو حالت نه بل حالت ته منتقل کولے شو . او د شه رنګ به حضور صلی الله علیه وسلم د قرب په منازلو عبور بیاموندلو . نورانی :۔ خلعتونه به ورته اغوستولے او بدلولے شو . او د کشف او معرفت هر دوئم حالت به د اول حالت نه ارفع او اعلیٰ وو . په دے دوران کښې چه به کله حجاب واقع شو ، لکه چه احادیثو کښې راځی . نو حضور صلی الله علیه وسلم به په کثرت سره استغفار و یُلو ځکه چه

استغفار د روح تزکیه او د قلب صفائی ده . او د هر مؤمن دپاره اکسیر دے .

توبه او استغفار هر حالت کښې د بنده دوه لازمی صفات دی . او دا دواړه د حضرت ابو البشر آدم علیه السلام نه مؤمنانوته یو مقدس میراث پاتے شوے دے . د آدم علیه السلام په باطنی احوالو چه د سهو او نسیان او د عهد د خلاف ورزئ د تاریکی پرده راغله ، نو هغهٔ د خپلے ارادے او خواهش په پیروئ کښې راګیر شو . او د غه وخت د آدم علیه السلام اراده کول د خدائے ارادے سره شرك کول وو . نو د هغهٔ د غه اراده چه په شرك مبنی وه ، ما ته کړے شوه . روحی باطنی حالت ئے زائل شو . او انوار پرے تاریك شول .

بیا آدم علیه السلام په خپلو لغزشونو آګاه کړے شو . او د نسیان او حکم عدولی په اعتراف کښې د توبے او استغفار توفیق ئے بیاموند . نو بابا آدم علیه السلام په ویره زارئ په بارګاهِ الٰهی کښې التجا اوکړه . " رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِیْنَ (اے ربه څمونږه مونږ په خپل ځان ظلم اوکهٔ . کهٔ ته مو اونهٔ بخښے او رحم را باندے اونهٔ کړے نو مونږ به د زیاتی کارانو نه شو) . نو د توبے او استغفار په برکت په هغوئی د الله تعالیٰ د هغے اسرارو او علومو کشف او د دا سے تجلیاتو پیرزونه اوشوه چه د دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه مخکښ هغوئ د دے نه بهرور نهٔ وُو۔ د دے نه پس د هغوئ هره اراده د الله تعالیٰ د ارادے ماتحت وه۔ او د هغوئ هر دوئم حالت د رومبی حالت نه بهتر او ارفع وُو۔ حتیٰ چه هغوئ ته ولایتِ کبرٰی، قبولیتِ حق او دنیا او عقبیٰ کښ سرفرازی نصیب شوه او د هغوئ اولاددزمکے په مخ بنـدهٔ اوخاُنیږیده۔ او په هغوئ کښ لوئے لوئے جلیل القدر انبیاء او برگزیده اولیاء الله پیدا شول۔ بیا د دنیا نه پس عقبیٰ د هغوئ جائے پناه او د حیاتِ ابدی قرارگاه شو۔

نو تاله هم توبه او استغفار باید۔ او د رسول کریم صلی الله علیه وسلم اسوه حسنه او د نوع انسانی د پلار حضرت آدم علیه السلام خصائل اختیارول پکار دی۔ او هم دا څیزونه د خدائے د رښتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی چه د نجات ضامن دی۔

مقاله (۸) د قـربِ الٰهی مـنزلونه

د خدائے د طرفه چه ته کوم روحانی او باطنی حالت کښ ئے۔ د هغے نه سوا د اوچت یا د لاندے حالت آرزو مهٔ کوه۔ هرکله چه ته د شاهی محل (عالم لاهوت) په دروازه ئے نو په محل کښ د داخلیدو خپله خواهش مهٔ کوه۔ ترڅوچه شاهی حکم (امرِ حق) سره ته په زور پکښ داخل نهٔ کړے شې۔ د زور نه مراد هغه حکم دے چه ازلی تاکیدی او باربار وی۔ محض د نفس په ترغیب په داخله

قدم مهٔ کوه۔ کیدے شی، چه دا د هغے بادشاه (الله تعالیٰ) د طرفه امتحان وی۔ خو تر هغه وخته د صبر او تحمل نه کار اخله۔ چه ته په داخله مجبور کړے شې۔ او ستا داخله سراسر د شاهی اِذن ماتحت وی۔

چه ته جبر او شاهی حکم سره محل (قرب خداوندی) کښی داخل کړے شې۔ نو تاله به بادشاه د خپلے ارادے او فعل په وجه څهٔ عذاب نهٔ درکوی۔ ځکه چه د هغه قهر او عذاب خو د بنده په بے صبرئ، نفسانی خواهشاتو، بے ادبئ او د تسلیم رضا په ترک کولو راځی۔ نو چه ته جبرًا شاهی محل کښی داخل کړے شې۔ نو دا خپله خوش نصیبی او سعادت اوگڼره او د هغه په دربار کښی خاموشه، سرټیټه، او مؤدب ولاړ اوسه۔ او په کوم خدمت چه ته مامور کړے شې، په سوسترگو د هغے پیروی کوه۔ او د خپلے محبت ته هرگز هغے کښی دخل مه ورکوه۔

الله تعالیٰ خپل نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ته ارشاد فرمائی: د دنیا د ظاهری مال و اسباب کوم څیزونه چه مونږ کفارو ته ورکړے دی۔ ته په هغے نظر مهٔ کوه۔ ځکه چه د دے اشیاؤ مقصد خو کفار په فتنه او امتحان کښی اچول دی۔ او ستا د پروردگار درکړے رزق ستا دپاره ډیر بهتر او پائنداره دے نو د الله تعالیٰ په دے قول کښی "وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى"۔ (خدائے درکړے رزق ډیر بهتر او پائیدار دے)۔ حضور صلے

الله علیه وسلم ته په باطنی احوالو، صبر وشکر او په عطا شوے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکړے شوے دے۔ یعنی مونږ چه په تاکوم لوئے پیرزوینے کړے دی، لکه نبوت، علم راسخ، حکمت وفهم، دین اسلام، توحید او معرفت، جهاد فی سبیل الله او فتوحاتِ غیبی، دا څیزونه د دنیاد نور مال وجائداد او د عیش وعشرت د سامان نه ډیر بهتر او دائمی دی۔ نو د الله تعالیٰ په عطا شوُ نعمتونو شکر او رضا مندی کول او د نورو فانی او عارضی څیزونو ترک کول، د ټولو نیکو او برکتونو اصل دے۔

ټول دنیاوی اشیاء الله تعالیٰ د بندیانو د آزمائش د پاره پیدا کړی دی۔ کوم څیز چه ستا په قسمت کښ وی، یا د غیر، هغه بل د هیچا د پاره نهٔ وی، هغه د قدرت لاس کښ محفوظ وی۔ نو که هغه مشیّتِ ایزدی کښ ستا په حصه کښ وی۔ که ته ئے غواړے، او که نه، هغه به ضرور تا ته رسی۔ د هغے په طلب کښ ستا د طرف نه د گستاخئ یاد بے ادبئ اظهار مناسب نهٔ دے۔ او که هغه څیز د بل چا قسمت کښ وی۔ نو ته هغه نشے حاصلولے۔ او که هغه په خیر و عافیت او سلامتئ سره د چا فرد بشر قسمت کښی نهٔ وی، او محض فتنه او امتحان وی۔ نو بیا د یو عقل او شعور خاوند ولے دیده دانسته ځان په فتنو او پریشانو کښ کښیباسی۔ مراد دا شو، چه خیر او سلامتی او د زړهٔ اطمینان په باطنی

احوالو او تسلیم او رضا کښ دے۔

شاهی محل د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیین) ته او خیژ ولے شې۔ نو ځنگه چه مونږ ذکر اوکهٔ۔ ته بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د دے امورو کښی د رومبی نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه ته اوس بادشاه ته زیات قریب ئے۔ نو خطرو ته هم قریب ئے۔ چه دلته را اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال بیا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یو ناشکرگزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښ ذلیل کوی۔

ځنگه چه مخکښ ذکر اوشو ته د ذکر فکر او عملِ صالح په جد وجهد کښ مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی۔ او یاد سا ته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرگز مهٔ کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښی د هغهٔ د جلالی او جمالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

احوالواو تسلیم او رضا کښې دے۔

شاهي محل ددا خلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوج روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علیّین) ته او خیژ وے شے۔ نو ځنګه چه مونږ ذکر اوکهٔ۔ تهٔ بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د ے امورو کښې د روميې نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے۔ نو خطرو ته هم قریب ئے۔ چه دلته را اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال یا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکري وي۔ او ناشکري یو نا شکر ګزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوي۔

ځنګه چه محکښې ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عملِ صالحو په جد وجهد کښې مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمي او ابدي وي۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دي۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهر یږي۔ د دے مقام نه غفلت او بے پرواﺉ هرګز مهٔ کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دي او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر په وضاحت سره موجود دے۔ او هغه د خپلو بندیانو په طبائعو کښې د دے صفاتو ظهور فرمائی۔ د اولیاؤ او ابدالو په کشف او مشاهده او افعالو کښې د الله تعالیٰ دا صفات دا سے حجابُ را څرګند کړي چه عقل او فهم مغلوب کړي، رسومات او عادات فنا کړي۔ او انساني حواسو کښې د دهشت او ضعف یا د لطف او محبت تأثرات پیدا کړي۔ د الله تعالیٰ دا افعال په دوه قسمه دي۔ یو جلالی او بل جمالی۔

د خدائے تعالیٰ د جلال ظهور دا دے، چه په خوف او هیبت غلبه راشي۔ او د جسم په اعضاؤ د ویرے آثار راڅرګند شي۔ لکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم احادیثو کښې روایت دے چه د دوئ د سینے مبارکے نه به د مانځه په وخت کښې د دیګ د یشیدو په شان آواز راختلو ځکه چه "اُعْبُدْ رَبَّكَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ" (د خپل رب عبادت دا سے کوه، لکه چه تهٔ ئے وینے) مطابق به حضور صلی الله علیه وسلم د الله تعالیٰ د جلال او جبروت مشاهده کوله۔ او د الله پاک د عظمت او هیبت انکشاف به ورته کیدلو۔ د غه رنګ د حضرت موسیٰ علیه السلام جلال هم مشهور دے چه د توحید او دیني غیرت په جذبه کښې ئے د خپل ورور هارون علیه السلام ږیرے لاس وروا چولو۔ او دا د هغوئ معمول او مزاج وو۔ چه قرآن پرے شاهد دے۔ د غه شان جلال او جبروت د حضرت ابراهیم خلیل الله او حضرت عمر فاروق رض

د حالاتو نه هم منقول دے۔ چه د خپل ذات د پاره نهٔ وُو، بلکه د حق او توحید د پاره۔

هرچه د جمال مشاهده ده نو دا په زړونو او مزاجونو کښې د خدائے د رحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او د سخا د صفاتو ظهور دے۔ چه د قربِ خداوندي په وجه په بنده تجلّي غورځوي۔ د الله تعالیٰ د صفاتِ جمالی عظیم ترین مظهر د حضور صلی الله علیه وسلم هستي مبارکه ده۔ چه همیشه ئے هر بد خواه سره ښهٔ کړے دي۔ هر ضرر رسونکي ته ئے راحت رسولے دے۔ هر بد ګو سره ئے د محبت سلوك کړے دے۔ او انتهائے دا چه د مکے معظمے د فتح په وخت ئے خپلو بد ترینو دشمنانو ته په دے الفاظو معافي ورکړه۔ "لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ (نن ورځ په تاسو هیڅ ګرفت نشته۔ یعني ما بخښلي یئ) د حضور صلی الله علیه وسلم دا "جمالی صفت" او "خلق عظیم" د اُمت په ډیرو اولیاؤ ابدالو کښې هم باحسن الوجوه موجود دے۔

الله تعالیٰ د خپل جمال د مشاهدے نعمت د اُمت په خاص خاص افرادو پیرزو کړے دے) او ټول عمر ئے هغوئ په دے نعمت ښاد کړے دي۔ د پاره د دے چه د زیات شوق په سبب د محبت په جذب او هستۍ کښې د دوئ روحاني قوتي سست او کمزوري نشي۔ او د هجر او فراق په خفګان کښې د حقوقِ عبودیت د تعمیل نه پاتے رانشي۔ نو

الله تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحیم او کریم دے۔ او د جمال د تږو په اضطراب ښهٔ خبردار دے۔

د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به حضرت بلال رضی الله عنه مؤذن ته فرمائیل۔ اے بلاله! اذان اوکه۔ چه ذکر او مانځه کښې راحت بیامومو۔ د حضور صلی الله علیه وسلم د پاره مونځ په دے بنا د قلب او د روح راحت وو۔ چه د کامل استغراق په وجه به نبي علیه السلام ته د مانځه په دوران کښې د جمالِ الٰهي مشاهده حاصلیده۔ په دے وجه به حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیل چه ځما د سترګو او زړهٔ آرام په مانځه کښې دے۔

مقاله (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کښې شک نشته، چه ستا نفس د الله تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خو دا د دنیا خواهشاتو، لذاتو، اسبابو، غرور او تکبر د سے لارے نه بدراهه کړے دے۔ ځکه چه دا څیزونه د انسان مزاج سره اخښلے شوے دي۔ نو کهٔ تهٔ د الله د اطاعت او فرمانبردارئ د پاره د نفس مخالفت ته تیار شے۔ نو دا به ستا د طرف نه یو جهاد د فلاح او بهبود یوه ذریعه وي۔

د نفس د جهاد نه پس به ستا دوستي او بندګي د ثبوت مقام ته اورسي او په تا به د پاك، صاف، او خوشګوارو نعمتونو پیرزوینے اوشي۔ د کائناتو ټول اشیابه ستا تابع شي او ستا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت او تعظیم ته به غاړه بسته وی. او دا یو ضلی شوے اصول دے. چه کوم سرے د خدائے تعالیٰ فرمانبرداروی نو دنیا د هغهٔ فرمانبرداره وی. الله پاک فرمائی. "کائناتو کښی هیڅ څیز دا سے نشته چه د خدائے ثنا صفت نهٔ کوی. خو تاسو د هغوئ په ثنا پوهیږئ نه ؟ او الله پاک فرمائی: «ما آسمانونو او زمکے ته اووے، چه تاسو څما فرمانبرداری قبوله کړئ. کهٔ خوښه مو وی او کهٔ مو نهٔ وی خوښه. نو هغوئ اووے اچه اے خالق کائناته! مونږ ستا فرمانبرداری په سرسترګو قبلوو.

مکمله بندګی، د نفس د نا کاره خواهشاتو په مخالفت حاصلیږی. په قرآن کریم کښی د یرځایه راغلی دی چه د نفس اماره (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی) پیروی انسان د صراط مستقیم نه ګمراه کوی، حدیث قدسی دے. چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاک اوفرمائیل «چه د نفس د خواهشاتو پیروی هیچرے اونهٔ کړے. ځکه چه زما په زمکه کښی د نفس د پیروئ نه زیات د فساد څیز بل نشته» او د حضرت بایزید بسطامی رح متعلق یو حکایت مشهور دے چه هغوئ الله پاک خوب کښی اولید، نو عرض ئے اوکهٔ چه یا الله! تا ته در رسیدو کومه لاره ده ؟ نو الله تعالیٰ ورته اوفرمائیل: «د خپل نفس اطاعت پریږده او ماته راځه» حضرت بایزید فرمائی: ددے پس مالکه د مار د پوټ خپل

نفس په ځائے پریښود.

غرض دا چه هر حال کښی د خواهشات نفسانی نه پرهیز د خلاصی باعث دے. نو کهٔ ته متقی او پرهیزګار ئے. نو د حرام مال نه اود مخلوقاتو د خوف او خند ئے نه دیږه اوکړه. او د مخلوقاتو په ځائے خپل اُمید وند خپل خالق سره اوتړه. او د زکوٰة، صدقے او نذرانے په طور هم د خلقو نظر مهٔ کوه. ښهٔ پوه شه چه د رزق او روزئ ټول امور د فاعل فعل او تدبیر سره په ظهور کښی راځی. او فاعل او مدبر الله تعالیٰ دے. خو سره ددے د مخلوق د طرفه د سعی، محنت او کوشش اصول هرګز هیر ول نهٔ دی پکار. د پاره د دے چه تهٔ د جبریه فرقے (دوئ ددے خبرے قائل دی، چه فعل کښی د بنده مطلقاً د خل نشته) د عقائدو نه خلاصے بیا موے. او دا هم مه وایه چه د مخلوق په افعالو کښی د خدا ئے قدرت او اختیار هیڅ دخل نشته. او بنده د هر فعل او اراده خپله مختار او مجاز دے ګنی دے عقیدے سره به تهٔ کافر شے. او قدریه فرقه کښی به راشے. بلکه عقیده درسته کړه. او دا اووایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د مشیّتِ خداوندی نه دی چه د هغے د تعمیل حکم د پیاره «لَیْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَاسَعٰی» یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت لازمی څیز دے. او قرآن او حدیث کښی ددے مثالونه وارد دی.

احکام خداوندی نه تجاوز مهٔ کوه. ځکه چه د هغهٔ احکام په ټول مخلوقات طوعًا وکرهًا (په خوښه او ناخوښه یعنی هر حالت کښی) حاوی دی. د احکم الحاکمین په موجودګئ کښی په هیڅ یو امر کښی حاکم مهٔ جوړیږه. ستا حاکم کتاب الله او سنت رسول الله دے. کهٔ ستا زړهٔ کښی څهٔ خیال یا وسوسه تیره شی. یا د الهام کیفیت محسوس کړے نو هغه د قرآن او حدیث په معیار او سنجوه. کهٔ قرآن او حدیث کښی د هغے حرمت او ممانعت موجود وی. مثلا وسوسه، سود غلا، غضب، ظلم، زیاتی، دروغ فریب او د غیبے نور د فسق و فجور اعمال نو داسے خبرے د خپل قلب او دماغ نه لرے که او مخ ترے واړوه. ځکه چه داسے وسوسے د شیطان د طرفه وی چه په قِسم قسم ښکلے صورتونو کښی ئے انسان ته راوړاندے کوی.

کهٔ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترمخه جائز او مباح وی او د حرمت پکښی هیڅ شبه نهٔ وی. نو بیا ئے بلا تامل تعمیل اوکړه ځکه چه دے کښی د ګناه خدشه نشته. لکه د حلالو څیزونو خوړل، څښل، نکاح، ښهٔ لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف حج، د ګنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او د عوامو د فائدے کارونه واخله. په داسے الهام زړهٔ سکون او اطمینان بیا مومی. او فطرت ددے تائید او تصدیق کوی. د افعالِ

الهی او امرِ الهی د تعمیل د پاره الله تعالیٰ خپله د بنده فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هرکله چه فعل خالصةً د حق د پاره پاتے شی او تا ته د تائید حق مقام حاصل شی نو بیا کهٔ تا ته څهٔ فتنه پیښه هم شی، نو د هغے د شرنه به د خدائے په امان ساتی ځکه چه الله تعالیٰ په خپل مشیّت او فعل چا له سزا نهٔ ورکوی. بنده ته عذاب په امورِ الهی کښی د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی.

کهٔ ته د ولایت خواهان ئے (خدائے دِ په مونږ ټولو ددے نعمت پیرزوینه اوکړی. آمین). نو د نفس مخالفت شروع کړه. او د امرِ حق په پوره طریقه تابع شه. او د امرِ حق پیروی په دوه قسمه ده. رومبے قسم دا چه د نفسانی لذاتو د پیروئ نه منع شے. فرائض ادا کړے او خپل ظاهر او باطن د ګناهونو نه محفوظ کړے. او دوئم قسم دا چه د خدائے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړهٔ وارد کیږی. د هغے اطاعت په پوره احترام سره اوکړے او د خدائے تعالیٰ د وقتًا فوقتًا مشورو نه غفلت اونکړے د باطنی امر په هغے مباح کارونو کښی هم بیاموندے شی چه د هغے متعلق شریعت کښی څهٔ حکم موجود نهٔ وی. په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی. او نه د وجوب حکم لری. او دے کښی بنده ته اختیار ورکړے شوے دے. خواه کهٔ دا په تصرف کښی راولی، او کهٔ نهٔ ئے راولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے. نوم مباح دے نو یو متقی او خدائی سړی له پکار دی چه هغه د هر داسے څیز متعلق استخاره اوکړی او د حکم ربّی په انتظار کښ شی. او هرکله چه حکم بیامومی، نو د هغې مطابق دِ تصرف کوی. او په داسے حالت کښ دِ د بنده ټول اعمال، حرکات او سکنات د الله تعالیٰ د طرفه نهٔ وی.

دګومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود دے هغه دِ د شرع په دو سره، او دګومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود نه دے، هغه دِ د استخارے په ذریعه په ځائے راوړلے شی. دلته بنده بیا د اهلِ حقیقت د مقام نه شی. او هغه په اولیاؤ کښ شمیرلے شی او کهٔ تهٔ د "حق الحق" په حالت کښ ئے چه په ذات خداوندی کښ د فنا کیدو حالت دے نو دا د الله تعالیٰ څخه بیرته اوګنره. ځکه چه دا د هغې ابد الوحالت دے، چه د هغوئی زړونه د عشق و محویت نه مات دی. هغه موحدین دی، عارفان دی، صاحب علم او عقل دی. دوئی دامیرانِ آقا د خلق خدا پیشوا او نګهبان، د حق نائبین، خاصان او محبان الٰهی دی. نو په دے مقام د امر پیروی دا ده چه تهٔ د نفس امّاره مخالف شے او دنیا او اخرت هیڅ څیز ته ستا رغبت او توجه پاتے نهٔ شی. دغه وخت ته د مالک الملک بنده ئے. نه چه د مُلک بند. تهٔ به د امر حق غلام شے، نهٔ

پورے د نکاح ضروریات د برابر نشی. نو صبر او انتظار کوه. الله پاک فرمائی :- لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللهِ (د خدائے د رحمت نه مهٔ نا امیده کیږئ.) خو په دے اثنا کښ د الله تعالیٰ په اراده او فعل کښ بالکل دخل مهٔ ورکوه. د خواهشات نفسانی نه ځان ساته او ذکر الٰهی سره د صبر او تحمل نه کار اخله.

د قضاو قدر دستور سره با وفا اوسه. او د امر ربّی اطاعت کوه. او یقین لره چه ستا پروردګار به اخر په تا فضل وکرم اوکړی. رزق به دِ فراخه کړی. او ګناهونو نه د بچ کیدو او په صراط مستقیم د قائم پاتے کیدو به قوت او توفیق درکړی. الله پاک فرمائی: اِنَّمَا يُوَفَّى الصّٰبِرُوْنَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ط (د صابرانو دپاره بے حسابه اجر دے).

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت که د نعمت؟

چه تا الله تعالیٰ د مال او جائداد خاوند کړی. او تهٔ د دے مال په وجه د خدائے د عبادت او اطاعت نه روګردانه شے. نو خدائے تعالیٰ به تا هم د دنیا او هم آخرت کښ د خپل نزدیکت نه لرے کړی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت په وجه دغه مال او دولت هم درنه واخلی. او محتاج او پریشان حال دِ کړی.

د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل او سراسر نعمت کښ محو کیدل شرک دے. او شرک د خدائے په نزد

چه د خواهش او په ظاهر او باطن به کلی طور داسے د خدائے په حواله شے لکه د دائی په لاس کښ چه یو رودونکے بچے یا د طبیب په مخکښ بے هوشه بیمار وی نو د الله تعالیٰ د امر او نهی د شناخت او پیروئی نه علاوه د نورو ټولو کارونو نه به تهٔ بے هوشه او بے خبره ئے.

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غربت او ناداری په حالت کښ چه ستا په زړهٔ کښ د نکاح خواهش پیدا شی او تهٔ د دے ذمه داری سرته نهٔ شے رسولے. نو د الله تعالیٰ نه د رزق د فراخئ او اسوده حالئ سوال کوه. او د هغه د رحم امید وار اوسه. دنیا کښ ئے د انسان د پاره نکاح لازمه کړے ده. او د دے خواهش ئے بنی آدم له ورکړے دے. نو هغه د دے د اسبابو او ذرائعو هم پیدا کونکے دے. دغه مشکل کشا او قاضی الحاجات به بغیر ستا د پریشانئ نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب برابر کړی. چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی.

اُوس به ستا صبر او انتظار په ثنا او شکر کښ بدل شی او الله پاک شکر ګذاره سره په کلام پاک کښ د نعمت د زیاتئ وعده کړے ده. فرمائی : لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِيْ لَشَدِيْدٌ ٥ (کهٔ تاسو شکر کوی نو زهٔ به در باندے خپلے پیرزوینے لا زیاتوم. او کهٔ ناشکری کوئ نو یاد ساتئ چه زما عذاب ډیر سخت دے) او که د یو وخت

یو ناقابلِ معافی جرم دے. خو کهٔ تهٔ مال و دولت خپل معبود او مقصود جوړ نهٔ کړے او په ثنا او ذکر کښ مشغول شے نو الله تعالیٰ به دا مال ستا د پاره برکت او راحت اوګرځوی او دے کښ به ورځ تر ورځه زیاتے راځی.

مال به ستا خادم وی. او ته به د خپل رازق او پروردګار خادم. بیا به ته دنیا کښ د قِسم قِسم نعمتونو نه فیض یاب شے. او عقبیٰ کښ به د خدائے په نیزد معزز او محترم شے. او جنت الماوٰی کښ به صدیقینو، شهدائو او صالحینو سره هم مجلس او هم پایه شے.

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته ګردن کیږده

کهٔ ستا په قسمت کښ نعمت وی. خواکهٔ تهٔ د هغې خواهشمند ئے یا نهٔ ئے، هغه به ضرور تا ته دررسی. دغه شان کهٔ ستا په قسمت کښ مصیبت وی او ستا د پاره د هغې حکم شوے وی، نو خواه تهٔ هغه ناخوښه وے، او که دُعا په ذریعه ئے دفع کوے. خو هغه به په تا راځی. نو تا له پکار دی چه په هره معامله کښ د الله تعالیٰ مخکښ د فرمانبردارئ ګردن کیږدے چه د هغې فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری شی.

که د خدائے د طرفه په تا د نعمت پیرزوینه اوشی. نو شکر او باسه. او کهٔ مصیبت راشی. نو صبر او تحمل اختیار کړه. تهٔ د بخشش او د عطا د حالاتو بالکل مطابق اوسه. چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حق د لارے منزلونہ اووهی نو د تسلیم او رضا په دے طریقه به د نیرو صالحینو، شهداؤ او صدیقینو مقام ته اورسی - او قرب خداوندی به حاصل کړے بیا به ته د هغه خلقو ملګرے شے چه د هغوئ د ذکر او فکر په برکت دَ کرامت، نعمت، عزت، مسرت او د نفس داطمینان خاوندان شوے وی. نو په آفاتو او مصائبو کښې کښې د صبر او ستقامت نه کار اخله - اود مؤمن د ټولو نه اهم او مقدّم صفت هم دغه دے.

د رحمة للعٰلمین ارشاد دے :" د دوزخ اور به مؤمن ته وائی اے مؤمنه! ځما د علاقے نه زر تیرېږه ځکه چه ستا نور ځما اور مړ کوی. داهغه نور دے، چه محکم یقین او کامل ایمان سره چه دنیا کښې ورسره دو- او په دے نور په مؤمن او کافر کښې تمیز کیدلے شی. او دغه نور په دنیا او عقبٰی ادوارو کښې د هرے بلا مدافعت کوی. نو پکار دی چه ستا د صبر او ایمان قوت تا نه هر مصیبت او بلا لرے کړی. یقین لره، چه هیڅ بلا ستا د بربادولو د پاره نه، بلکه ستا د آزمینت د پاره. ستا د ایمانی طاقت قوی کولو د پاره، ستا د یقین زیاتو لو د پاره، ستا د فلاح او ترقی د پاره او د رضائے حق د بشارت درکولو د پاره تاته راځی. الله پاك فرمائی. اے مسلمانانو! موږ تاسو ازمایو- چه تاسو کښې د فی سبیل الله جهاد کونکو او صابرو خلقو پته اولګی. بیا چه د الله تعالیٰ په ذات وصفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او ته

یقین سره د هغهٔ افعالو سره موافقت اوکړے. نو هغه به په هر مصیبت کښې ستا مشکل کشائی کوی - او د هغهٔ امداد به ستا شامل حال وی. نو دځان یا د غیر په حق کښې دے تا نه هیڅ یو قول او فعل داسے بنکاره نشی چه د الله تعالیٰ د امر و نهی نه بهر وی.

کله چه تاته یو امرِ خداوندی اوشی. نو د هغے تعمیل په تادئ کوه. او قوت او حرکت سره هغه سرته رسوه. د تقدیر او فعلِ الٰهی په تکیه محض په تسلیم او توکل مه اوسه، بلکه سعی کوشش، فکر تدبّر او خپل وهبی او فطری قوتونه هم پکار راوله. چه تاته امرِ الٰهی عملی طور سره ظاهر شی. او کهٔ د خپلو عزائمو په تعمیل کښې پاتے راغلے ئے، نو د خپل پروردګار پناه اونیسه هغه ته التجا کوه. هغهٔ ته زاری کوه او امر الٰهی کښې د غفلت کولو اسباب معلوم کړه. ممکنه ده چه دا پریشان کن صورتِ حال ستا د غرور تکبر، طاعت او عبادت کښې د سوءِ ادب، به خپل قوت او صلاحیت د تکیه په خپله بنهٔ عمل د ناز کولو یا د مخلوق خالق سره د شریک کولو په وجه وی، یا ممکنه ده چه الله تعالیٰ د خپل لغزش په وجه د خپل قرب نه معزول کړے ئے. او ستا نه ناراضه وی او ته ئے په خپل هوا او هوس کښې اخته کړے ئے. ته نهٔ پوهیږے چه دنیا کښې د شرك او غفلت جرائیم ځائے په ځائے خواره شوی دی.

چه هغه مؤمن د خپل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی الله تعالیٰ نه لرے او بے تعلقه کوی. نو د شرك د اسبابو منه پرهیزګار شه. چه د الله نه غیر الله ته راغب نهٔ شے.

کوم څیز چه د الله نه سوا دے هغه د غیر الله حکم لری نو تهٔ د خپل مولانه پسوا غیر ته رجوع مهٔ کوه. او په خپل نفس داسے ظلم مهٔ کوه چه د غیر الله په سبب د الله د اوامرو نه غافل او بے خبره شے. کنی هغه به دِ په داسے اور کښې ورلوړیکی،" چه د هغے خشاك سړی او کانړی دی، او چه د کفارو د پاره تیار شوے دے ۔(آیت شریف دے) بیا کهٔ تهٔ څهٔ عذر یا فریاد کوے، نو ځائے به نهٔ نیسی. او کهٔ د الله رضا لټوے نو هغه رضا به حاصله نهٔ کړے. او کهٔ د ایمان او عمل صالح د ضائع کولو په حقله د نیا ته بیا د نیکئ د پاره راتلل اوغواړے، نو دو باره به دنیا ته دِ راتلل نصیب نشی. نو په خپل نفس رحم اوکړه. او علم، عقل ایمان او معرفت غوندے نعمتونه چه خدائے درکړی دی، هغه د خدائے په عبادت، رضا او خوشنودی کښې صرف که. او د دے په پاکو انوارو د جهل او شرك تاریکئ د خپل قلب او دماغ نه محو کړه.

— د الله پاك د اوامرو مطابق په صراط مستقیم روان شه او خپله هره معامله هغه قاضی الحاجات ته اوسپاره. چه تهٔ ئے پیدا کړے ئے. او ستا پرورش ئے کړے دے. تهٔ

یو بیکاره نطفه وے. د هغے نه ئے تاته انسانی صورت درکهٔ. او زمکه کښې ئے د خپل خلافت او نیابت په منصب سرفراز کړے. نو ستا هر خواهش او مراد د هغه د مراد تابع پکار دے، او ستا هره ناخوښی د هغهٔ د ناخوښئ مطیع پکار ده. هرکله چه تهٔ د احکام الٰهی تابعدار شوے. نو د کائنات ټول څیزونه به ستا تابع دار شی. (خدای تعالیٰ دِ موږ ټول په دے نعمت ښاد کړی. آمین.) -

هرکله چه تهٔ د الله تعالیٰ د منهیاتو نه پرهیزګار شے، نو بیا کهٔ دنیا کښې تهٔ هر ځائے ئے ټول مصیبتونه او تکلیفونه به تا نه په دِ ډه وی. الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښې فرمائیلی دی :" اے بنی آدمه! زهٔ الله یم. خالق کائنات یم. ځما نه سوا بل معبود نشته. زهٔ چه کائناتو کښې کوم څیز ته حکم ورکړم، چه شه، نو هغه فوراً شی. او د عدم نه عالَم وجود ته راشی. نو تهٔ خالصةً ځما عبادت کوه. چه زهٔ درته د توحید په برکت هغه روحانی قوت درکړم چه ته هم یو څیز ته اووائے چه شه. نو هغه شی. او وجود او ظهور کښې راشی." او دا هم الله پاك فرمائیلی دی : اے دنیا! کوم سړے چه ځما خدمت او اطاعت کوی. نو ته د هغهٔ خدمت او اطاعت کوه. او کوم سړے چه محض ستا خدمت او پرستش کوی نو هغه په مصیبتونو او تکلیفونو کښې ګرفتار کړه."

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم څیزونه چه هغه نه خدائے تعالیٰ منع راوړے دے دهغه نه تهٔ پوره پرهیز اوکړه - کامله عاجزی اختیار کړه او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړه - ستا حواس خمسه او ستا ټول اعضا هر وخت د احکام الٰهی پابند کیدل پکاردی او د هغے په تعمیل کښ هیڅ کله د تاخیر نه کار مهٔ اخله - قضا و قدر کښ خفګان، تادی، شکایت او مخالفت له دخل مهٔ ورکوه - او هم دا ربانی نسخه او روحانی شفاده چه تا به د ګناهونو د امراضو او د خواهشات نفسانی د فتنو نه محفوظ کړی او قرب خداوندی به دِ نصیب کړی -

مقاله (۱۴) د دنیا پرستار کـهٔ د عُقبیٰ؟

اے د نفس بنده! تهٔ د عاشقانِ حق او د یو معبود د پرستارانو د برابرئ دعویٰ مهٔ کوه - ځکه چه تهٔ د خپل هوا و هوس غلام ئے - او هغوئ د خپل خالق او مولیٰ غلامان دی - تهٔ د دنیا په رغبت کښ محو ئے - او هغوئ همه تن د عقبیٰ په رغبت کښ سرګرم دی - د دوئ زړونه صرف یو رب سره تړلے دی - او ستا زړه د دنیاوی بتانو بتخانه ده - دوئ هغه څیزونو ته نهٔ ګوری، په کوم چه ستا نظر دے - دوئ د کائناتو په اشیاؤ نه بلکه د اشیاؤ په خالق او صانع نظر لری - چه هغه په ظاهری سترګو نه بلکه د زړهٔ په سترګو لیدلے شی -

دغے عاشقان حق د عشق نعمت حاصل کهٔ - او خلاصے

ئے بیا موند - او تهٔ تراوسه د نفس په خواهشاتو کښ راګیر ئے - دغے اهل الله د خپل پروردګار د ارادو احترام اوکهٔ او خپلے ارادے او ارمانونه ئے پریښودل - او په دغے طریقه ئے قُربِ الٰهی حاصل کهٔ او تهٔ د خپلو ارادو او خواهشونو بنده شوے او د خپل خالق نه په پرواؤنو لرے شوے - دغے خلقو ته الله تعالیٰ د آدم علیه السلام او د کائناتو د تخلیق حقیقی مقصد اوښوده - یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر او عبادت کښ مشغوله شو او ته د دنیا په عیشیاتو او هزلیاتو کښ ښیوتے - دغه د حق عاشقان د تائیدِ الٰهی په وجه طاعت او عبادت کښ همیشه د غم او پریشانئ نه لاپرواه وی - مصیبت او تکلیف کښ څهٔ جبر او اکراه نهٔ محسوسوی نو ذکر او عبادت د دوئ د پاره جنت الماویٰ شو - ځکه چه دوئ کائناتو کښ د یو څیز د کتو نه محکښ د هغه څیز صانع او د هغه فعل ته ګوری -

دغسے برګزیده خلقو سره د زمکے او آسمانونو قیام او استحکام او د برّ و بحر د مخلوقاتو سرور او اطمینان وابسته وی - ځکه چه د باطنی صفاتو په وجه الله پاک دوئ د خپلے زمکے اَوْتاد یعنی میخونه ګرځولے دی - چه په هغه زمکه قائم او محکم ده - هغوئ د خپل روحانی قوت په وجه دغومره په شان خوددار سخت او ناقابل تسخیر دی - او ته محض د نفس بنده ئے نو د دغے صاحب عزم او صاحب ایمان خلقو په لاره کښ مهٔ خنډ کیږه - ځکه چه هغوئ د حق په

لاره کښ د مور و پلار او اهل و عیال نه بیزاره شو، خو د حق نه بیزاره نهٔ شو -

دوئ په کائناتو کښ خدائے بهترین پیدا کړے دی - او د زمکے په سر ئے نوع انسانی د دوئ د امامت او قیادت نه فیض یاب کړے دی - ترڅو چه زمکه او اسمانونه قائم دی د دوئ په پاکو روحونو دِ د حق تعالیٰ په نګو نو سلامونه وی - (سره ځمونږ - آمین) -

مقاله (۱۵) خوفؑ او رجاء

ما خوب اولید، چه زهٔ یو داسے ځائے کښ یم چه د هغے شکل او هیئت د جماعت په شان دے - او په هغے کښ د یو داسے خلقو ډله ده، چه د دنیا او د دنیا د خلقو نه بے تعلقه دی - ما په زړهٔ کښ فکر اوکهٔ - کهٔ فلانے سړے په اولیاؤ کښ دلته موجود وے نو دے خلقو ته به ئے د شریعت آداب ښودلی وو - او د تبلیغ ارشاد به ئے ورته کړے وو -

په دے کښ دا خلق ماته راجمع شول، او یو پکښ ماته اووئیل: ستا څهٔ حال دے؟ تهٔ کلام او خطاب ولے نهٔ فرمائے؟ ما ورته اووئیل - هرکله چه تا سو د مخلوق نه تعلق قطع کړے دے او خالق سره مو ځان تړلے دے - نو بیا د خلقو نه ژبے سره هیڅ مهٔ غواړی - او چه ژبے سره سوال پریږدئ،

له ویره او امید - دا د اهل الله صفات دی چه د الله تعالیٰ د قهر او عذاب نه خوف کوی - او د هغه د رحمت او بخښش امید لری -

نو بیا زړونو سره هم د هغوئ نه سوال مهٔ کوئ ځکه چه د زړهٔ سوال د ژبے په شان دے -

بنهٔ پوه شئ چه هر آن کښ د الله پاک یو نوے شان دے - د خلقو حالات بدلوی را بدلوی - یعنی د امیر نه غریب او د غریب نه امیر - د ګدا نه بادشاه او د بادشاه نه ګدا جوړوی - د چا مرتبه اوچتوی او د چا راغورځوی - یو قوم علیینؑ ته رسوی او بل اسفل السافلین ته - کوم ځائے چه د علیین خاوندانو سره د حفاظت او نصرت وعده ده - هلته هغوئ سره ئے د غفلت او معصیت په وجه په اسفل السافلین کښ د وړغورځولو هم ویره پیدا کړے ده -

کوم خلق چه اسفل السافلین کښ دی - هغوئ سره ئے د توبه استغفار او رجوع الی الله په سبب د هدایت او علیین کښ د داخلولو هم وعده فرمائیلے ده - په دے کښ زهٔ د خوب نه راویښ شوم -

مقاله (۱۶) توکل په خدائے کهٔ په اسبابو؟

ته د الله پاک د فضل او د هغهٔ د نعمتونو نه په دے محروم ئے - چه تا محض په مخلوقاتو، اسبابو او ذرایعو باندے تکیه اوکړه - او د الله تعالیٰ په ذات د کامل توکل اونهٔ کهٔ، نو د حلال رزق په حاصلولو کښ مخلوقات

له راوچت درجه جنت
له د دوزخ د ټولو نه لاندے طبقه -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د پاره حجاب شول او ترڅو چه ته د مخلوقاتو د بخښش اومیدوار یې . او د هغوئ طرف ته تکه دیو سود اگر ستا تګ راتګ دے . نو تر هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کووکے مشرك یې .

د دے شرك په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښې اچوی . او د هغه ادنیٰ صورت دا دے چه ته به د حلال رزق نه محروم یې ځکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی او دماغی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع اوکړه . او محض په خپل محنت او صلاحیت د تکیه اوکړه نو بیا هم ته مشرك یې لیکن دا شرك د پومبی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرك به د الله تعالی دا ئے اونیسی چه بغیر د سبب نه روزئ د رکولو نه به د محروم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعو نه بے بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرك نه هم توبه کړے او محض په خپل محنت او صلاحیت د اعتماد پاتے نشی او دا یقین د پیدا شی چه یواز ے الله تعالی حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونکے دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکوونکے دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونکے دے او د غه شان چه ته د ذرائعو او اسبابو نه روګردانی اختیار

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاك ته رجوع اوکړے او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغهٔ حضور ته اوسپارے نو بیا به هغه خپل او ستا مینځ کښې حجاب اوچت کړی . بیګانګی او بے اتفاقی به رفع کړی او د خپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق د دا سے ذریعونه درکړی چه ستا وهم او ګمان کښې به هم نه راځی . او دا ستا د پاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرك او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونه لیرے شی او ته کلی طور متوکل علی الله شے او خپله اراده د الله په اراده کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکلے رزق الله تعالی یقیناً تا ته دررسوی او ستا نه سوا به هغه دبل چا د پاره نهٔ وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستګیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دا دائے شکر توفیق درکوی . او په دے به پوهیږے چه دا سے حالاتو کښې دا رزق د الله تعالی خاص نصرت او مدد دے . او د غه شان به ته د هغه مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنے او د هغه به شکریه په ځائے راوړے . او د امعامله به ستا د مخلوقاتو او د غیر الله نه د لرے کیدو په وجه وی .

او دے سره به تا ته د توحید صحیح فهم او ادراك هم حاصل شی .

هرکله چه دالله تعالی د ذات او صفات متعلق ستا علم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح صدر (د حق د پیژندلو او قبلولو د پاره د سینے د پرانستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارو منور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . د دے حالاتو کښې به همیشه تا ته په باطنی کشف او نورِ کرامت د اښودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے ده .

الله پاك فرمائی د موږ په بنی اسرائیلو کښې داسے رهبران پیدا کړل چه په خلقو کښې به ئے زموږ د احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوئ ته په دے حاصل شو چه هغوئ د صبر نه کار واخست او زموږ په آیاتو نوئے ایمان راوړلو . بل ځائے فرمائی :- وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا (کوم خلق چه زموږ د پاره ریاضت او مجاهدے کوی . نو موږ یقیناً هغوئ ته د خپلو سمو لارو هدایت کوو) . او الله عزّ و جلّ فرمائی ، تاسو د الله نه ویره کوی چه د خپل قدرت او اسرارو نه د یرڅهٔ درته اوښائی . او د معرفت په نور مو بناد کړی ـ

بیا به د روحانیت دا سے اوچت مقام حاصل کړے ، چه

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شو او دا به دا سے ظاهری امر او اجازت ربّی سره وی چه هغے کښې به د شک شبے هیڅ ګنجائش نهٔ وی او دا سے دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او دا سے کلام سره چه د هغے رد به د مخلوقاتو د پاره ناممکن وی او دا اختیار به دا سے الهام سره وی چه هغے کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسو نه به بالکل پاك او محفوظ وی .

الله پاك خپل بعضے کتابونو کښې فرمائیلی دی ، اے بنی آدمَ ! زهٔ الله یم . ځما نه سوا هیڅوك معبود نشته . زهٔ چه کوم څیز ته حکم درکړم چه شه نو یقیناً هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زهٔ تا ته هم دا سے اختیار درکړم ، چه ته څهٔ څیز ته حکم اوکړے ، چه شه نو هغه به شی او اِذن الهی سره به عالَم وجود کښې راشی . او دے کښې شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاؤ ، صدیقینو اولیاؤ او خاص بنی آدمو د دا سے روحانی قوتونو پیرزوینه کړے ده .

مقاله (۱۷) وصول اِلَی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته د رسائی) مقام حاصل شو نو پوه شه چه اوس د توفیقِ الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله دا معنیٰ ده چه ته د مخلوقاتو د علاقو او د ذاتی خواهشاتو او ارادو ...

نه آزاد شي او د الله د فعل او ارادے ماتحت شي او ستا هر قول او فعل د امر الٰهي مطابق شي. نو دا حالت د محويت او د فنا في الله کيدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبير کولے شي.

الله ته رسائي د مخلوق د رسائۍ په شان مادي حيثيت نۀ لري بلکه د هغې نوعيت بالکل مختلف دے. ځکه چه لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (هيڅ څيز د هغه په مثل نشته). هغه دا سے سميع بصير او خالق (اوريدونکے او پيدا کونکے) دے چه مخلوقاتو کښې هيڅ څيز له هغۀ سره تشبيه نشي ورکيدے. او وصل اِلَی الله د کيفيّت نه صرف واصل بالله خبرداروي چا چه دا مرتبه حاصله کړے نۀ ده او د اعشق او قرب ئے نصيب شوے نۀ دے نو هغه د دے روحاني کيفياتو نه عاجزه دے.

بيا هر واصل بالله په قرب کښې د نورو نه په درجه کښې مختلف وي او د غه شان د الله تعالٰی اسرار تولو انبياؤ او اولياؤ سره په جدا جدا رنګ دي چه د يو راز نه بل بغير د خدائے نه خبر نۀ وي. حتّٰی چه عالم روحانيا تو کښې کله دا سے هم کيږي چه يو مريد چه ذاتِ حق سره کوم راز لري، د هغه نه بے خبره وي. او کله د پير د راز نه هغه مريد هم ګاه نۀ وي. کوم چه روحاني او باطني لحاظ سره د پير مقام ته رسيدلے وي. او کله چه مريد د پير حالت او کيفيت

ته اورسي. نو بيا هغه د پير نه جدا کړے شي. او خپله الله تعالٰی د هغه نګهبان جوړ شي.

د مُريد د پير نه جدا کول داسے دی لکه چه د رودو نکے بچه چه د تې رودو د ميعاد نه پس د دائي نه جدا کړے شي. او د غه شان د هغۀ تعلق د نورو خلقو نه هم پريکړے شي. نو تر څو چه مريد خام وي او هغه کښې خواهش او اراده موجود وي. نو هغه د نفساني عيبونو د لرے کولو د پاره مُتازه دے. خو د خواهش او ارادے د فنا کيدو نه پس د پير حاجت باتے نشي. او داځکه چه اوس مريد کښې نفساني او سفلي کرد پاتے نشو. چه د هغې د لرے کولو د پاره مخکښې په دۀ د خدائے د طرفه پير ماموره وُو.

اُوس د دۀ هادي، رهنما، حافظ او ناصر الله پاك دے چه د هغه د تجليا تو انوار دے د جهل تيرو ته نۀ پريږدي. نو هر کله چه ته واصل بالله شے، نو د غير الله نه هميشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف او رجا يا نفع او نقصان کښې هيڅوك موجود مه ګڼره. بلکه هميشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړه د هغه نه د مغفرت اميد لره. او هر دم د هغۀ په ذات تکيه کوه. هر کله چه تۀ داسے شے. نو هميشه د الله تعالٰی په امر او فعل نظر لره. او هر حالت کښې د مخلوق نه بيزاره شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مرکز دے صرف يو

ذاتِ واحد وي. او ټول مخلوق د خدائے تعالٰی په حضور کښې داسے عاجزه او کمزوره لکه يو غلام چه د يو لوئے وسيع السلطنت، صاحبِ عظمت او قهرناك بادشاه په تحويل کښې وي.

د خالق اختيارات مخلوق ته مۀ سپاره. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زيب لري. او د الله تعالٰی نه پناه غواړه، د توحيد نه پس د مشرك کيدو نه، د ذرۀ د رڼا نه پس د تيرے نه، د وصل نه پس د قطع نه، د قرب نه پس د بُعد نه، د هدايت نه پس د ضلالت نه، او د ايمان نه پس د کفر نه.

دنيا د اوبو د يو لوئے نهر په مثل ده چه د دے کښې ورځ په ورځ اضافه کيږي. او او بۀ ئے د بني آدمو نفساني شهوات دي، چه د هغوئ په طبائعو مسلط دي. خو دا شهوات د آفتونو نه ډك دي. هر کله چه يو صاحب بصيرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کښې د دنيا لذتونو ته د عبرت په نظر اوګوري، نو کۀ هغه د ايمان نور لري. نو پوه به شي. چه حقيقي او قابلِ اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله عليه وسلم فرمائيلي دی. ”لَا عَيْشَ اِلَّا عَيْشُ الْاٰخِرَةِ (کۀ عيش دے نو هغه د اُخرت عيش دے) او دغه د مؤمنانو او متقيانو خلقو د پاره خاص دے. او حضور صلی الله عليه وسلم فرمائيلي دی چه دنيا د مؤمن د پاره جيل خانه ده،

او کافر د پاره جنت. او نبی اکرم صلی الله عليه وسلم فرمائيلي دی: چه متقي او پرهيزګار ته د خدائے تعالٰی د طرفه قيزے لګيدلے وی. يعنی د شريعت د حدودو پابندی هغه غير الله ته نۀ پريږدی. نو د دے دلائلو باوجود دے دنياوی لذاتو سره زړۀ ولے اوتړلے شي.

د بنده د پاره په ټولو راحتونو کښې بهترين راحت دا دے. چه هغه د مخلوقاتو نه قطع شي، او الله ته رجوع اوکړي، هغه سره ربط او عشق اوساتي. او د هغه د ارادو په مخکښې خپل ځان عاجز کړي. په دا سے کولو به ته د دنيا د شرك د بندونو نه آزاد شے. او د غه وخت به ستا هستۍ کښې د معبود حقيقي فضل وکرم او عظمت او جلال دا سے وقار او اثر پيدا کړي چه د نفس په بند يانو کښې به هغې مثال نشي بيامونده.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغې مصيبت او تکليف چا ته شکايت مۀ کوه. کوم کښې چه ته پروت ئے. او مه په الله پاك تهمت لګوه. که يو وخت کښې تۀ په مصيبتونو او تکليفونو کښې راګير شے نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصيبت نه پس راحت او د غم نه پس خوشحالي هم د الله پاك وعده ده. قرآن پاك کښې راځي: ” د مصيبت نه پس راحت وي.“ د الله پاك نعمتونه د شمار نه بهر دی. حق تعالٰی فرمائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمارکول اُوغواړئ . نو هرګز به ئې شمار نهٔ کړے شئ". نو هرکله چه د الله تعالیٰ دومره نعمتونه د نوع انسانی دپاره مقدر دی چه نه په هغې احاطه هم نشئ کولے نو د هغهٔ د بخشش اورحمت نه هم هرګز ناامیده کیږه مه . او د خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی ربط اوتعلق مهٔ ساته . ستا محبت دِ خالص د هغهٔ دپاره وی . کهٔ څهٔ حاجت دِ وی نو د هغهٔ په حضور کښې دِ وی . او کهٔ دِ څهٔ تسم ګِله او شکایت وی ، نو صرف د هغهٔ په حضور کښې دِ وی ځکه چه د دنیا کښې څومره او د کوم نوعیت کارکوونکی اوکاروونکی چه دی ، هغه ټول د هغهٔ په حکم ظاهر او جاری دی . کوم څیز چه الله تعالیٰ مقدم کړے دے . هغه څوك مؤخر کولے نشی او کوم لے چه مؤخر کړے دے هغه څوك مقدم کولے نشی .

الله پاك فرمائی : "کهٔ د الله د جانب نه تاته څهٔ نقصان اورسی . نو د هغهٔ د ذات نه علاوه بل څوك د هغې لرے کوونکے نشته . او کهٔ هغه درته د څه ښیګړے اوفائدے اراده اوکړی نو هیڅوك درته د هغهٔ فضل وکرم منع کولے نشی". او کهٔ د الله د نعمتونو باوجود ناشکری وکړے او د الله ګِله اوشکایت کوے نو ظاهره ده چه تهٔ په نعمت شکر نه اوباسے . او د هغه نعمتونو ته دِ سپك اوکتل . په دا سے حالت کښې به الله پاك په تا غضب ناك شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے . نو د تقدیر نه ګِله او شکایت مهٔ کوه . او د مشیّت الٰهی خلاف شور او غوغا مهٔ کوه . ځکه چه دِ یر مصیبتونه داسے دی ، چه هغه په انسان د پروردګار نه د شکایت کولو په وجه نازلیږی .

زهٔ حیران یم چه تهٔ د هغې پروردګار نه شکایت څنګه کوے؟ چه هغه ارحم الراحمین دے . خیرالحاکمین دے . فیاض او کریم دے . په بندیانو ئې رحمتونه او بخششونه دی . او په عفوئی د مورو پلار نه هم زیات مشفق او مهربان دے . لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی : "الله تعالیٰ په خپلو بندیانو د دے نه هم زیات مهربان دے څومره چه مور و پلار په اولاد مهربانه وی"، نو تهٔ هم د هر لحاظ نه د الله پاك احکامو ته سرکیږ دهٔ . او په ژوند کښې چه کوم مصیبتونه درپیښیږی په هغې صبر او تحمل کوه او د الله تعالیٰ نه د عفو اوکرم سوال کوه . ځکه چه په توبه کولو او عفو غوښتلو الله پاك معافی کوونکے او د مشکلاتو رفع کوونکے دے .

خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښې فنا کړه . او کوم واقعات چه ته په ظاهره ښه نه محسوسیږی د هغې متعلق هم افسوس اوشکایت مه کوه تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے . "اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کړے شوے دے . اګرکهٔ تاسو ته هغه ښهٔ نهٔ ښکاری . کیدے شی ، چه یو شے تاسو

نهٔ خوښ ئې . خو حقیقت کښې هغه ستاسو د پاره فائده مند وی . او عین ممکنه ده چه یو شے تاسو خوښوئ او هغې کښې ستاسو د پاره نقصان وی . نو په حقیقت حال صرف الله پوهیږی ، تاسو نه پوهیږئ . نو د ګِلے او شکایت په وجه به د اشیاؤ حقیقت الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښې کړی . په دے وجه ته هیڅ څیز ته بد مه وایه او د هیڅ واقعے شکایت مهٔ کوه . بلکه د شرع پیروی اختیار کړه .

د سلوك په لارکښې رومبے قدم تقوٰی ده او دوئم قدم ولایت دے . او ترڅو چه مکمل تقوٰی اختیار نهٔ کړے شی نو دَ دِ ولایت درجه حاصلول ناشونی دی . په دے درجه کښې د امرِ باطن متابعت او د خواهشات نفسانی رد لازمی دے . بیا تهٔ همیشه افعال الٰهیه سره رضامند اوسه او د تسلیم د رضا د حالت نه ابدالیّت ، غوثیت او صدیقیت کښې فنا شه . ځکه چه دا د طریقت او حقیقت انتها ده . هرکله چه تهٔ دا مسلك اختیار کړے . نو الله تعالیٰ به ستا زړه مطمئن او بار اور کړی . او کهٔ یو شر ستا په مقدر کښې وی . نو په خپل خاص رحمت به د هغې اثر تا نه لرے کړی او ستا حافظ او مددګار به شی .

لکه د تیرے شپے نه پس چه رڼا ورځ راځی . او د دنیا هر تاریك ګُټ د نمر په نور روښانه شی . د هغه نفس انسانی په قسم قسم ګناهونو کښې ککړ دے . او د الله تعالیٰ د مقدس

قُرب صلاحیت نهٔ لری ، ترڅو چه د فسق او فجور او د شرك د غلاظت نه پاك نشی . نو د شریعت درونه مصیبتونه هم د انسان د ګناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او قلب او دماغ کښې د توحید او معرفت تجلیات پیدا کوی . حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی : "د مؤمن دیو ورځ ناروغتیا د هغهٔ د ټول کال د ګناهونو کفاره ده".

مقاله (۱۹) د ایمان درجے

کهٔ تهٔ د الله د رحمت نه ناامیده کیږے نو پوه شه چه ستا یقین او ایمان دِ ډیر کمزورے دے . کوم الله تعالیٰ چه د خپل اطاعت شرط سره کومے وعدے کړے دی . هغه هیچرے د هغې خلاف ورزی نهٔ کوی او کله چه ستا په زړه کښې یقین او ایمان محکم شی ، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفراز کړی ، دن ورځ نه ته څهٔ ځونږ محبوب او مقرب شوے او ځموږ د رحمتونه به ستا استقبال ته راځی". دا خطاب به تاته بار بار کیږی .

بیا به ته د خدا اے د برګزیده بندیانو نه شے . د ایمان دے درجے ته چه رارورسے ، نو بیا به ستا هیڅ ذاتی اراده او مطلب باقی پاتے نهٔ شی . او د الله دا اراده په موافقت کښې به روحانی نور او سرور محسوسوے او ستا ته د الله نه سِوا د ټولو نورو څیزونو نه بے نیازه او بے رغبته شوے او د شرك د ټولو فتنو نه محفوظ . او س به تا د الله د طرفه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تسلیم او رضا د مرتبې پورې ورسوه کیږی. او د هغه د حمایت او خوشنودئ به د رسره وعده او د الله تعالیٰ ظاهری او باطنی نعمتونه به ستا د پاره بس بسیاره شی.

د دے نه پس به د کلام الله علوم او معارف ستا په چشم بصیرت بے نقابه شی او د هغه په رڼا کښ به ته د الله د ذات او صفاتو مشاهده کوے. بیا د الله د رومبئ وعدے نه ستاد منتقل کیدو چه کوم مدارج او منازل دی د هغه نه به ته اګاه کړے شے او ستا په باطنی تجلیا تو کښ به اضافه اوکړے شی. د خدائے د طرفه به تاته شرح صدر (د حق اوریدلو او قبلولو د پاره د سینے پراخیدل) حاصل شی. او ستا کلام به د حکمت نه معمور کړے شی.

بیا به دنیا او عقبیٰ کښ جن او انس ټولو مخلوقاتو کښ ته محبوب او محترم کړے شے. ځکه چه د الله تعالیٰ اتباع سره تا مخلوق تابع کړل. او د الله محبت د مخلوق د محبت او د هغه بغض د مخلوق د بغض ضامن دے. بیا چه دنیا کښ تا د کومو څیزونو خواهش کړے دے. او تا ته په کوتو نهٔ وی د رغلی نو د هغے د بدلے نه بغیر معاوضے به تاته په آخرت کښ درکړے شی. د الله تعالیٰ قرب به ستا نصیب شی او د جنت الماوٰی په ټولو اعلیٰ نعمتونو به ښاد شے.

کهٔ دے فانی دنیا کښ تا د نفس د لذاتو او خواهشاتو

نه دوه او کړه. او خپل مقصود د خالصهٔ خپل معبود برحق اوګرځولو نو د توحید د دے جذبے په برکت به الله تعالیٰ تا په دنیا کښ د خپلو فراوانه حلال نعمتونو نه فیض یاب کړی. او عقبیٰ کښ به د د موحدینو او صالحینو سره اوچتے درجے نصیب کړی.

مقاله (۲۰) مشکوک او مشتبه څیزونه ترک کړه

حدیث شریف دے ، دَعْ مَا یُرِیْبُكَ . (چه په کوم څیز شک راځی هغه ترک کړه) نو دا اصول یقینی طور سره د حلال رزق د حاصلولو او د حرامونه د بچ کیدو د پاره د یراهم او د عمل قابل دی. او په کار دی، چه هر هغه څیز چه د هغے د حراموا و حلالو متعلق ستا په زړهٔ کښ څهٔ تذبذب او بے اطمینانی پیدا شی نو هغه د اسے اوګڼړه چه هلته شته نه. په د اسے حالاتو کښ ته بارګاه خداوندی ته رجوع کوه. او د خپل پروردګار نه د حلال رزق طلب کوه.

د الله پاك وعده ده " اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (د تکلیف نه پس راحت دے). او هغه د دے محتاج نهٔ دے، چه هغهٔ ته وعده وریاده کړے شی. هغه ستا او ستا د احوالونه بے خبره نهٔ دے. هغه خود اسے پروردګار عالم دے چه کفارو منافقینو او فاسقانو ته هم رزق ورکوی. نو بیا اے مؤمنه! او اے موحده! او اے د خدائے عبادت کوونکیه! هغه به تا څنګه هیر کړی. او د دے حدیث " دَعْ مَا یُرِیْبُكَ " (چه په

کوم څیز ستا شک راځی، هغه ترک کړه.) د امعنیٰ دی چه د مخلوقاتو د صدقاتو او عطیاتو خواهش مهٔ ساته او مه د هغوئ نه خوف کوه ځکه چه دا هم شرك دے او د شرك نه به زیات مکروه او مشتبه بل کوم څیز وی. نو د الله په فضل وکرم تکیه لره او د هغه د رکړے رزق به ضرور تا ته دررسی. نو پکار دی چه ستا د طلب او توجه مرکز یو وی او هغه ستا هغه خالق او پروردګار دے چه د هغه د قدرت په لاس کښ د بادشاهانو سلطنتونه او د ټول مخلوق بدنونه او زړونه پراته دی.

مخلوق سره چه څهٔ دی د هغهٔ دی او تاته رزق او عطیات هم د هغه په اذن، حکم او تحریک درکولے شی. الله پاك په خپل مقدس کتاب کښ فرمائی: " وَاسْئَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ " (د الله نه د هغهٔ د فضل طلب کوئ) او الله سبحانهٔ فرمائی. د الله نه بیوا چه څوك تاسو بلئ هغوئ ستاسو د رزق مالکان نهٔ دی. نو د یو الله نه د رزق طلب کوئ. د هغه عبادت کوئ. او د هغه شکر اوباسئ.

الله پاك فرمائی: " اے نبی! چه زما بندیان ځما متعلق تانه تپوس اوکړی نو ورته اووایه، چه زهٔ هغوئ ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك ما بلی نو زهٔ د هغوئ دُعا قبلوم. او الله تبارك وتعالیٰ فرمائی ځما نه دُعا غواړئ زهٔ ستاسو دُعا قبلونکے یم او الله جل وشانهٔ فرمائی: " ستاسو

حقیقی رازق الله تعالیٰ دے چه د قوت او طاقت خاوند دے. او بل آیت شریف دے " اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (د الله چه چاته خوښه وی هغهٔ ته بے حسابه رزق ورکوی).

مقاله (۲۱) خوب کښې ابلیس سره خبرے

یو ځل ما ابلیس علیه اللّعنت په خوب کښ اولید او د هغه د وژلو اراده م اوکړه. هغه راته اووے، چه ته ما په څهٔ وژنے. او ځما ګناه څهٔ ده؟ کهٔ د الله تعالیٰ د ارادے مطابق ځما په تقدیر کښ شر لیکلے دے نو ځما دا طاقت نشته، چه هغه په خیر کښ بدل کړم، او که ځما په تقدیر کښ خیر لیکلے وے نو دا ځما د اختیار نه بهر ده چه هغه ما په شر کښ بدل کړے وے. نو هرکله چه زهٔ د الله تعالیٰ د ارادے مخکښ عاجز او معذور یم. نو ما په لعنت ملامت کول څنګه جائز کیدے شی.

د هغهٔ (ابلیس) شکل د هیجړاګانو په شان وو. او په خبرو کښ ئے نرمی او سستی وه. او زه د مخ ئے وو، او په زنه ئے څو دکی ویښته وو. شرمنده شکل او ملامت

ـــــــ

لـ د هغه د ابلیس خبیث د ځان خلاصی یوه بے بنیاده او جوړه بهانه ده. چه صرف عام خلق پرے تیرباسی. ځکه چه د عوامو د ګمراه کولو اصل جرم هم د هغه دے. او که څنګه چه نور مفسدان او شرير د سوکی خلق د سزا مستحق وی د هغه شان د املعون هم د سزا مستحق دے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورته وه. او دیوه ویریدونکی او ذلیل سړی په شان ځما مخکښ ولاړوو.

دا خوب ماد ذی الحجې په یوولسم تاریخ په ۵۴۹ هـ کښ د اتوار په ورځ لیدلے وو.

مقاله (۲۲) د لویو خلقو ازمائښ هم لوئے وي

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خپل مؤمن بنده د هغهٔ د ایمان مطابق په ازمائښ کښ اچوی. د چا چه ایمان زیات وی هغومره به پرے ازمائښ هم زیات راځی. د ایمان په درجو چه غور اوکړے، نو د رسول[1] ابتلا او ازمائښ د نبی[2] د ابتلاء نه زیاته وی ځکه چه د رسول ایمان د نبی د ایمان نه زیات قوی وی بیا د هر نبی ازمائښ د ابدال نه او د هر ابدال ازمائښ د ولی نه زیات وی.

د غه شان درجه په درجه په آزمائښ کښ کمی راځی او مؤمن د ایمان مطابق په ابتلاء کښ اچولے شی. او په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد سند دے چه د ټولو نه زیات آفتا او ابتلاء د نبیانو په ډله نازلیږی او د انبیاؤ نه پس درجه په درجه په نور مخلوق.

---

[1] رسول هغه پیغمبر وی چه د خدائی مذهب کتاب پرے نازل شوے وی. لکه محمد رسول الله صلعم، عیسیٰ علیه السلام موسیٰ علیه السلام او داؤد علیه السلام

[2] نبی هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازلیږی، بلکه د حق ورته کیږی. د نبی لفظ د رسول د پاره هم استعمالیږی.

د غه وجه ده، چه الله تعالیٰ سادات کرام همیشه په ابتلاء کښ ساتی. د پاره د دے، چه دوئ همیشه د الله تعالیٰ په قرب او حضور کښ وی. او د حق د مشاهدے نه لرے نهٔ وی. ځکه چه دوئ د الله جل جلاله محبوب او پسندیده دی. او محب د خپل محبوب جدائی هرګز برداشت کولے نشی. ابتلاء همیشه د دوئ زړونه حق ته مائل ساتی. او دوئ د حق تعالیٰ نه لرے کیدو ته نهٔ پریږدی.

د دے کیفیت سره د دوئ نفسانی خواهشات محو شی. او غیر الله نه د دوئ رغبت او توجه واوړی. دوئ حق او باطل واضحه پیژنی. او د نفس په آفاتو کښ نهٔ کښیوزی. د حق په وعده دوئ ته اطمینان حاصل وی. او هر وخت صبر او شکر سره د خدائے په رضا راضی وی. او د خلقِ خدا د شر نه محفوظ وی. د دوئ قلب د تعلّق بالله په وجه محکم او توانا وی. او په ټولو اعضاؤ ورته حکومت او تسلط حاصل وی.

د تسلیم او رضا په وجه دوئ ته د زیات عمل توفیق ور کولے شی. او د زیاتو درجو پیرزوینه ترے کولے شی. الله پاك فرمائی: که تاسو ځما شکر اوباسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه در کوم. ولے هرکله چه نفسِ انسانی محضِ د هوا وهوس اتباع اختیار کړی. او د لذت پرستار شی. نو د امرِ الٰهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کښ کښیوزی. په دا سے حالت کښ ځان ته مائل کولو او په سمه کار کولو د پاره الله تعالیٰ په دهٔ آفات او بلیّات نازل کړی چه هغے سره ئے د قلب او باطن فوری اصلاح اوشی. بعضے اوقات د راهنمائی د الهام او القاء په ذریعه هم چه د هغے په وجه الله تعالیٰ په خپلو انوارو او تجلیاتو د مؤمن زړهٔ روښانه کوی. د نفس د فتنونه به ئے بچ کوی. او د خپل قرب او معرفت نه ئے فیض یاب کوی.

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کښ ځانله د مصیبتونو او آفتونو سامان مهٔ تیاروئ بلکه د امرِ الٰهی پیروی اختیار کړئ. او د الله پاك په ذکر او تسبیح کښ همیشگی کوئ. چه د هغهٔ تائید او نصرت حاصل کړے. او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیاموئ.

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالیٰ چه د کوم و څیزونو په تا پیرزوینه کړے ده. په هغے صبر او شکر کوه. او ناشکری مهٔ کوه چه د خدائے په غضب کښ راګیر نشے. د شکر ادا کولو یوه ادنیٰ فائده دا ده چه په دے رزق زیاتیږی صحت او عافیت پرے حاصلیږی. او د دنیا او عقبیٰ مخنق پرے د انسان نه لرے کیږی.

یاد ساته، چه په خدائے تعالیٰ د توکل کوی، نو هغه

د طلب نه به الله تعالیٰ تاته رزق درکوی. او ستا ضروریات به پوره کوی. نو صبر او شکر اختیار کړه. او خپل حال او اطمینان په هیڅ وجه مه بربادوه. ستا هر حرکت، سکوت او فعل دِ د الله د حکم ماتحت وی. ګنی ته به په فاسقانو او نفس پرست بندیانو کښی شامل کړے شے. کوم چه په خپل ځان او په نورو خلقو هیڅ بے هیڅه ظلم کوی. الله پاك فرمائی « د غه رنګ د نافرمانئ په وجه مونږ بعضے ظالمان بعضے نورو ظالمانو ته حواله کوو ».

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه ته د یو دا سے شهنشاه په محل کښ د هغهٔ په حضور کښ ولاړیئے چه هغه د حکم شان و شوکت، هیبت او جرار لښکر خاوند دے. د هغه حکم جاری او قتیقی دے. د هغه ملک باقی او غیر فانی دے. د هغه فرمان دائمی دے. د هغه علم دقیق او کامل دے. د هغهٔ حکمت لوئے دے او عدل ئے لا ثانی او د هغهٔ د تدبیر او تنظیم نه د زمکے او آسمانونو هیڅ وړوکے نه وړوکے او لوئے نه لوئے څیز هم د خلاف ورزئ کولو جرأت نشی کولے.

هرکله چه ته شرك شروع کړے نو یقین اوکړه چه ته د ظالمانو نه هم زیات خراب شوے ځکه چه قرآن پاك کښ مسنا راغلے دی چه «شرك د ټولو نه لوئے ظلم دے»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوپه دے بنا ئے شرك یو نه معاف كیدونكے گناه گرځولے دی - الله سبحانهٗ فرمائی :" الله به د شرك گناه هرگز معاف نهٔ كړی ، او د شرك نه علاوه چه كوم گناهونه معاف كول اوغواړی هغه به معاف كړی " نو تاله پكار دی ، چه ډیر احتیاط سره د پټ او ښكاره شرك نه ځان اوساتے -

په پټه او په ښكاره هر ځائے كښې او هر قول او عمل كښې د شرك نه پرهیز او كړه د ظاهر او باطن گناهونو نه لاس په سر شه - او الله تعالیٰ ته په عاجزئ سره رجوع اوكړه - او د هغهٔ نه تهمته مه كوه - او د هغه په احكامو كښې بحث ، جدلو او تصرف مه كوه گنی سزا به اوخورے - هغه مه هیروه گنی هغه به هم هیر كړی - د هغهٔ په دین كښې نوے او د ځان نه خبره مهٔ پیدا كوه گنی د هغهٔ په عذاب كښې به واچولے شے -

د نفس تابعداری پریږده گنی نو بیا به دے توږغی او ایمان به دے سلب شی - په دے وجه د نفس اتباع خپله شرك دے - او د هغے نتیجه په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده - الله پاك خپل پیغمبر ته فرمائی :" تا د هغے سړی انجام اونهٔ كتهٔ - چه خپل نفس ئے معبود جوړ كړے (یعنی كوم سړی چه د خپل نفس د خواهشاتو پیروی او احسته - نو دنیا ئے هم تباه شو او آخرت ئے هم تباه شو -) -

مقاله (۲۴) ماسوی الله فتنے دی

د الله تعالیٰ د نافرمانئ نه ویره اوكړه - او صدق او اخلاص سره د هغه اطاعت گزار شه - د خپل پروردگار په حكمونو كښې عاجزی اختیار كړه - او د الله تعالیٰ په عبادت كښې د هیڅ څیز غرض او آرزو مهٔ شاملوه گنی د غه عبادت به د خالص د الله پاك د پاره نهٔ وی -

په دے خبره یقین اوساته - چه ته په ظاهره او باطنه د الله تعالیٰ بنده ئے - او بنده د هر جهت نه د خپل خالق او پروردگار ملكیت دے - نو هر وخت د خپل معبود په حضور كښې مؤدب او فرمانبردار اوسه - دنیا كښې چه الله تعالیٰ د مخلوقاتو د پاره كومه اندازه مقرر كړے ده - هغے كمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی كیدے - هر څهٔ چه الله تعالیٰ ستا د پاره مقرر كړے دی - خواه ته هغه غواړے یا نهٔ غواړے هغه به په خپله اندازه او مقرر وخت تا ته درسی - نو كوم څیز چه تا ته په گوتو در نشی په هغے افسوس مهٔ كوه - او كوم څیز چه درسره موجود دے - په هغے د الله پاك د ذكر نه غافل كیږه مه - كوم څیزونه چه علم الٰهی كښې ستا د پاره مقرر شوی دی - هغه بل چا ته نشی وركیدے - نو د رزق په معامله كښې پریشانی څهٔ معنیٰ نهٔ لری -

حاضر وخت په ذكر او عبادت كښې كامل محویت

او یكسوئی سره مشغول اوسه - او غیرالله ته د ومره توجه مهٔ كوه ، چه د شرك گمان دربانده اوشی - الله پاك خپل كلام مقدس كښې فرمائی : اے پیغمبره ! ته هغے څیزونو ته د ومره رغبت سره مهٔ گوره ، كوم چه موږ كفارو له وركړے دی - هغه خو د دے د پاره وركړے شوے دی چه هغوئی په فتنو كښې واچولے شی - او ستا د پروردگار رزق ډیر بهتر او پائیدار دے - نو الله پاك چه د شریعت او روحانیت كوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دركړے دی - په هغے شاكر شه ، او غیرالله ته د مقروب كیدو نه منع شه - ځكه چه غیرالله كښې سراسر فتنے دی - او په دے بنا الله پاك كفار او منافقین په قسم قسم فتنو كښې اچولے دی -

د الله په نعمتونو قانع كیدلو كښې ستا د پاره بركت او سعادت دے - ته به خپل مقصود او مطلوب صرف د خپل معبود واحد په اطاعت بیا مومے - او په دے به دنیا او عقبیٰ كښې عزت حاصل كړے - او درجات به دِ اوچت كړے شی - نو تاله پكار دی - چه پنځه فرائض یعنی كلمهٔ طیبه اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ مونځ ، زكوٰة ، روژه ، حج په مكمله طریقه ادا كړے او د ممنوعاتو نه پرهیز اوكړے - د الله پاك په نزد د دغے طریق عمل نه زیات بل محبوب او غوره څیز نشته -

الله پاك دِ مونږ ټولو له د خپل تائید او نصرت په

بركت د هغے اعمالو توفیق راكړی - كوم چه د هغه په نزد محبوب او مقبول دی - او دنیا او عقبیٰ كښې پرے خلاص بیا مونږ شی - آمین -

مقاله (۲۵) ایمان د هر څهٔ نه لوئے نعمت دے

كه په ژوند كښې حالات تاسره موافقت اونهٔ كړی او د مصیبتونو په وجه ته د بے اطمینانئ او پریشانئ ښكار شے - نو په بے صبرئ د اگله او شكایت مهٔ كوه - چه زه الله تعالیٰ نادار او محتاجه پیدا كړے یم - په ما ئے مصیبتونه راوستی دی ، او اغیار په عیش او آرام كښې دی - او هر كله چه مونږ ټول د بابا آدم او د بی بی حوا اولاد یو - او په خدائی حقوقو كښې برابر یو - نو بیا زهٔ د دے د نورو نه لاندے یم - نو عین ممكنه ده چه دا ابتلاء او مصیبت د الله تعالیٰ د طرف نه ستا د دے د بلندئ خوشحالئ سكون او اطمینانِ قلب د پاره وی - او هم د دے په ذریعه هغه تا ته ظاهری او باطنی ترقی دركول غواړی -

ته ابتلاء كښې په دے واچولے شوے چه ستا سرے بنهٔ دے او خدائے تعالیٰ دے د صبر او رضا په وجه مشكلات او پریشانی لرے كول غواړی - ستا د محكم ایمان ونه دا سے ده چه د هغے جړ مضبوط دے - هغه په تركیده ده - او په میوه راتلونكے ده - د هغے ځانگے او چیندونكے دی او سورے ئے خوریدونكے دے - ستا د ایمان دا ونه د

الله تعالىٰ د وسیع رحمت په وجه ورځ په ورځ په ترقۍ ده . ستا موجوده حالت الله پاك په دُنیا او عقبیٰ کښ ستاد فلاح وبهبود باعث جوړ کړے دے . او په تا ئے د هغے نعمتونو پیرزونه کړے ده ، چه نه یوے سترګے لیدلے دی او نه یو غوږ اوریدلے دی الله پاك فرمائی :" یو سړے ته هم دا نهٔ ده معلومه چه د هغه د نیک اعمالو په بدل کښ د هغه دپاره کوم کوم زړهٔ خوږوونکی څیزونه پټ او محفوظ ایښودے شوے دی "

کوم خلق چه د خدائے تعالیٰ احکام په ځائے راوړی . د ګناهونو نه ډډه کوی . او په ټولو امورو کښ د الله تعالیٰ رضا اختیاروی . نو د دنیا او اخرت ټول سعادتونه هم د دوی دپاره دی . د دوی اطمینان قلب به هیچرے فنا نهٔ شی . د دے برعکس چه کوم خلق د خپل خالق او معبود نه روګردانی کوی . او یوازے دنیا خپل محبوب او مسجود ګرځوی . د هغهٔ مثال د هغے بنوره زمکے دے چه او به خور هغے ته هیڅ فائده نهٔ شی ورکولے . هغه کښ هیڅ ونه نشی زرغونیدے . او د هیڅ میوے ترے اُمید نشی کیدے او هیڅ کرکیله پکښ نشی کیدے . دا صورت حال دانسان د خپل غفلت او معصیت د وجے نه دے . ګنی الله تعالیٰ خو په خپل بنده مشفق او مهربان دے . او د هغهٔ ترقی او سرلوړی غواړی .

ایمان محکم د بنده دپاره د ټولو دنیوی او اخروی سعادتونو سرچشمه ده نو ائے د حق بنده پوه شه چه د دنیاپرستو په ایمان کښ هغه تازګی او توانائی نشته په کوم چه الله تعالیٰ ستاد ایمان اونه بناسته کړے ده . دا یو مستقل او لا فانی قوت دے . چه د زمانے تغیرات ئے هرګز متأثره کولے نشی . کهٔ د انسان د زړونه د اونے نه د ایمان عنصر ورك شی . نو دا به بالکل خشکه او برباده پاتے شی . نو په دنیا کښ چه څومره اجتماعی ترقی او برکتونه دی دا ټول د ایمان د نعمت ثمرات دی . او کوم خلق چه د ایمان نه خالی دی . هغوئ د قرآن کریم د وینا مطابق کافر ، مرتدا مقهور او مغضوب دی . او دنیا او اخرت دواړو کښ ذلیل او خوار دی .

دا سے هم کیږی . چه الله تعالیٰ اوغواړی نو په خپل هدایت ، مدد او نصرت دنیا پرست اغیار هم په محکم ایمان او د صبر او رضا په نعمتونو ښاد کړی . هغوئ خپل مقربان کړی . او اولیاء الله کښ ئے شامل کړی . تاریخ په دے ګواه دے چه هغه خلق چه هروخت به په غیرالله کښ محو او ورك وُو . د توحید د عرفان نه پس دا سے فنا فی الله شو چه بیا د یوے لمحے د پاره هم غیر الله ته متوجه نشو . الله پاك دِ په فضل وکرم څمونږ ایمان محکم او توانا کړی . او مونږ دِ په صراط مستقیم روان کړی . آمین .

مقاله (۲۶) قرب الٰهی په صبر او رضا کښ دے

خپل خالق سره د کامل ربط او عشق پیدا کولو د پاره د مخلوقاتو نه تعلق قطع کړه او خپل معبود حقیقی د خپلو حاجاتو او ضرورياتو مرجع او ګرځوه چه ستا د پاره صرف د پروردګار اراده او اطاعت باقی پاتے شی . او د شرك د اسبابو نه ورکارشه دا هے حالت کښ به ستا زړهٔ د نور نه معموره شی او د غیرالله د پاره به هیڅ ګنجائش پکښ پاتے نشی . دغه وخت به تهٔ د توحید د عقیدے خپله نګهبان شه . او په کائناتو کښ چه کوم څیز ستا د توحید په عقیده کښ دخل انداز کیږی هغه به نیست ونابود کړے .

بیا به ستا خواهشات نفس هم ستا خلاف بغاوت نشی کولے . او تهٔ به په کامل سکون او اطمینان سره ژوند تیر وے . دغه وخت به د کلام الله نه سوا بل هیڅ کلام ته اوریدل نهٔ غواړے . او د ذات الٰهی د مشاهدے نه علاوه به د بل هیڅ څیز مشاهده نهٔ غواړے . ستا پیروی به صرف د احکام الٰهی پیروی وی . او هر فعل به دِ د هغهٔ د رضا ماتحت وی . او د هغے په تعمیل کښ به تهٔ د صبر او استقامت نه کار اخستونکے ئے . هرکله چه تا ته دا مرتبه حاصله شی . نو ستا قلب کښ به خپله الله پاك د یقین او اطمینان محافظ شی . په تا به د حقیقت او توحید معارف راڅرګند کړی . او د شیطان او نفس اماره وسوسے او وهمونه

به تا ته هیڅ ضرر نشی در سولے .

کهٔ پروردګار داسے اوغواړی چه مخلوق خدا ستا علمی او روحانی فیوضاتو او برکاتو نه اخستو د پاره تا ته راجمع شی . او ستا تعظیم او تکریم اوکړی . نو په هغوئ د اثر ، رسوخ او مقبولیت باوجود به الله تعالیٰ تا د فخر او تکبر نه په امان ساتی . کهٔ دا سے حالت کښ ته د یوے نیکے ښځے خاوند شے . نو دا به د الله پاك د جانب نه په تا پیرزوینه وی چه د ژوند ټول ضروریات به هغهٔ په خپله برابروی او تا ته به د هغے نه او د هغے د خپلو خپلوانو نه هیڅ ضرر نه رسی . دا به ستا د طبع موافق او فرمانبرداره وی . او ستا په حق کښ د خدائے په مدد د مکروفریب ، بغض کینے ، غیض وغضب او خیانت نه بالکل پاکه وی . او د هغے خپلوان به ستا فرمانبردار وی .

د دغے ښځے نه کهٔ دِ فرزند پیدا شی . نو هغه به نیک راستباز ، اطاعت شعار او ستا د زړهٔ د خوږ یدو وی . ځکه چه د ښځے او اولاد متقی کیدل د الله تعالیٰ د پرلوئے نعمت دے . الله پاك د حضرت زکریا علیه السلام متعلق فرمائی " مونږ د زکریا علیه السلام ښځه د هغه د پاره نیکه کړه " او په کلام الله کښ د صالحینو دُعا داسے راغلے ده " اے خدایه څمونږ سترګے څمونږ په ښځو او اولاد یخے کړے . او مونږ د متقیانو پیشوایان کړے " . او د حضرت زکریا علیه السلام

٩

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُعا ده ۱۰ اے پروردگاره ! زما دا خوئے خپل محبوب او مقبول اوگرځوے ؛ نو دا سے دعا گانے به ستا په حق کښ مقبولے گرځی ځکه چه اهل خلقو ته د دے دعاگانو برکت ضرور رسی -

د انبیاؤ علیهم السلام نه پس د بنو بنځو او متقی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الٰهی کښ د دے درجے اهل دی. د دے نه علاوه چه کوم څیزونه ستا مقدر کښ دی. هغه به ضرور تاته دررسی . د هغے د پاره ستا پریشانی څۀ معنیٰ نۀ لری ځکه چه هغه خو دی هم ستا د پاره . د دے حال کښ به تۀ د حکم الٰهی په ځائے راورونکے ئے . او په دے طریقه د نعمت په موندو به هم تا ته لوے ثواب حاصلیږی. او کوم نعمتونه چه تاته الله تعالیٰ درکوی . په هغے کښ به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپلے حصے ورکولو تا ته حکم درکولے شی. او دا فی سبیل الله خرچ به هم ستا د پاره د نعمت د زیاتی باعث وی - بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاك او روښانه وی .

د دے ټولو نعمتونو په حاصلولو کښ صبر، رضا، عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړه . د الله تعالیٰ د احکامو پیروی کوه او د منهیاتو نه ډډه اوکړه د دے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شے او د زړه د اطمینان

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی . د الله پاك رحمت به په تا خور شی . او د جهل او باطل تاریکئ به درنه لرے شی . او اسرار الٰهی به تا ته ښکاره شی او ستا سینه به د علم لدنّی نه معموره ، او پُر نوره شی . تا سره به غائبانه او د الهام په ذریعه خبرے کیږی او ټولو حق امورو کښ به ذریعه او تکره شے - او په دے الفاظو به مخاطب کولے شے : نن ورځ تۀ زمونږ په دربار کښ د خاص قدر او عزت خاوند ئے او زمونږ د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار ئے د دے وخت کښ تۀ د حضرت یوسف علیه السلام هغه ربنتینے حال ته راوړاندے کړه . د شاهِ مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دغے الفاظو مخاطب کړے شوے وو لیکن حقیقت کښ د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سره خطاب کونکے الله پاك وو . چه په ظاهره ئے حضرت یوسف علیه السلام ته د صداقت ، دیانت او تقوٰی په وجه د مصر سلطنت حواله کۀ - او په باطنه ئے پرے د علم او معرفت دسیادت او قیادت پیرزوینه اوکړه . الله پاك فرمائی :۔ "دغه رنگ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکۀ . چه چرته به غوښتل . هلته به ئے قیام کولو . او د هغۀ د باطنی صفاتو متعلق فرمائی :۔ مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساتۀ چه ګناهونو او فاحشاتو نه بچ شی . بیشکه چه یوسف علیه السلام زمونږ د مخلصانو

بندګانو نه وو .

نو اے د صدق او ایمان خاونده . هرکله چه ته په دغه الفاظو مخاطب کړے شی نو په تا به د لوئے علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیرزوینه اوکړے شی ، او په دے لوئے نعمت به ملائکے او بنیادم ټول تاته مبارکی درکوی او بیا به د خدائے تعالیٰ په اذن کښ د ځنو امورو د عدم نه وجود کښ د راوستلو تاته توفیق او صلاحیت حاصل شی . او د خدائے په حضور کښ به د دنیا کښ عزت او قیادت بیاموے . او په عقبیٰ کښ به په دیدار الٰهی مشرف شی چه د هغے خوشحالئ انتها نشته .

مقاله (۲۷) د خیر او شر بیان

اګر کۀ خیر او شر په دنیا کښ موجود دے ، او د انسان په کردار او عمل کښ د دے دواړو څیزونو ظهور بیاموندے شی ، خو د اکثرو آیاتِ کریمه وُ پیش نظرِ د خیر ټول څیزونه د الله پاك د جانب نه دی او د شر ټول څیزونه د ابلیس او د نفسِ انسانی نه دی . نو خیر خو سراسر د الله پاك جانب ته منسوب کیدے شی . خو شر په هیڅ صورت کښ د هغه پاك ذات ته منسوب کیدے نه شی . شر خو نه د هغۀ په ذات کښ او نه د هغه د جانب نه دے . بلکه دا د نفس امارة نه دے .

الله پاك فرمائی : تاسو ته چه کومه نیکی رسی ، هغه د الله تعالیٰ د جانب نه ده . او چه کومه بدی در رسی ، هغه

سراسر ستاسو د خپل نفس نه ده . نو زۀ به تاسو د دے خبرے تائید کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوٰی لار اختیار کړئ او شر یعنی د شرك او فسق څیزونه پریږدئ - او حق سبحانه فرمائی :۔ "خپل بندیانو ! د اعمال صالحه په عوض کښ تاسو جنت کښ داخل شئ . سبحان الله ! د الله پاك څومره لوئے رحمت دے - چه بندیان ئے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کړل . حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالیٰ د توفیق او نصرت په وجه دی .

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "چه جنت کښ به هیڅوك د خپلو اعمالو په سبب نۀ داخلیږی ؛ نو د حضور صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشولو چه یا رسول الله تاسو به هم نه ؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل : چه هو ، زۀ به هم نه ، مګر د الله تعالیٰ د رحمتِ واسعه په برکت دا حدیث د بی بی عائشے صدیقه رض نه روایت دے ، نو زۀ تاسو ته د شریعت د احترام کولو ، او د راهِ هدایت اختیارولو تاکید کوم .

هرکله چه تۀ د احکام الٰهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے . نو الله تعالیٰ به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی . د خیر لارے چارے به تاته روښانه کړی . او شریعت به درته آسان کړی . او د ټولو ګناهونو نه به دې بچ کړی . الله پاك فرمائی : کوم خلق چه زمونږ د رضا د کوشش

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوی ، نو موږ د هغوئی دپاره صراط مستقیم روښانه کوو. او د هغوئی رهنمائی کوو " او په دے بنا د حضرت یوسف علیه السلام متعلق الله پاك فرمائی :" موږ د هر قسم بدئ او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کړ . ځکه چه هغه زمونږ د مخلص بندګانو نه وو . او الله پاك ارشاد فرمائی :" که تاسو ایمان راوړئ . او شکر اوباسئ نو الله به بیا ولے تاسو له عذاب درکوی ". د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن او شاکر بندیان دنیا کښې هم د مصیبتونو او آفتونو نه بچ وی . او آخرت کښې به هم د ذلت او عذاب نه خلاص وی نو د الله تعالیٰ شکر ګذاری کوئ چه د نعمت د زیاتئ باعث ده .

الله پاك فرمائی :" که تاسو شکر اوباسئ ، نو موږ به مونخته لا زیات کړو " نو اے مؤمن بنده ! هرکله چه ستا د ایمان نور آخرت کښې د دوزخ اور هم مړ کولے شی . نو دنیا کښې د آفاتو او بلیاتو اور ولے مړ نه کړی . هاں د الله تعالیٰ محبوب او برګزیده بندیانو ته چه دنیا کښې کوم مصیبتونه او آفتونه پیښیږی ، نو د هغې نه هم د الله تعالیٰ دا مقصد وی چه د هغوئی یقین او ایمان لا محکم کړی . او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه ئے قلب او دماغ پاك کړی . او دا ابتلاء سره سره په هغوئی توحید الهی ، معرفة حق او اسرار باطن واضحه او بے نقابه کړی .

زړهٔ یو داسے کور دے . چه هغې کښې دوه تنه نشی ځائے کیدے . حق سبحانه فرمائی :" الله تعالیٰ د یو سړی سینه کښې

دوه زړونه نهٔ دی پیدا کړی ". او الله جل جلاله فرمائی . " بادشاهان چه یو کلی ته ورننوځی ، نو هغه تباه کړی . او د هغې عزت مند ذلیل کړی ". نو د عزت خاوندان د بیوځایونو او نعمتونو نه محروم شی . ځکه چه د دے نه مخکښې په زړهٔ د شیطان او هوا ئے نفس حکومت وو . او د هغوئی حکم سره به اعضاء قسم قسم ګناهونو او ګمراهو کښې ګیر وو . بیا چه د هغوئی تصرف د زړهٔ نه په تلو شو . او اعضاؤ ارام بیا موند او دار الحکومت یعنی زړهٔ خالی شو . نو د توحید ، علم او معرفت مسکن شو . نو د الله تعالیٰ نه علاوه بله هستیٔ له په زړهٔ کښې ځائے ورکول یو داسے شرك دے ، چه د ټولو اعتقادی او عملی خباثتونو جرړ دے . د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضاء د ذات باری تعالیٰ دپاره خاص کړی . د هغهٔ سینه د هر قسم خیرونه پاکه کړی او کامل اطمینان ورته ورکړی .

د کوم سړی توحید چه څومره زیات محکم او توانا وی . هغومره د الله تعالیٰ قرب هم هغه ته زیات حاصل وی . او هغومره هغه د ذات الهی او صفات الهی په اسرارو زیات باخبره وی . په دے بنا حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل : " زهٔ ستاسو نه الله پاك زیات پیژنم . او ستاسو نه زیات د الله تعالیٰ نه ویریږم ". نو څومره چه یو سړے خپل خالق او پروردګار ته زیات قریب وی . هغومره د

هغهٔ نه زیات خوف او ویره کوی . او د هغهٔ د احکامو مُطیع وی .

د الله پاك د قُرب یوه نخښه دا هم ده چه بنده د هغهٔ د نعمتونو پوره پوره احترام اوکړی . او هر دم د هغهٔ شکریه په ځائے راوړی . او غیر الله ته توجه اونهٔ کړی . کنی دا به د حق په اطاعت کښې څرګنده کوتاهی وی . د نبی علیه السلام بیبیانے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ وو چه هغوئی ته د یو داسے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو . چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکان نهٔ وو . په دے بناء د هغې ذات روحانی او باطنی درجه به څومره اوچته وی . چه د هغه د الله پاك قرب نصیب وی .

الله تعالیٰ د دے خبرے نه بالا او برتر دے چه مخلوقاتو کښې هغه سره چاته تشبیه ورکړے شی . الله پاك خپله فرمائی چه " د الله تعالیٰ دپاره مثالونه هرګز مهٔ بیانوئ . د الله په مثل هیڅ څیز نشته ". نو د توحید واضحه تقاضا دا ده چه الله تعالیٰ په ذات او صفات دواړو کښې یکتا او بے مثل اوګڼړئ . او مخلوق کښې هیڅوك هغهٔ سره شریك نهٔ کړئ .

مقاله (۲۸) موحِّد ته زیرے

د عفو او نصرت طلبګار ئے . حالانکه د هغه د بخښش او حمایت د پاره توحید یو بنیادی څیز دے . الله پاك فرمائی " تا هغه سړے اونه لید چه خپل نفس ئے خپل معبود جوړ کړے وو ". نو دا یو واضحه حقیقت دے ، چه د الله تعالیٰ د مدد او د نعمتونو د حاصلولو د پاره ستا موحّد کیدل لازمی دی ترڅو چه ته د شرك ټول څیزونه ترك نهٔ کړے . او په ظاهره او په باطنه د یو خدا ئے تابعدار نشے . نو دنیا او عقبیٰ کښې به خلاصے بیا نه مومے .

ته د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے . او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پریښودل او مشیت الهی کښې فنا کیدل توحید دے . د توحید اثرات دا دی . چه هغه ستا عقیده او عمل د ټولو خباثتونو نه پاك کړی . او د یو مخلص هستیٔ په طور دِ په بارګاهِ الهی کښې په اوچت مقام کښې اودروی چه هغلته به په تا دا بشارتونه (زیری) کیږی چه " ن ورځ ته ځمونږ په نزد صاحبِ قدرت و تمکین او محبوب او معتمد ئے چه دا مرتبه بیا مومے . نو د الله تعالیٰ رحمتونه او نعمتونه به نور هم به تا زیات شی . په تا به د قرب الهی پیرزونه اوکړے شی . او د الله تعالیٰ رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شی .

د دنیا دستور دا یو رانغلے دے چه د لته ټول حادثات خپل اصلی او خالص صورت کښې د راتلو نه مخکښې به یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقصه کیفیت کښې وی ـ بیا د کیمیاوی عمل په ذریعه د خاورے او ګټے ذرات د هغې نه جدا کړے شی او نتیجه ئے دا را اوځی چه هغه جمادات یو خالص او قابل استعمال صورت اختیار کړی ـ او د هغې نه به بیا ډیر فائده مند کارونه اخستلے شی ـ نو د انسان هستی هم غسے ده ـ چه هر کله هغه د شرک او بدعت، وهمونو او د خواهشاتو د پیروی د ځیرونه پاکه اوصافه شی ـ نو انسان کامل شی ـ او بیا د هغهٔ نه نهٔ صرف خپل ځان ته، بلکه ټول بنی نوع انسان ته ترے بے اندازے فائده رسی ـ نو زهٔ په تا دا تاکید کوم چه تهٔ هم د عقیدے او عمل د ځیری نه پاک شه او د شرک او فسق نه پرهیز اوکړه ـ په دا سے کولو به تهٔ یقینا به بارګاهِ الٰهی کښې مقرّب شے ـ د حکمت او معرفت پیرونه به دریاندے اوکړے شی ـ او عقبیٰ کښې به انبیاؤ او صدیقانو سره د عزت او احترام درجه بیاموے ـ

د الله تعالیٰ اطاعت او فرمانبرداری اختیار کړه ـ د هغې په برکت به د علم او معرفت خاوند شے ـ او د الله تعالیٰ عفو او بخښش په تا لا زیات شی ـ او پهٔ دے حقیقت بنهٔ پوه شه چه کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دنیا کښې درکړے شی ـ او کوم عزت او اجر او فلاح او بهبود ته تهٔ عقبیٰ کښې بیاموے ـ دا ټول د توحید ثمرات دی ـ

مقاله (۲۹) متوکل علی الله ته خوشخبری

د حضور صلی الله علیه وسلم حدیث دے "کیدے شی چه فقر د انسان دپاره د کفر باعث شی" نو د زمانے د تغیر په سبب په ذات او صفاتِ الٰهی کښې شک او شبهے له دخل ورکول صرف د هغې خلقو کار دے چه د هغوئ یقین او ایمان بالکل کمزورے وی ـ او د توکل علی الله جذبه نهٔ لری ـ د یو مؤحد او د پخے عقیدے د مؤمن یقین او ایمان همیشه محکم او توانا وی او د زمانے تغیرات پرے هیڅ اثر نشی کولے ـ الله پاک فرمائی: "کوم سړے چه په الله تعالیٰ کامل توکل لری، نو الله تعالیٰ د هغهٔ د پاره کافی دے" بل ځائے ارشاد دے: "د توکل خاوندانو له پکار دی چه همیشه په الله توکل کوی" او په دے بناء د توکل خاوندانو ته دا خوشخبری ده "چه کوم سړے د خدائے نه ویریږی او د هغهٔ اطاعت کوی نو الله تعالیٰ به د هغهٔ دپاره رزق کشاده کړی او هغهٔ ته به د دا سے ذریعے نه رزق ورکوی چه د هغهٔ ګمان کښې به هم نهٔ راځی"

کوم سړے سره چه الله تعالیٰ خپل لُطف او کرم اوکړی ـ د مصیبتونو او آفتونو نه ئے خلاص کړی ـ او خپل نعمتونه پرے پیروانه کړی ـ نو لازمی ده چه د هغهٔ ایمان محکم دے او د الله تعالیٰ د بیحسابه نعمتونو شکرګذار دے ـ د دے برعکس بل هغه سړے دے چه د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب او شک و شبهے په وجه مصیبتونو او آفتونو کښې راګیر دے ـ کفر او انکار کوی ـ او د دنیا او عقبیٰ په پریشانئ او بے عزتئ کښې پریوتے وی ـ نو د دا سے سړی متعلق حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه "د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات عذاب او ذلت کښې هغه سړے وی چه د خپل ضعیف یقین او ایمان په وجه د دنیا کښې هم کافر شو ـ او د حشر و نشر نه هم منکر شو ـ نو کفر، غفلت او د خدائے هیرونکے فقر هغه دے چه د هغې نه حضور صلے الله علیه وسلم پناه غوښتلے ده ـ

زهٔ تاسو ته دا ښودل غواړم، چه د هغې خلقو صحبت اختیار کړئ، چه علم او ایمان کښې راسخ دی ـ او تل په الله تعالیٰ متوکل دی ـ هغوئ به ستا سو ظاهر او باطن د هر قسم ګرد و غبار نه پاک کړی ـ او زړهٔ او دماغ کښې به مو توحید مستقل طور سره کینوی ـ او د هغوئ د روحانی فیض په برکت به دنیا او آخرت دواړو کښې فلاح او بهبود بیاموئ ـ

مقاله (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زهٔ تعجب کښې یُم چه ته د ناپوهئ په وجه وائے چه په کوم تدبیر او وسیله به زهٔ خپل مقصد او مراد ته اورسم، حالانکه په قرآن پاک کښې صفا را غلے دی چه الله تعالیٰ هغې خلقو سره دے ـ چه د صبر او تحمل نه کار

اخلی او په هغه تکیه کوی" ـ او الله پاک فرمائی: "اے ایماندارو! صبر او تحمل نه کار اخلئ ـ او الله سره معنوی ربط پیدا کړئ ـ د هغه نه ویره کوئ ـ او نیک عملی کوئ چه خلاصے بیاموئ" ـ

د کلام پاک د دیرو آیتونو نه ثابته ده چه دُنیا او عقبیٰ کښې د فلاح و بهبود بهترینه ذریعه صبر او تحمل دے ـ او الله تعالیٰ هر مؤمن ته حکمًا د صبر تلقین فرمائیلے دے ځکه چه انسانی ژوند کښې سلامتی او خیر و عافیت په صبر او تحمل او استقامت کښې دے ـ نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی "د ایمان دپاره صبر د اسے ضروری دے، لکه د جسم دپاره روح" او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "د هر عمل ثواب د هغې د اندازے مطابق دے ـ لیکن د صبر ثواب بے حسابه او بے اندازے دے" او الله پاک فرمائی: "هر کله چه تاسو د شریعت او حدودالله د حفاظت دپاره د صبر او تحمّل نه کار واخلئ نو الله تعالیٰ به در نه مصیبتونه لرے کړی ـ او د ومره فراوانه رزق به درکړی، ځکه چه ئے د هغې دپاره په خپل کتاب کښې دا وعده فرمائیلے ده" کوم سړے چه د الله تعالیٰ اطاعت اختیار کړی نو الله تعالیٰ به په هغه خپل نعمتونه لا زیات کړی او هغه ته به د دا سے ځائے نه رزق ورکړی چه د هغه په ګمان کښې به هم نه راځی ـ

نهٔ د خپل کشادګئ رزق او خوشحالئ دپاره د صبر او توکل لار اختیار کړه. ځکه چه د نبیانو علیهم السلام او صالحانو د حالاتو دکتلو نه هم معلومیږی، چه د صبر او تحمل په وجه الله تعالیٰ هغوئ ته د مصیبتونو نه خلاصے ورکړے وو او د خپلو بے پناه نعمتونو ئے په هغوئ بیرزونه کړے وه. ټولو اولیاءُ الله همیشه په صبر او تحمل استقامت کړے دے. او خپلو مریدانو ته ئے هم د دے تلقین کړے دے او تاکید ئے فرمائیلے دے. د صبر په اختیارولو الله تعالیٰ ستا دپاره د دنیا او عقبیٰ کښی د لوئے جزا وعدهٔ فرمائیلے ده. الله پاک فرمائی :" دغه شان مونږ صبر کوونکو ته لویه جزا ورکوو بل ځائے ارشاد دے :" الله پاک صبر کوونکی او احسان کوونکی خپل محبوب ګرځوی :"

نو د کلام الله احادیث نبوی ؐ او د الله د دوستانو د سیرت نه واضحه ده چه صبر د دنیا او عقبیٰ کښی د هر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بنده د صبر او تحمل په ذریعه د الله پاک د رضا د خلاصی او د جنت مستحق ګرځی او د دے په وجه روحانی عروج بیاموی، چه ملائکے ورته پسخیږی. د دے نه پس د دهٔ دپاره د الله تعالیٰ قرب دے. او د عزت هغه مقام دے چه هیڅ له فنا نشته.

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی د الله دپاره

مسلمان له پکار دی، که چاسره محبت کوی، نو هم د الله دپاره، او که عداوت، نو هم د الله دپاره د خپل نفس او ذاتی جذباتو په هیڅ کښی دخل نهٔ وی. تهٔ د هر سړی سیرت، عقائد او اعمال په غور مطالعه کړه، که هغه د توحید او سنت مطابق وی نو ستا دپاره هغه سره محبت او دوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کښی د ستائنے جوګه دی ځو کهٔ د هغهٔ عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی. او هغه مشرك او فاسق وی. نو هغه سره بُغض او عداوت ساتل ستا د پاره لازمی دی. نو تهٔ د الله تعالیٰ د رضا دپاره د هغهٔ نه مخ واړوه. کهٔ تهٔ یو مؤحد او متقی سړی سره محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودئ د پاره. او کهٔ یو مشرك او فاسق سړی سره عداوت کوے، نو هغه هم صرف د رضائے الٰهی دپاره.

د خپل نفس د خواهشاتو او ذاتی اغراضو دپاره نه چاسره محبت ساته او نه عداوت. ځکه چه کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبنی وی، هغه عارضی، فتنه انګیز او پریشانی پیدا کوونکے وی. دغه شان کوم عداوت چه په ذاتی خواهشاتو وی. هغه د ظلم او زیاتئ او تباهئ باعث وی. نو د خپل نفس په خاطر محبت او عداوت ساتل د واړه تباه کن دی. او د الله تعالیٰ په نزد په دنیا او عقبیٰ کښی مغضوب.

د دے برعکس محض د الله دپاره چاسره محبت یا عداوت ساتل د عزت او د ایمان د سلامتیٔ ضمانت ده. داسے سړے الله تعالیٰ په دواړه جهان محبوب او برګزیده ګرځوی. او د انبیاؤ او صدیقانو په ډله کښی ئے شاملوی دغه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به همیشه محض د الله تعالیٰ د رضا دپاره خلقو سره محبت او عداوت ساتلو. او خپل نفس له ئے هیڅکله په هیڅ کښی دخل نهٔ ورکولو. حضور صلے الله علیه وسلم فرمائی :" که چاسره محبت کوے، نو هم د الله دپاره، او کهٔ عداوت نو هم د الله دپاره." دغه د نبی کریم صلے الله علیه وسلم معمول او اسوهٔ حسنه وه. او دغه د ټولو اولیاء الله د ستور العمل دے. د دے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله او سنت رسول الله نه قطعی انحراف دے. او داسے سړی د خدائے تعالیٰ په نزد په دواړو جهانونو کښی مغضوب او معتوب دے.

الله پاك فرمائی :" د نفسانی خواهشاتو اتباع مهٔ کوئی ځکه چه دا شیز د الله پاك د لارے نه ګمراه کوونکے دے :" بل ځائے ارشاد دے :" تا هغه سړے او نه لید چه ټولو معاملاتو کښی هغه خپل نفس خپل معبود اوګرځوو :" نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کښی ده. او هغه دا چه محبت وی

نو هم د الله تعالیٰ دپاره او که عداوت وی نو هم د الله تعالیٰ دپاره.

مقاله (۳۲) د غیر الله محبت شرك دے

حقیقی معنو کښی محبت الله پاك سره خاص دے. او غیر الله له په دے کښی دخل ورکول شرك دے ځکه چه د انسان زړهٔ فطری طور سره د الله تعالیٰ مسکن دے. خو هر کله چه غیر الله ته دے کښی اثر کول حاصل شی، نو دا د توحید الٰهی څرګند ه خلاف ورزی ده. الله پاك فرمائی :" ځما مؤمن او مؤحد بندیان ما سره محبت ساتی. او زهٔ هغوئ سره محبت ساتم :" او حق سبحانهٔ فرمائی. " کهٔ تاسو په الله تعالیٰ ایمان لرئ او د هغهٔ عبادت کوئ نو صرف هغهٔ سره محبت کوئ :" او د مشرکینو متعلق الله پاك فرمائی :" مشرکین او کفار خپلو فرضی خدایانو او دنیوی ساز و سامان سره د ومره زیات محبت ساتی چه د هیڅ جوګه صرف الله پاك دے. لیکن کوم خلق چه مؤحد او ایمان دار دی هغوئ صرف الله پاك سره بے پناه محبت ساتی. بل ځائے ئے ارشاد باری دے :" اے ایماندارو ستاسو مالونه او اهل وعیال دِ تاسو د الله د ذکر نه غافل نهٔ کړی. او کوم خلق چه د دے څیزونو په محبت کښی ډوب شی، او د الله دِ ذکر نه غافل شی، نو همدغه خلق ګمراه او زیان کاری دی :"

(c) ketabton.com: The Digital Library

په احاديثو کښې هم ددے خبرے تاکيد راغلے دے. چه د مؤمن بنده محبت صرف الله تعالٰی سره خاص کيدل پکار دي او مخلوقاتو کښې د مؤمن زړۀ او دماغ محو کيدل د د الله دَ ذکر او عبادت د تقاضو نه غافله نۀ کړي، نو زۀ تاته ددے خبرے نصيحت کوم چه ته خپل محبت او توجه الله تعالٰی ته وقف کړه. او د غير الله نه ډډه اختيار کړه. او د عشق کومه پاکه جذبه چه فطري طور سره د الله پاک ذات سره تعلق لري هغه هرګز مخلوقاتو سره مۀ کړه وه. ګني ستا زړه به د شرك په وجه د توحيد په معنو د پوهيدلو او د هغې د عملي تقاضو د پوره کولو نه محروم پاتے شي.

د الله پاك غيرت دا نشي برداشت کولے، چه کوم نګڅ د هغۀ د محبت او ذکر د پاره خاص وي هغۀ کښې د غير الله هم دخل اوکړي. هرکله چه ته د وحدانيت په دے تقاضا پوه شے او د عارضي او فاني څيزونو نه کناره کش شے او د ازلي او ابدي هستۍ محبت اختيار کړے نو بيا به د الله پاك لطف وکرم ستا استقلال له راځي او د يو موحد په حيثيت به په دواړه جهانه هغه عزت حاصل کړي چه د غير الله پرستار به ورنه تۀ کوته په خوله پاتے شي.

مقاله (۳۳) د سړو څلور قسمونه

سړي په څلور قسمه دي، يو هغه سړے دے چه

نه ئے ژبه وي، چه په هغې څۀ بيان اوکړي. او نۀ ئے زړۀ چه هغې کښې څۀ علم او معرفت پروت وي. نو داسے سړے عامي، غافل او ازموده کار دے. چه نه پرے څۀ اعتبار کيدے شي او نه پکښې څۀ خير شته. نو تۀ د داسے خلقونه مۀ کيږه. ځکه چه دوئ د خدائے په عذاب کښې دي. د دوئ د مکرنه نه دے موږ خدائے اوساتي. تۀ د عالمانو نه شه او د دين د لارے ښودونکو نه شه. او د مخلص بندګانو نه شه. او د خدائے د نافرمانۍ نه ويره اوکړه. چه د خدائے نزديکت او د پيغمبرانو ثواب بيا موے رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت علي کرم الله وجهه ته اوفرمائيل: د کۀ ستا په ذريعه خدائے تعالٰی د يو سړي هدايت هم نصيب کړي، نو دے کښې ستا د پاره د ټولے دنيا نه زياته بهتري ده"

دويم هغه سړے دے. چه د هغه ژبه خوشته خو زړۀ نۀ لري. د هغۀ خبرے د حکمت نه ډکے وي. او خلقو ته نصيحت کوي. خو خپله پرے عمل نۀ کوي. خلق خدائے ته بلي خو خپله ترے تښتي. د خلقو عيبونه ښکاره وي خو خپل عيبونه پټ ساتي. خلقو ته ځان پرهيزګار ښکاره کوي خو په پټه ګناهونه کوي. داسے سړے په مثل د شرم دے. اګرکه په صورت د سړي دے. ددۀ نه ځان بچ کول پکار دي. حضور صلى الله عليه وسلم فرمائيلي دي. " د ټولو نه زيات خوف ما سره د اُمت د خرابو عالمانو دے"

خدائے دے موږ د داسے خلقونه په امان کړي. د د غسے خلقونه تيښته کوه. هسے نه چه په خپلو خوږو ژبو د خپرو د دهوکه کړي. او د ګناهونو په اور د اوسيزي.

دريم هغه سړے دے، چه د هغه زړۀ خوشته ولے ژبه ئے نشته. دے مؤمن دے. خو د خلقونه پټ دے. خدائے پرے د خپلے پناه پرده اچولے ده. دے د خپلو عيبونو نه خبردار کړے شوے دے. زړۀ ئے روښانه دے. دے بے هوده او بے فائدے خبرونه دست بردار دے او په دے پوه دے. چه سلامتي په خاموشۍ کښې ده. حضور صلى الله عليه وسلم فرمائيلي دي. " چا چه خاموشي اختيار کړه، نو سلامتي ئے بيامونده" او دا ئے هم فرمائيلي دي: د عبادت لس حصے دي. په دے کښې نهه د خاموشۍ دي" نو داسے سړے ولي الله دے چه د نفس او د خلقو د آفاتو نه بچ دے. دے د سلامتۍ او عقل خاوند دے. د دۀ خدمت په ځان لازم کړه. چه د الله پاك په دوستانو او نيك بندګانو کښې داخل شے.

څلورم هغه سړے دے چه د ملائکو په عالم کښې د عظيم (لوئے) په نوم بللے شي. حديث کښې راځي " چا چه علم اوکۀ او په هغې ئے عمل اوکۀ او خلقو ته ئے اوښودو نو عالم ملکوت کښې هغه په عظيم ياديږي" او دا سړے د خدائے او د هغه د آياتونو عالم دے.

د دۀ په زړۀ کښې نادر علمونه امانت ايښودے شوي دي. او الله پاك دے په هغه علومو واقف کړے دے. چه په هغه ئے غير نۀ دي آګاه کړي. د ده سينه ئے د اسرارو د قبلولو د پاره پرانستے ده. دے ئے بزرګ پيدا کړے دے. چه خلق نيکۍ ته بلي. او د عذاب نه ئے ويروي. دے هم هادي[1] دے هم مهدي[2] دے. هم شفيع[3] دے. هم مشفع[4] عنهم صادق[5] دے. هم مصدوق[6] دے. دے د پيغمبرانو جانشين دے. په دۀ دے د الله تعالٰی سلامونه، برکتونه او رحمتونه وي.

نو دا څلورم يا آخري سړے چه دۀ ته الله پاك ژبه او زړه دواړه عطا کړے دي. په بنيادمو کښې د ده مرتبه د انتها مرتبه ده. د پيغمبرانو نه پس هيڅوك په مرتبه کښې د ده جوګه نۀ دي. د دۀ د مخالفت نه. د دۀ د قول نه او د دۀ نصيحت ته د دۀ د رجوع نه کولو ويره اوکړه ځکه چه ستا سلامتي په هغې کښې ده. چه د ے ئے د رته ښائي هم دا سړے په زمکه د خدائے خليفه دے. هم دے د سيرتِ نبوي تابع، د توحيد الٰهي محافظ او د نفس انساني خيرخواه دے. نو د ده صحبت او محبت په ځان

[1] هدايت کوونکے [2] هدايت يافته
[3] شفاعت کوونکے [4] مقبول الشفاعه
[5] [illegible] [6] د تصديق وړ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازم کړه - او دده د روحانی او باطنی فیوض او برکاتو نه استفاده اوکړه ځکه چه هم دے ستا د قلب او دماغ د کړدونو صفا کونکے او د توحید په نورے روښانه کونکے دے. د الله تعالیٰ د قرب دپاره چه ته دداسے سړی صحبت اختیار کړے. نو په تا دا خبره واجب کیږی، چه د مشرك او فاسق د صحبت نه قطعی پرهیز اوکړے.

ستا د فائدے دپاره ما تاته د خلقو قسمونه بیان کړل او مضر او مفید سړو کښ م درته فرق واضحه کړ. نو دد پیروی کول او س ستا کار دے - زهٔ درته دا بیا وایم چه د الله د محبت دپاره د اهل الله صحبت ډیر ضروری دے. الله پاك دے مونږ له د هغه اعمالو توفیق راکړی، په کومو چه هغه خوشحالیږی. آمین.

مقاله (۳۴) عبادت کښ اخلاص

د الله تعالیٰ په ذکر او عبادت کښ اخلاص یو بنیادی څیز او د توحید روح دے. د خپل پروردګار اطاعت کوه - د هغه د شریعت احترام کوه. او د هغهٔ ذات سره هیڅ قِسم ظلم او زیاتے مهٔ منسوب کوه - تهٔ دا وائے، چه روزی ما ته په وخت نهٔ رارسی. او غم او مصیبت را نه په وخت نهٔ لرے کیږی. تهٔ په دے نهٔ پوهیږے چه د هر څیز دپاره خپل وخت مقرر دے. نو د هغه په کارونو د تهمت نګولو نه توبه اوکاږه ځکه چه د هغه

اوامر په خپل مناسب او قاتوکښ وقوع بیاموی. او د هغهٔ د مشیت لاندے د هغه تعمیل کیږی - الله پاك فرمائی - څما مخلص بندیان څما د اطاعت نه مخ نهٔ اړوی. او نه څما د احکامونه غفلت او روګردانی کوی. د الله پاك هیڅ کار عبث او بے مقصده نهٔ دے. نو ته اخلاص او محویت سره د هغهٔ عبادت کوه - او د صراط مستقیم نه بے روه کیږه مه - کهٔ تهٔ د هغهٔ د احکامو احترام کوے. نو هغه به هم ستا مدد او اعانت کوی. او دنیا او عقبیٰ کښ به دِ خلاصے نصیب کړی.

د هر تکلیف او مصیبت دپاره انتها شته. نو ته د صبر او خاموشئ نه کار اخله. په قضا و قدر راضی شه. او په دے پوره شه چه سختی پسے خوشحالی راځی. لکه چه توره شپه تیره شی. نو ورپسے رڼا صبا راشی. الله پاك فرمائی:- "اے پیغمبره! چه څما بندیان د رنه څما متعلق پوښتنه اوکړی چه الله کوم ځائے دے نو ورته اووایه چه زهٔ هغوی ته ډیر قریب یم - او کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی نو زهٔ ئے سوال قبلوم - څما بندیانو له پکار دی چه په ما کامل یقین اوساتی. چه صراط مستقیم بیاموی". او الله پاك فرمائی. تاسو څما په بارګاه کښ سوال کوی. زهٔ به ستاسو ضروریات پوره کوم. د دے نه علاوه هم په ډیرو آیتونو او حدیثونو کښ د دعا فضیلت او الله پاك نه د سوال کولو

ترغیب وارد شوے دے. کهٔ الله پاك ستا دُعا زر قبوله نهٔ کړی نو د دے بدله به په هغه جهان درکړی. حدیث کښ راځی. چه د قیامت په ورځ به سړے په عملنامه کښ داسے حساب اووینی، چه شناخت به ئے نشی کولے. نو هغه ته به اوویلے شی چه دا ستا د هغه دُعاګانو معاوضه ده چه تا به په دنیا کښ غوښتلے خو دنیا کښ ئے قبلیدل مقدر نهٔ وو.

د اهم څه وره خبره نه ده، چه تهٔ د دُعا په وخت کښ خدائے یادوے ځکه چه تهٔ د هغهٔ نه سوال کوے او د هغه د غیر نه ئے نهٔ کوے او خپل حاجت بغیر د هغهٔ نه بل چا ته نه پیش کوے.

شپه او ورځ تندرستیٔ، بیماریٔ، او سختیٔ او نرمیٔ کښ ستا دوه حالتونه دی. یو هغه حالت دا دے چه ته د سوال نه منع شے او رضا په قضا شے. او د خدائے د فعل سره داسے موافق شے لکه مړده چه د مړده شوئے په لاس کښ وی یا بچے روډونکے بچے د دائی په لاس کښ یا غونډو د چوګان سوار په مخکښ چه کوم خوا ئے غواړی. هغه خوا ئے اولی را اولی. چه تقدیر د څنګه غواړی، هغسے ډِ کرځوی. کهٔ ستا مقدر کښ نعمت دے، نو په هغه شکر اوباسه. او د زیات بخښش سوال ترے کوه. الله پاك فرمائی: "کهٔ تاسو شکر کوئی نو زهٔ به لا زیات نعمتونه درکړم" او کهٔ ستا تقدیر کښ

سختی وی نو صبر کوه. ځکه چه الله پاك فرمائی:- "الله د صبر کونکو مل دے". بل ځائے ارشاد دے: "هغه صابرانو ته خوشخبری ورکه، چه مصیبت ورته اورسی، نو وائی موږ د هغهٔ یو. او هغهٔ ته راجع کیدونکی یو. په داسے خلقو د خدائے سلامونه او رحمتونه وی. او هم دوئ هدایت موندونکی دی". او الله عزّ وجلّ فرمائی: "کهٔ تاسو د خدائے د دین مدد کوئ. نو الله پاك به ستاسو مدد کوی. او تاسو به ثابت قدم کړی.

دویم حالت دا دے چه تهٔ د الله تعالیٰ د لوئیے دپاره د هغهٔ نه په دعا او زاریٔ سره سوال کوئ. ځکه چه د هغهٔ حکم دے چه سوال د هغهٔ نه کوئ. الله پاك فرمائی: "د خپل رب نه غواړئ" او انصاف هم دغه دے. ځکه چه هغه تاسو ځان ته سوال او راجع کولو دپاره بلی. دُعا او سوال الله پاك ستا د آرام باعث ګرځولے دی. نو په دے دواړو حالتونو فکر اوکړه. او دد ے نه بهرمه ووځه. ځکه چه د خدائے د قرب حاصلولو دپاره بل حالت نشته.

په هر حالت کښ د الله پاك داسے ذکر او عبادت کوه چه هغه کښ د غیر الله تصور قدرے هم شامل نهٔ وی. حدیث قدسی دے "تهٔ د خپل پروردګار عبادت په داسے یکسوئی سره کوه، چه ګویا تهٔ الله پاك وینے. او کهٔ ته د هغه او محویت دا درجه نهٔ لرے. نو کم نه کم د یقین خو ضرور

ساته چه الله پاک تا وینی : نو دعبادت په آدابو کښې هیڅ نقص مهٔ راوله.

دالله تعالیٰ د وحدانیت طلبګار شه - او د شرک نه پرهیزګار شه. په هیڅ حالت کښې د الله پاک نه بدظن کیږه مه. هر حالت کښې د هغه وفادار اوسه. یوازې الله پاک ته یکسوئی نه صرف دعبادت د قبولیت باعث وی. بلکه د ے سره برکتونه او نیکو کښې نور هم اضافه کیږی. خو مره چه مخکنی امتونه تباه شوی دی، هغه د توحید او اخلاص د فقدان په وجه تباه شوی دی.

الله پاک د ابراهیم علیه السلام د ټولو نه لوئے صفت دا بیان کړے دے. چه هغه به کامل یکسوئی سره د الله پاک عبادت کولو. او کا ئناتو کښې به ئے هیڅ څیز هغه سره نهٔ شریک کولو. الله پاک فرمائی : موږ تاسو ته دین ابراهیم عطا کړے دے. او ستاسو د ځه روحانی پلار ستاسو نوم مسلمان ایښے دے : نو په موږ واجب دی چه توحید او اخلاص کښې د هغه پیروی اختیار کړو. او خپل عبادت د شرک نه پاک کړو.

مقاله (۳۵) پرهیزګاری ددین بنیاد دے

پرهیزګاری په ځان لازمی کړه. ځکه چه د مسلمان د ظاهر و باطن سلامتی په دے کښې ده، چه د دے په ذریعه په صراط مستقیم روان شی. ځکه چه هم پرهیزګاری د دین اصل بنیاد دے. حدیث کښې راځی : مسلمان له یوازې د حرامو څیزونو او حرامو افعالو نه ډډه کول نهٔ دی پکار. بلکه شرعی طور سره د حرام اشیاؤ او افعالو د ذرائعو او اسبابو نه هم ورله پرهیز پکار دے. ځکه چه د ګناه اسبابو ته نزدے کیدل یا هغې سره تعلق ساتل یقیناً انسان په ګناه کښې اچوی. حضرت عمر رضی الله عنه فرمائیلی دی. چه موږ به نهٔ حصے حلال څیزونه په دے شبه پریښودل چه چرته حرام پکښې نهٔ وی. او حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه فرمائی : چه موږ به د مباح څیزونو اویا درجات په دے خیال ترک کول چه چرته ګناه کښې ګیر نه شو. دا هر څه هغوئی د حرامو د بچ کیدلو د پاره کول.

الله پاک فرمائی : "د خپل عاقبت د پاره د نیکئ ذخیره راغونډ کړئ. او بهترین ذریعه پرهیزګاری ده". او الله جل جلاله فرمائی : "د الله په نزد تاسو ټولو کښې زیات د عزت قابل هغه دے چه زیات پرهیزګار دے". نو مخکنو بزرګانو به هغه څیزونه استعمال کښې نه راوستل، چه هغه به مشکوک وو. او د حرام او د ناجائز څیزونو د اسبابو نه به ئے هم مکمل پرهیز کولو.

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی : "بنهٔ پوه شئ، چه د هر بادشاه د پاره یو ورشو وی. او د الله تعالیٰ ورشو هغه حرام څیزونه دی. نو کوم سړے چه د دے نه ګیر چاپیره ګرځی د هغهٔ د پاره عین ممکن ده چه په دیکښې راکښیوځی. نو د شریعت د حفاظت بهترینه طریقه دا ده چه د پرهیزګارئ

لارې اختیار کړئ او د ګناه د اسبابو نه پرهیز اوکړئ.

کوم سړے چه د امر الٰهی احترام کوی. او پرهیزګاری اختیاروی، نو د الله پاک مدد د هغه شامل حال وی. او هغه د مصیبتونو او تکلیفونو نه محفوظ وی. الله پاک فرمائی : "کوم خلق چه څمونږ د نزدیکت او څمونږ په کلام د پوهیدلو کوشش کوی، نو موږ خپله صراط مستقیم ته د هغوئ رهنمائی کوو او شریعت د هغوئ د پاره اسانوو".

هر مسلمان له پکار دی، چه د نفس د تابعدارئ نه پرهیز اوکړی. او په لاره راست د تلو کوشش کوی. د فاسق او فاجر خلقو نه کناره کش شی. او هغه خلقو سره صحبت اختیار کړی، چه د الله پاک فرمانبردار وی. زهٔ تا ته دا وایم د ر کوم چه د خپلو تیرو ګناهونو او لغزشونو نه توبه کړه. او مخکښې د پاره راست بازی اختیار کړه. د الله پاک نه د نیکئ توفیق طلب کړه چه د نفس د اتباع او د شرک د آفتونو نه محفوظ شې. او سلامتی بیا موسے.

مقاله (۳۶) دین په دنیا مقدم کړئ

د دین کار په دنیا مقدم کړه او دنیاوی امورو کښې احکام الٰهی مه هیروه. دین اصل مال (رأس المال) اوګڼړه او دنیا فرع او د رسول الله صلے الله علیه وسلم د اسوهٔ حسنه په تعمیل کښې کوتاهی مهٔ کوه. تا ته د نفس اماره د مغلوب کولو او د دین مطابق هغه ته د تهذیب او ادب ښودلو حکم

در کړے شوے دے. خو دد ے برعکس تا د نفس غلامی اختیار کړه او په ځان دِ ظلم اوکهٔ. په دے وجه تهٔ د صراط مستقیم نه واوړیدے. او د نفس د پیروئ په وجه په عقبیٰ کښې د ذلیل او رسوا خلقو نه شوے.

کهٔ تهٔ د عقبیٰ په لار تلے نو دنیا او عقبیٰ دواړو کښې به د عزت او ابرو خاوند وے. او د پروردګار خوشنودی به دِ حاصله کړے وے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائی : "الله تعالیٰ دنیا د آخرت په نیت ورکوی، خو آخرت صرف د دنیا په متابعت نه ورکوی". او دا بالکل واضحه ده چه د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے. نیت د عبادت روح دے. او د اعمالو د جزا فیصله په دے کیږی نو کهٔ تا د آخرت د طلب په نیت د الله تعالیٰ اطاعت کولے نو د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه به وے. او هرکله چه ته د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه وے، نو د کائناتو ټول اشیاء به ستا تابعدار وے. او کهٔ ته د دنیوی امورو کښې د مصروفیت په وجه د آخرت نه اعراض اوکړے، نو پروردګار به د ځانه ناراضه کړے.

دنیا د خدائے تابعداره ده. د هغهٔ نافرمانه خواروی او د هغه د فرمانبردار عزت کوی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "دنیا او آخرت په مثل د دوو ښځو (د یو خاوند د دوو ښځو) دی. کهٔ یوه خوشحاله کړے، نو دویمه

په درېنه ناراضه شي. نوکوم سړے چه د الله تعالیٰ کامل اطاعت اختیاروي، ټول کائنات د هغهٔ عزت کوي. او څوك چه د هغهٔ نافرماني کوي، ټول کائنات د هغهٔ نه بېزاره شي. الله پاك فرمائي "تاسوکښې بعضې داسے دي، چه محض د دنیاپرستار دي او بعضې داسے دي، چه آخرت غواړي." او بل ځائے ارشاد دے "خلقوکښې د حکمت اوفراست دا سے خاوندان هم شته، چه وائي، اے پروردګاره! موږ له دنیا کښې هم سعادت راکړے. او آخرت کښې هم سعادت او د دوزخ د اورنه م اوساتے." نو اوس تهٔ اووایه چه تهٔ دے کښې دکومے ډلے نه کېدل غواړے.

محض د دنیا کښې محوکېدل او د خپل عاقبت نه غافل کېدل د ایمان او اسلام نه بالکل خلاف دي. هرکله چه تهٔ آخرت کښې حاضرکړے شے. نو د حشر میدان کښې به دوه ډلے وي. یو دوزخیان اوبل جنتیان. د جنتیانو په ټولی کښې د داخلید وسعادت به تهٔ هله حاصل کړے چه د نفس طاعت پرېږدے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیارکړے. او د خدائي احکامو په احترام کښې د نفساني خواهشاتو نه لاس په سر شے. د الله پاك دیدار چه د ټولونه لوئے نعمت دے، او د جنت هرقسم عیش د الله پاك تابعدار بندیانو د پاره خاص دے. نو د عقبیٰ د ټولو سعادتونو حاصلولو د پاره خپل نفس ته د شفقت په نظر اوګوره. او د نفسِ اماره په ځائے د نفسِ

مطمئنه خیال اوساته.

د نفس مطمئنه د حاصلولو اهم ترینه ذریعه دا ده، چه د شیطان مزاجه خلقو او خرابو دوستانو نه کناره کش شے او ذکر الٰهي کښې مشغول شے. د لغویاتو او عبثیاتو نه پرهېز اوکړے. او د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروي اختیار کړے. د صراط مستقیم مونډلو د پاره د کتاب الله په آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبر ضرورت دے. نو په کتاب او سنت ځان پوه کړئ او په هغے عمل اوکه. محض مناظرو، جدال اوقیل وقال کښې مهٔ کښېوزه. ځکه چه د دے سره عقل ګمراه شي. او د عمل لار د انسان نه خطا شي.

الله پاك فرمائي: "کوم احکام چه څونږ رسول تاسو ته بیانوي، په هغے عمل اوکړئ. او د څهٔ نه موچه منع کوي. هغه ترك کړئ. او د الله نه وېره وکړئ. چه عاقبت مونږهٔ شي." نو د مسلمان د پاره د توحید او سنت پیروي لازمه ده. دا بدعت دے. چه د ځانه خبرے جوړے کړے شي. او دین ته منسوب کړے شي. او د هغے پیروي د اسلام پیروي اوګڼلے شي. الله پاك فرمائي: خلقو رهبانیت (ترك دنیا) د خپله لاسه یو طریق عمل جوړکړهٔ. او په ځان ئے لازم اوګرځولو، حالانکه رهبانیت او د دنیا حلال څیزونه پرېښودل، مونږ په هغوئ نه دي فرض کړي. او نه مونږ هغے حکم ورکړے دے. د دغه وجه ده چه دوئ د دے

خلافِ فطرت طریقِ عمل پیروي او نهٔ کړے شوه." په دے سبب هرهغه عقیده یا عمل چه د هغے آسماني کتابونو او شریعت کښې څهٔ سند نهٔ وي، بدعت دے او د هغے پیروي عین ګمراهي ده.

د بدعت ضد سنت دے. او سنت د حضور صلی الله علیه وسلم د حیات طیبه هغه دستور العمل دے چه الله پاك د اسوهٔ حسنه په نوم یاد کړے دے. حق سبحانهٔ فرمائي. "څوك چه د الله د رضا طلبګار وي او په ورځ د محشر د خلاصي ارزومند وي، نو د هغه د پاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقِ عمل یو مثالي سیرت دے." بل ځائے ارشاد دے: "څونږ نبي په خپل خواهش هیڅ نهٔ وائي. څهٔ چه وائي هغه څونږ د طرفه وحي وي. نو د هغهٔ پیروي کوئ." او الله پاك فرمائي: "اے پیغمبره! دوئ ته اووایه. که تاسو د الله دوستي غواړئ نو څما پیروي اوکړئ، چه خدائے مو دوست شي. او د خدائے دوستي د حضور صلی الله علیه وسلم د قول اوفعل تابعداري ده.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي: "کسب کول څما ظاهري عادت دے او توکل څما باطني حالت دے." نو اے د آخرت طلبګاره. که ستا ایمان کمزورے وي، نو ستا وظیفه کسب کول دي، چه دا د حضور صلی الله علیه وسلم سنت دي، او که ستا ایمان محکم وي، نو ستا وظیفه توکل دے.

الله پاك فرمائي: "څوك چه په الله تعالیٰ توکل کوي نو هغه ورله کافي دے." او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي: "که چا داسے کار اوکړو چه د هغهٔ په حقله شریعت کښې حکم موجود نهٔ وي، نو هغه مردود دے. نو هرحالت کښې د قرآن او سنت تابع کېدل پکار دي." د محمد صلی الله علیه وسلم نه پس ترقیامته څونږ د پاره بل پیغمبر نهٔ شته چه د هغهٔ اتباع اوکړو. او د قرآن نه علاوه څونږ د پاره بل آسماني کتاب نشته، چه د هغے په احکامو عمل اوکړو. نو زهٔ په ټولو مسلمانانو تاکید کوم چه هغوئ صرف د کتاب الله او سنت رسول الله اتباع اوکړي. چه تباه او برباد نشي. د دے دواړو نه خلاف ورزي کول د شیطان په پنجه کښې راتلل دي. نو د عقیدے او عمل د هر آفت نه سلامت پاتے کېدل د قرآن او سنت اتباع سره وابسته وي. او دا اتباع یو داسے مقدس نعمت دے. چه د دے په ذریعه بنده ولایت، ابدالیت او د غوثیت او چت مقاماتو ته رسي.

مقاله (۳۷) د حسد مذمت

اے مسلمانه! که تهٔ په الله، د هغهٔ په رسول او په کتاب الله ایمان لرے او بیاهم بل مسلمان ورور سره حسد کوے. نو دا د ېرې د افسوس خبره ده او څما د ېانه دا یقین راځي چه ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل دې کمزورے

۲۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے۔ ته د بل مسلمان خوشحالی نشے برداشت کولے۔ دهغهٔ ښهٔ لباس، ښهٔ خوراك او اهل وعیال ته نشے کتے۔ او د خپله تنګ ظرفئ په وجه د احیال کوے، چه دغه ټول نعمتونه د دهغه نه لرے کړے شی، کوم چه د هغهٔ خالق او رازق هغه له ورکړی دی۔ دا د لیے شوه چه تهٔ د خدائے په خدائیئ کښ د هغهٔ په تقسیم رزق کښ او دهغهٔ په اختیار کښ دخل ورکول غواړے او دا صریحًا کفر دے۔

یاد ساته چه د الله تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات کیدے نشی۔ او د هغهٔ تصرفات ستا تصرفات کیدے نشی۔ الله تعالیٰ چه چا ته څهٔ نعمتونه ورکول غواړی نو ته د خپل حسد په جذبه کښ د هغه مقابلے ته راووځے او داغواړے چه کوم نعمتونه الله پاك بل ته ورکړے دی، هغه پرے تهٔ بند کړے۔ نو د اخرګنده د مشیت ایزدی سره مقابله نهٔ ده؟ کهٔ ده، او یقینًا ده۔ نو تهٔ په دے پوه شه چه په دے کښ ستا د پاره خیر نشته۔

حسد یو داسے لعنتی څیز دے چه ستا ایمان د ډکولو د خپل مولیٰ د رحم نه د غور ځوی۔ او الله پاك د مخالف کوی۔ قرآن حکیم کښ چه د حضرت یوسف علیه السلام او د هغه د رونړو کومه قصه ذکر ده د هغے په مقصد او معنے له غور اوکړئ۔ چه د یوسف علیه السلام رونړو

باوجود د ساز شونو، هغه د هغے او چتے مرتبے او بے حسابه نعمتونو نه محروم نهٔ کړے شو، کوم چه د هغه په مقدر کښ وُو۔ او بیا څومره هغوئ په خپلو کړو ستومانه شو۔ او هرکله چه مصر کښ یوسف علیه السلام ته پیش شو، نو دا ئے اوښله "څمونږ د په خدائے قسم وی، چه تاله بیشکه الله پاك په مونږ فضیلت درکړے دے۔ او مونږ د خپل ظلم زیاتئ معافی غواړو۔"

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "حسد د مسلمانانو نیکی داسے سیزی، لکه اور چه لرګی" او حدیث قدسی دے، چه الله پاك فرمائی: حاسدان څما او څما د نعمتونو دشمنان دی" حاسدان د الله دشمنان په دے شان دی۔ چه الله پاك د خپل مشیت ماتحت چه خپلو بندیانو ته څهٔ څیز او څومره ورکول غواړی، نو دوئ ئے مخالفت کوی۔ او الله پاك فرمائی:" په دنیاوی ژوند کښ مونږ د خپلو بندیانو رزق خپله تقسیم کړے دے"۔ نو بیا څوك دا جرأت کولے شی، چه د الله تعالیٰ د فیصله شوی تقسیم خلاف خبره اوکړی او د هغه مقابلے ته اودریږی۔

یاد ساته چه بل سره حسد کول په خپل ذات ظلم کول دی۔ او دا د بدترین قسم حماقت او ناروا بخل دے۔ الله پاك فرمائی: "مونږ خو په خپلو بندیانو ظلم نهٔ کوو۔ هغوئ د خپلو بدعملو او حسد په وجه خپله په خپل ذات ظلم کوی۔

بل ځائے ارشاد باری تعالیٰ دے " څما احکام او فیصلے نهٔ بدلیږی، او نه زهٔ ذره برابر په خپلو بندیانو ظلم کوم"۔ نو ستاد سلامتیٔ د پاره بهتره دا ده، چه یو مسلمان ورور په خوشحالیٔ او اسوده حالیٔ کښ اووینے، نو هیڅ کله هغه سره حسد مهٔ کوه۔ بلکه د هغهٔ په کامیابیٔ او ترقیٔ خوشحاله شه۔ د دے طریق عمل سره به الله تعالیٰ ستانه رضا شی او د خپل قسما قسم نعمتونو بیرونه دربانده اوکړی۔ الله پاك د مونږ او تاسو د حسد نه په امان کړی۔ او د خپلو نعمتونو د شکر توفیق د راکړی۔ آمین۔

تهٔ خپل ذات سره هم حسد مهٔ کوه۔ خپل ذات سره حسد کول دا دی۔ چه ستا رازق په خپل فضل او کرم تاته کوم نعمتونه درکړے دی۔ د هغے په استعمال کښ ته د بخل نه کار مهٔ اخله۔ لکه دا چه په خپل ځان او اهل وعیال د خوراك څښاك، جامے، او رهائش په حقله تنګ دستی راولے۔ داسے کول خپل ذات سره ښکاره حسد او ظلم کول دی۔ او د الله تعالیٰ د نعمتونو ناقدری۔

د نعمتونو شکر دا دے چه د هغے د یتولو په ځائے هغه ظاهر کړے او په ارت مټ ئے استعمال کړے۔ الله پاك خپل رسول برحق ته فرمائی۔" د خپل پروردګار د نعمتونو اظهار اوکړه او د خلقو مخکښ ئے بیان کړه"۔ الله تعالیٰ د مونږ له د شکر نعمت عملی توفیق راکړی۔

آمین

مقاله (۳۸) د صدق او اخلاص اجر

کوم سړے چه د دین برحق خدمت او تبلیغ او اشاعت په صدق او اخلاص سره اوکړی، نو د الله اجر د هغه د پاره کافی دے۔ او هغه دا چه دنیا او عقبیٰ په دواړو جهانو کښ به باعزته او باآبرو وی۔ الله پاك فرمائی: "تاسو د الله مدد کوئ، هغه به ستاسو مدد کوی" او په صراط مستقیم به مو ثابت قدم کړی، نو زهٔ تاسو ته دا تلقین کوم، چه د الله دکلام تبلیغ او اشاعت کوئ۔ هغهٔ سره څوك مه شریکوئ۔ او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړئ۔

کوم مسلمان چه د الله دکلام او د نبی ؐ د سنت د تبلیغ او اشاعت د پاره خپل ژوند وقف کړی نو د هغهٔ اجر او ثواب د فی سبیل الله جهاد کونکو نه هم زیات وی او د الله تعالیٰ مدد او نصرت همیشه د هغهٔ شامل حال وی۔

مقاله (۳۹) ردِّ نعمت کفران نعمت دے

د حکم الهی نه بغیر محض د نفس په خواهش د یو څیز قبلول ګمراهی ده۔ ولے د خواهش نفس خلاف د رضائے مولیٰ په خاطر د یو څیز قبلول او د هغے په تحمیل کښ تکلیف برداشت کول د انبیاؤ او اولیاؤ اسوهٔ حسنه ده او داسے مخلصین به د دوئ په ډله کښ پورته کولے شی۔

یاد ساته! چه هرکله الله تعالیٰ په تا د نعمتونو بیرونه کوی او تهٔ هغه نه قبلوے۔ یا د هغے نه روګردانی کوے، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسراسر کفران نعمت دے۔ او د الله پاك د رزق او عطیاتو بے قدری ده۔ نو د الله تعالیٰ د رزق او د هغهٔ د نعمتونو په خوشحالئ سره استقبال کوه۔ او د هغه په خو شحالئ قبلوه۔ ځکه چه د دے سره مےځکښې د پاره هم رزق کښې زیاتی او برکت راځی۔

مقاله (۴۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترڅو چه ته د نفس اماره نه ازاد نهٔ شے۔ او د شریعت مکمله پیروی اختیار نهٔ کړے، نو د اولیاء الله په ډله کښې د داخلیدو کوشش مهٔ کوه۔ د شریعت د پیروئ دا مطلب دے چه ستا ټول اقوال۔ افعال د الله تعالیٰ د امر و نهی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، او دمٔ کیدل، وینیدل الغرض ټول اعمال د رضائے الٰهی ماتحت شی۔ او دا هرڅهٔ د دین او ملت د حد متے د پاره وی۔

ستا جسمانی څیز ونه ستا د پاره د پرورش د کار نه دجهاب او لرے والی باعث وی۔ ترڅو چه ته اصلاح باطن او تزکیهٔ روح سره خالص روح جوړ نهٔ شے او د جسمانی گردونونه ویزاره نهٔ شے نو قرب خداوندی به حاصل نهٔ کړے شے۔ ولے هرکله چه ته ریاضت او مجاهدے سره خالص روح شے۔ او هر لمحے ذکر الٰهی کښې مصروف شے۔ نو په تا به اسرارِ الٰهی راڅرگند کړے شی۔ او د کائنات حکمتونه به تا ته بے نقابه شی دا د فنافی الذات مرتبه ده۔

کله چه ته د عالَمِ سِفلی نه بے تعلقه شے۔ او اشیاء د دیدار او جلوهٔ خداوندی د پاره حجاب اوگنړے، ځکه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمائیل، بے شکه دا ټول بُتان د شرك په وجه خُدا دُښمنان دی۔ او یو خدائے خُمارهٔ دا او دوست دے :: دغه شان چه ته هم خپل خواهشاتِ نفسانی او مخلوقات د معصیت بُتان اوگنړے او د هغوئ د فرمانبردارئ نه لاس په سر شے، نو هله به په تا د علوم لَدُنی او اسرارِ الٰهی کشف شروع شی ته به د را زدارو نه شے او د ولایت د حجابُاتو قوت او صلاحیت به تا ته عطا کړے شی۔ دغه وخت به ته محسوسه کړے، چه تا یو معنوی، روحانی او باطنی ژوند بیاموند۔ ستا ټول وجود به د قدرتِ الٰهیه مظهر جوړ شی۔ بیا به ته د هغے په رابطه آورے، گورے، گرزے، او خبرے، د هغهٔ نه به آرام او اطمینان بیا مومے۔ د امر و نهی پیروی به کوے۔ د حدود شرعی حفاظت به کوے۔ او غیر الله به موجود نه وینے۔

د ولایت درجه بیاموند لو د پاره، اتباع نفس، فسق و فجور او لغویاتو نه پرهیز اوکړه۔ او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه۔ خو یاد ساته۔ چه دکوم حقیقت یا طریقت شروع تائید او نهٔ کړی۔ هغه جائز اونهٔ گڼړه۔ هغه صریحًا کفر دے۔

مقاله (۴۱) ازمائش نه پس د الله پاك پیروزوینے

زهٔ تاسو ته د الله او د بنده د تعلقاتو متعلق یو مثال بیانوم :- یو بادشاه شاه دے چه هغه په خپل رعایه کښې یو سړے اهل اووینی، او د ښار حکومت ورته حواله کړی۔ په خلعت او اعزازئے سرفراز کړی۔ او خپل معتمد ئے جوړ کړی۔ بیا دغه سړے د خپل منصب د رعایت نه یوه موده پورے خپل فرائض په ښهٔ شان سره ادا کړی او بادشاه ته د خپلے بے اعتدالئ هیڅ موقع په گوتو نهٔ ورکوی۔ د ښار خلق هم د دهٔ د ښه انتظام په وجه د دهٔ نه خوشحاله وی۔ او شاباسے ورته وائی۔ او بادشاه هم د دهٔ په طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

څهٔ موده پس دغه سړے په عیش و عشرت کښې پریوځی۔ د خپلے عهدے په غرور کښې د خپلو فرائضو نه بالکل بے پرواه شی چه بادشاه ته د دهٔ د حالاتو پته اولگی۔ نو هغه پرے قهرجن شی او د عهدے نه ئے مات کړی۔ بیا ورسره د هغے جرمونو محاسبه را واخلی کوم چه دهٔ د خپل حکومت په دوران کښې د بادشاه د امر و نهی خلاف کړے وی۔ د تحقیقاتو نه پس د دے بندیوان کړے شی۔ د دے سره د دهٔ غرور او تکبر زائل شی۔ او د دے په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پښیمانه او توبه گار شی۔ د دهٔ دا پښیمانی او انکسار چه د بادشاه مشاهده کښې راشی۔ نو خپل زوړ منصب

دوباره ورکړی۔ او د یو مبی نه زیات احسان ورسره را واخلی دا حکومت او قیادت دئ ته دائمی ورکړے شی۔ او واپس ئے ترے بیا نهٔ اخلی۔

دغه مثال د الله او د بنده د تعلق هم دے۔ الله تعالیٰ چه یو مؤمن بنده خپل مقرب جوړ کړی، نو په هغه د خپلو بے حسابه نعمتونو پیرزوینے کوی۔ د الله پیرزوینے چه نه یئے سترگے لیدلے وی۔ او نه یو غوږ اوریدلے وی۔ لکه باطنی نعمتونو کښې د ځمکے او آسمانونو عجائب، د کائناتو اسرار، کشف روحانی، د دُعا قبلیدل، تقوٰی، محبوبیت قلب کښې د کلمات حکمت نزول او ذکر وغیره۔ دغه شان ظاهری نعمتونه پرے هم تمام کړی۔ لکه صحت او توانائی ښهٔ خوراك څښاك، حلالو څیزونو کښې فراخی، نیکه بی بی او ښهٔ اولاد۔

په دے باطنی او ظاهری نعمتونو تر دیره وخته د دے ښاد وی۔ حتیٰ چه دومره د دے کښې مشغول شی چه غفلت کښې کښیوځی۔ خپل معبود هیر کړی، او د نفس اماره تابعداری را واخلی۔ فسق و فجور کښې پریوځی۔ چه الله پاك د دهٔ دا کیفیت اووینی نو د اصلاح د پاره ئے په مصیبتونو کښې راگیر کړی۔ او سختو او پریشانو کښې ئے اخته کړی۔ بیا د دے په خپلو حالاتو سوچ او فکر را واخلی۔ او د خپلو باطنی او ظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرڅهٔ د دهٔ د معصیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغفلت په وجه وی-نو دے د الله تعالیٰ په حضورکښې توبه گار شی -اوصراط مستقیم ته رجوع اوکړی اوعملاً خپل ژوند د ستورالعمل اختیارکړی -

د نفسِ امّاره د اتباع نه چه دے بیزاره شی-او خپل پروردګار ته راجع شی- نو د الله تعالیٰ د طرف د ده ته بشارتو (خوشخبری) اورولے شی او تیرنعمتونه ورته دوباره بالفاظ ورکړے شی په ده د الله تعالیٰ د باطنی اوظاهری برکاتو دروازے پرانستے شی -خلق خدا ورسره محبت اوتعاون راواخلی - هرځائے د ده تعریف او توصیف کیږی - او بادشاهان ئے مسخر شی-

دغه شان الله تعالیٰ خپل باطنی اوظاهری نعمتونه په ده تمام کړی - الله پاك فرمائی :" هیڅ انسان ته دا نهٔ ده معلومه چه د ده د نیک اعمالو په بدله کښې د ده دپاره د زړهٔ د خوږ یدو کوم کوم نعمتونه پټ ایښودے شوے دی-

مقاله(۴۲) دنفسِ انسانی دوه حالتونه

د نفس انسانی دوه حالتونه دی-یوراحت اوبل مصیبت-اودا حقیقت دے چه انسان په دے دواړو حالتونوکښې ازمائیلے - ترکومه حده چه دے د خپل پروردګار مطیع اوفرمانبرداردے - الله پاك فرمائی " انسان چه راحت کښې شی نو نافرمانی راواخلی اوچه مصیبت کښې

شی ، نوشکوه او شکایت کوی :" واضحه ده چه دا د نفسِ انسانی کمزوری ده -چه د راحت په حالت کښې د تقویٰ اوشکر نه کار نهٔ اخلی،او د مصیبت په حالت کښې صبر، تحمل او توکل نهٔ اختیاروی -او د الله پاك خلاف بدګوئی شروع کړی-

د نفس کارگستاخی او بے ادبی ده - او د مخلوقاتو الله پاك سره شریک جوړول دی - بله دا چه نفس هیڅکله د الله په ورکړی شوی رزق مطمئن او شکرګذاره کیږی نه - او همیشه د خواهشاتو د کیدو انسان په پریشانئ کښې ساتی بیا چه نفس د مصیبتونو نه خلاصے بیامومی، نو غرور، تکبر او عیش کښې کښیوځی - او د خپل پروردګار د اطاعت نه روګردانی راواخلی نو بیا په مصیبتونوکښې راګیرکړے شی دپاره د دے چه د ده خیږی او ویځلے شی او د شرك اوفسق نه منع شی-

بیاکه نفس غفلت او معصیت پریږدی - او په سمه لارشی - او اطاعت او شکرګزاری راواخلی نو الله تعالیٰ پرے د خپلو نعمتونو داشی پیرزوینے شروع کړی او هرحالت کښې د هغه معاون او مددګار وی - نوکوسړے چه د دنیا او آخرت کښې د سلامتی خواستګار وی ، هغه له پکار دی چه صبر او تحمل اختیار کړی او د رضائے الٰهی نه مخ نهٔ اړوی - او خپل حاجات همیشه د هغه نه طلب کوی . ځکه چه الله تعالیٰ

ورکوی. په هغه شکر اوباسی. اود هغهٔ نه د هرخهٔ امید ساتی .

تا د الله تعالیٰ د اارشاد نهٔ دے اوریدلے چه هرکله الله تعالیٰ د یوخیز په وجود کښې د راوستلو اراده اوکړی ، نو ورته اووائی " کُن (شه) ، نو هغه فوراً شی (یعنی وجود کښې راشی)"- او الله پاك فرمائی " مومنانو له خو صرف په الله پاك تکیه پکار ده :" د الله پاك قول افعال بے اوحکمت اومصلحت نه ډك وی -خو هغه خپل حکمت او مصلحت د بندیانو نه پټ ساتلے دے - بنده له پکار دی چه رضا او تسلیم اختیار کړی - او د الله حکم سره اتفاق اوکړی او خپل ګفتار او حرکاتو سکناتو کښې د الله تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایات نه منع شی -

حدیث شریف دے - ابن عباس رضی الله عنه فرمائی چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم پسے سور وُم - نو حضور صلی الله علیه وسلم ماته ارشاد اوفرمایهٔ " اے هلکه ! د الله د حقوقو حفاظت کوه ، الله به ستا او ستا د حقوقو حفاظت کوی - الله حاظر او ناظر اوګڼړه - نو هغه به ته د خپل وړاندے موجود بیامومے ، او چه ته سوال کوے ، او مدد غواړے ، نو د الله نه غواړه :" الله چه د بندیانو په قسمت کښې څهٔ لیکلے دی هغه د ازل نه مقدر شوے دی او هیڅوك ئے نشی بدلولے . چاته چه څهٔ فائده یا نقصان رسیدونکے دے ، هغه به

ورته ورسی -

کهٔ ته په الله توکل اوکړے - او محکم یقین پرے اوساتے نو ډیرخیر به بیامومے - او کهٔ یقین او توکل برقرار اونهٔ ساتے نوکوم څیزونه چه تهٔ بدګڼړے ، هم هغه به ستا دپاره د تکلیف باعث شی - په هغه صبر او تحمل کول ستا دپاره ډیر غوره وی - یادساته چه د صابرانو د پاره د الله تعالیٰ مدد یقینی دے ځکه چه د مصیبت نه پس راحت دے -

مؤمن له پکار دی ، چه خپل قلب او دماغ صفا کړی، او د نفس د وسوسونه ځان بچ کړی - د مؤمن د پاره عافیت په دے کښې دے، چه د دغه حدیث په معنو بنهٔ غور اوکړی او تل عمری پرے عمل اوکړی ، چه د دنیا او عقبیٰ د ټولو آفتونو نه سلامت شی - اوحقیقی اطمینان قلب بیامومی - او د الله پاك په رحمت په دواړو جهانو ښادشی -

مقاله (۴۳) د مخلوق نه سوال کول

د مخلوق نه صرف هغه خلق سوال کوی ، چه د هغوئ یقین او ایمان ضعیف وی ، صبر او توکل پکښې نهٔ وی، او د توحید الٰهی معرفت نهٔ لری - د دے برعکس د غیرالله نه د سوال کولو نه فقط هغه خلق محفوظ پاتے کیدے چه د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری ، محکم یقین او ایمان لری د هغوئ طریقه توکل علی الله وی ، په ذکر او فکر همیشګی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری - او د اقتضائے ایمانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجه د دے خبره نه شرم او حیا ورځی چه د حق و قیوم الله پاك په موجودګی کښ مخلوقاتو کښ د چا نه سوال اوکړی.

مقاله (۴۴) بعضے دعاګانے ولے نهٔ قبلیږی

د مؤمن هره دُعا لازمی طور سره نهٔ قبلیږی. او کومه دُعا چه قبوله نهٔ شی. نو د هغے په نهٔ قبلیدو کښ د خدائے حکمت او ډیرے پټے فائدے پرتے وی. انسان عالم الغیب صرف الله تعالیٰ دے. او هغه ښهٔ پوهیږی. چه د هغهٔ د بنده فلاح او بهبود په څهٔ څیز کښ دے. تکه د یو آیت مفهوم دے. چین ممکنه دے، چه د یو څیز ځان د پاره ښوبنتل موږ بنهٔ ګڼړو، لیکن حقیقتاً هغه څموږ د پاره مضر وی. او الله تعالیٰ ئے بے ښوبنتلو موږ ته عطا کړی. بعضے وخت د دُعاد نهٔ قبلیدو یو سبب دا هم وی چه بنده غافل نشی. او خوف و رجا (ویره او امید) چه د ایمان دلوازماتو نه دی، د هغه نه زائل نشی. د معرفت او حقیقت په هر حال کښ امید او ویره لازم او ملزوم څیز وئ دی. او د دے مثال تکه د مرغۍ د دوُو پرو بغیر نشی الوتے، د هغه شان د یو مؤمن حال هم د خوف او رجا بغیر ناقص او نامکمل وی. د مومن حال او مقام دا دے چه هغه غیر الله ته رجوع اونهٔ کړی. نو د هرے دُعا په قبولیت اصرار کول هم د غیر الله حیثیت لری. او د مؤمن د توحید عقید ے سره ښائی.

د هرے دُعا د نه قبلیدو دوه واضح سببونه دی. یو خو

دا چه مؤمن کښ تکبر او غرور را نشی. او هغه د الله په ادب او احترام کښ غافل او ګستاخ نشی. او دوئم سبب ئے دا دے چه محض د خواهش او عادت په طور سوال کول رسم جوړ کړی. ځکه چه دا هم د شرك خفی یو صورت دے. او شرك خفی د شرك جلی نه په دوئمه درجه خراب څیز دے. د الله تعالیٰ نه چه سوال خالصهٔ د اتباع شریعت او تعمیل امر د پاره وی. نو هغه سوال د مؤمن د پاره زیات د قرب او رضا ئے الهی باعث وی. او د غسے نور سوالونه چه د نفس د خواهشاتو نه مبرّا وی نو د هغے قبولیت یقینی وی.

د مؤمن د بعضے دعاګانو د نه قبلیدو چه مونږ کوم اسباب بیان کړل د هغے نه دا مطلب هرګز نه دے چه بنده د خپل حاجات خدائے ته نهٔ پیش کوی. او د هغهٔ نه د سوال کولو کښ کوتاهی کوی. ځکه چه مؤمن د خدائے نه سوال اونهٔ کړی. نو د چانه به ئے کوی. الله پاك فرمائی:"ځما نه سوال کوئ، چه حاجات موتر سره کړم." او بل ځائے ارشاد دے:" اے پیغمبره! چه ځما بندیان ځما متعلق ستا نه تپوس اوکړی نو وس ته اووایه. چه زهٔ دوئی ته ډیر قریب یم. کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی، نو زهٔ ئے سوال قبلوم. نو بندیانو له پکار دی چه هغوئی ځما اطاعت اختیار کړی او په ما محکم ایمان اوساتی چه په دواړه جهانونه خلاصه بیا موعی.

مقاله (۴۵) اصحاب عُسُر او اصحاب یُسُر

د خلقو دوه ډلے دی، یو اصحاب عُسُر او بل اصحاب یُسُر. اصحاب عُسُر هغه خلق دی. چه مصیبتونو او پریشانو کښ اخته وی. او اصحاب یُسُر هغه خلق دی چه د راحت او آرام ژوند تیروی. خو دا یاد ساتل پکار دی. چه د دے دواړو حالات د باطنی اسبابو او خارجی تاثراتو نه خالی نهٔ وی. کوم خلق چه په راحت او ارام کښ دی. نو دا هم د هغوئی د پاره یوه ابتلا ده. چه آیا د نعمت او آسودګیٔ په حالت کښ هغوئی ذکر او شکر اختیاروی یا سرکشی را اخلی.

هر کله چه دوئ د ذکر او اطاعت په ځائے غفلت او فسق او فجور کښ کښیوځی. نو الله تعالیٰ دوئی په قسم قسم مصیبتونو کښ واچوی. او د نا شکرئی په وجه ئے په عذاب کښ اخته کړی. که یو اسوده حال سړے په دے پوهیږے چه الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ دے، یعنی چه څهٔ غواړی هغه کوی. نو د نعمت په موجودګیٔ کښ به ئے غفلت او معصیت نهٔ اختیارولے. بلکه ذکر، طاعت او شکر کښ به مشغول وے.

که ډیر دنیا دار سړی غفلت او معصیت په دے وجه وی چه هغه دا حقیقت هیر کړے دے. چه دے دنیا د آدم نه تر دے دمه پورے هیچا سره وفا نهٔ ده کړے او د هیڅ یو سړی حالات په یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیدے.

او د هر سړی په ژوند کښ تغیرات راځی. او کهٔ د تغیراتو او تنزّل نه د چا هستی محفوظ ده. او محفوظه پاتے کیدے شی، نو هغه فقط د الله تعالیٰ هستی ده. مخلوقات د حالاتو د تغیر نه قطعاً بچ کیدے نشی. نو دے سړی د دولت په نشه کښ ابدی حقیقت هیر کړے دے. او غفلت او معصیت کښ اخته دے. نو دا سړے د الله د قهر او غضب نه ولے بچ شی. دا د الله پاك قانون قدرت دے، چه هغه په خپلو بند یانو د سختیٔ نه پس راحت راولی. او د نعمت په شکر په نعمت کښ اضافه کوی. ولے د راحت او آرام بیا موندلو د پاره سختی تیرول ضروری وی.

د صبر او شکر جزا همیشه د رزق فراخی او سکون قلب دی. او الله تعالیٰ د خپل امر و نهی د تعمیل کونکی معاون او مددګار دے. که د مصلحت وخت په بنا یو سړے په مصیبتونو کښ اخته کړی نو بیا ئے په نعمتونو او بخششونو هم ښاد کړی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د الله پاك نعمت د یو وحشی ځناور په شان دے، په ثنا او شکر سره ئے قید کړه" نو د دعوت او نعمت شکر یه دا ده چه دے په وجه سړے متکبر او خلقو د پاره مضر نشی. اسراف او نهٔ کړی. د خدائی حدودو نه تجاوز نهٔ کوی. فسق او فجور او حرامو کښ کښینوځی. د الله د طرفه چه کوم حقوق العباد مقرر دی. هغه په خلوص 12

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادا کړی. زکوٰة په مکمل دیانتداری سره اوکاړی غریبانو او مسکینانو ته صدقه او خیرات ورکړی. حاجتمندو او مصیبت زده خلقو سره همدردی اوکړی. او د مظلوم مدد اوکړی. او خپل اعضاء د حرامونه بچ اوساتی. دا ټول اعمال د نعمت د شکر او زیاتی باعث دی. په دے عمل کولو سره به په جنت کښی د انبیاؤ، صدیقانو او اولیاء الله ملګرے وی. او دنیا کښی به هم د عزت او ابرو خاوند وی.

دد ے برعکس کهٔ بنده د نعمت نا شکری اوکړی. او د دولت مندئ په وجه په غفلت او معصیت کښی کښیوځی. نو هغه د پاره په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده. خو سره دد ے په دے حقیقت پوهیدل پکار دی چه د انسان په ژوند کښی آفات او بلیّات یوازے د غفلت او معصیت او د نعمت د ناشکرئ په وجه نهٔ وی. بلکه دد ے نور اسباب هم وی. مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یو سبب دا دے چه دا د انسان د خپلو ګناهونو او اعمالو نتیجه وی او دد ے په وجه د انسان تهذیب او مغفرت مقصود وی. ځکه چه الله پاک غواړی. چه دا ئے سره د ګمراهئ او نافرمانئ نه بیزاره شی او په صراط مستقیم روان شی.

د آفاتو بلیّا تو دوئم سبب دا دے چه دا د الله تعالیٰ په مقرّب او برګزیده بندیانو یو ازمائښ وی. او الله تعالیٰ دد ے په ذریعه د دوئ د ایمان، یقین، صبر او توکل امتحا

اخلی. او بیا دد ے آزمائښ په وجه د هغوئ ایمان او توکل زیات محکم کړی. او دنیا او عقبیٰ کښی ئے درجے اوچتے کړی او د سختو مصیبتونو په وجه ورله لوئے اجرونه ورکړی. دد ے قسم برګزیده بندیان انبیائے کرام، صدیقین او اولیاء الله دی. دوئ د حال او مقام خاوندان وی. د دوئ یقین، ایمان او توکل د عامو مسلمانانو نه په درجو اوچت او محکم وی. او په دوئ مصیبتونوکښی هم د حقیقت او معرفت دروازے پرانستے وی. د ابتلا په وجه الله تعالیٰ په دوئ د توحید اسرار واضحه کړے وی. او دوئ د شرک جلی او خفی پاک ساتی. د پاره دد ے چه د دوئ باطن د انوار قدسیه نه معموره کړی، او دوئ مقربان بارګاه کړی. او بیا ئے په دواړه جهانه د آدم په اولاد سربلند کړی.

د مؤمن د ګناهونو نه د پاک کولو علامت دا دے چه هغهٔ له په ژوند کښی صبر جمیل ورکړی. او د لغویاتو نه په ذکر او فکر کښی مصروف شی. د مصیبتونو په وجه پریشانه نشی. او نه د مخلوقاتو مخکښی د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کوی. بلکه راستبازه اوسی. او خپل حاجات د خپل پروردګار په حضور کښی پیش کوی او د هغه نه مدد غواړی.

دد ے نه علاوه کومه ابتلاء چه د درجاتو او مقاماتو

د اوچت والی د پاره ده. نو د هغه علامت دا دے چه نفس مشیّتِ الٰهی سره موافقت د او اخلی. او ذکر الٰهی سره سکون بیامومی. د غیر الله نه توجه اوګرځوی. او فنا فی الذات شی. د ابتلا دا حالت د انبیاؤ علیهم السلام او برګزیده اولیاؤ د پاره خاص دے. او د عام خلق دد ے تقاضا پوره کولے شی. چه تائید الٰهی ئے خصوصیت سره شامل حال وی. هر سړے دد ے ابتلا جوګه کیدے نهٔ شی.

حاصل د کلام دا دے، چه اصحاب عُسر د آفتونو او مصیبتونو په وجه د خپل پروردګار نه ګِلہ او شکایت نهٔ کوی، بلکه په پوره یقین د په هغهٔ توکل ساتی او اصحاب یسر د دولت په نشه کښی سرکشی او نافرمانی نهٔ کوی. بلکه ذکر، طاعت، شکر او ثنا کښی د مشغول اوسی.

مقاله (۳۶) یو حدیث قدسی

حدیث قدسی دے. چه الله پاک فرمائی: "کوم سړی چه ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ ته د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم" دد ے وجه دا ده، چه هرکله الله پاک یو مؤمن خپل محبوب ګرځول اوغواړی. نو په هغهٔ د مختلفو مصیبتونو د آزمائښ نه پس روحانی پیږن وړه کوی. مثلاً هرکله چه یو بنده په مصیبتونو او آفتونو کښی راګیر شی، نو د خپلے کمزورئ په وجه د خپل حقیقی

مشکل کشا او قاضی الحاجات په ځائے هغه مخلوقاتو ته رجوع کوی. او مختلف انداز کښی د خلقو مخکښی سوال کوی. خو مدد دا طریقه د توحید خلاف ده. په دے د بنده پریشانی ختمه نشی. آخر هغه د مخلوقاتو نه بیزاره شی. د خپل خالق په مخکښی په سجده شی د هغه په ذکر او ثنا کښی محو شی. او خپل حاجات ترے غواړی. په دے حالت کښی دے د غیر الله تصور قدرے هم نهٔ کوی.

د توحید د حقیقت د بیامومندلو نه پس الله پاک د دهٔ حافظ، ناصر، معاون او مددګار شی، الله پاک فرمائی: "اے د الله نبیؐ! دوئ ته اووایه چه ځما مولا او والی الله دے، چه قرآن ئے نازل کړے دے. او د نیکو او صالحانو مل دے" په دے وختاکښی د بنده د زړهٔ سترګے هم په دے حدیث قدسی اوغړیږی دا چه: "کوم سړی ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال اونهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم" دا هغه توحید کل او محویت فی الذات دے، چه د اولیاؤ او ابدالو حاصه ده. دلته بنده ته هغه قوت ورکړے شی، چه په اذن الٰهی د دهٔ په حکم "کن" عجائب په ظهور کښی راځی. دهٔ ته انشراح صدر حاصل وی. او په دے دواړو جهانو کښی ئے ذکر خیر کیږی.

د الله پاک ارشاد دے "اے بنی آدمه! زهٔ الله یم ځما

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه بل هیڅوك معبود نشته - زهٔ چه څهٔ څیز ته اووایم چه موجود شه، نو هغه فوراً موجود شی - خُما په وحدانیت کښ فنا شه چه بیا نو" هم کوم څیز ته اووائے چه موجود شه، نو هغه به خُما په اذن فوراً موجود شی".

مقاله (۴۸) د سلوك ابتداء او انتهاء

یو بوډا سړی په خوب کښ خُما نه تپوس اوکهٔ - چه هغه کوم څیز دے چه د هغې په ذریعه بنده د الله پاك قرب بیامومی - نو ما جواب ورکهٔ چه د قرب الٰهی یو ابتداء ده او بله انتها - دد ے ابتداء تقوٰی او پرهیزګاری ده - او انتها ئے تسلیم، رضا او توکل دے -

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے

مومن له پکار دی چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے خپلے درجے اوپیژنی - او درجه په درجه د هغې تعمیل اوکړی هیڅ عبادت کښ داسے نهٔ دی کول پکار چه د فرضو نه مخکښ سنت او د سنتو نه مخکښ نفل اختیار کړی - هر مسلمان د د ټولو نه مخکښ فرائض ادا کوی، چه د هغې نه فارغ شی - نو سنت دِ ادا کوی، او بیا وروسته دِ نفل کوی - ترڅو چه یو سړے د فرائضو نه پهٔ ښهٔ شان فارغ نهٔ وی نو سنتو کښ مشغولیدل ئے جهالت دے - او د سنتو نه مخکښ نفل ګمراهی ده - نو کوم عبادت چه د دے قاعدے خلاف وی - هغه په درګاهِ خداوندی کښ قبول

نهٔ دے -

د هغې سړی مثال چه د فرضو نه مخکښ سنت کوی، او د سنتو نه مخکښ نفل کوی داسے دے لکه یو بادشاه چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کښ طلب کړی او هغه سړے د بادشاه په دربار کښ د حاضریدو په ځائے د چاوزیر په خدمت کښ لګیا شی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی کوم سړے چه فرض پریږدی او نفلو کښ مشغول شی، نو د هغه مثال لکه د هغې حملدارے ښځے دے چه کوم وخت د هغې د ننګون شی نو هغه حمل اوغورځوی، نو د غه هغهٔ نه حملداره پاتے شو - او نه صاحب اولاده -

د غه رنګ الله پاك د چا نفلونه نهٔ قبلوی - ترڅو چه فرائض ادا نهٔ کړی - او د موټرګزار مثال د سوداګر دے، چه ترڅو هغه رأس المال نهٔ لری - نو ګټه نشی کولے هم د غه کیفیت د هغې سړی دے چه فرض او سنت پریږدی او نفلونو کښ مشغول شی - حالانکه د فرضو او سنتو په موجودګئ کښی نفل هیڅ اهمیت نهٔ لری ځکه چه دا یو اختیاری عمل دے او بنده د دے په ادا کولو مامور نهٔ دے -

د غه شان روژه قیاس کړئ یعنی فرض روژے پریښودل او نفلی روژے نیول ضلالت دے - او د غه رنګ زکوٰة چه فرض دے هغه نهٔ ادا کول او نفلی صورت

صدقه او خیرات کول جهل دے چه په درګاه د الله تعالیٰ منظور نهٔ دے -

مؤمن له پکار دی چه د فرائضو اوّلیت او اهمیت هیر نهٔ کړی - د شرعی محرماتو نه پرهیز اوکړی - او الله پاك سره په مخلوقاتو کښ هیڅوك شریک نهٔ کړی - او نه د خلقو د خوشحالولو د پاره د امر الٰهی خلاف ورزی اوکړی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: لَاطَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِیْ مَعْصِیَةِ الْخَالِقِ یعنی په مخلوقاتو کښ د هیچا داسے تابعداری جائز نهٔ ده، چه د الله تعالیٰ نافرمانی وی.

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراك مُذَمّت

کوم سړی چه خوب له په بیداری او اګاهی ترجیح ورکړی هغه په دواړو جهانو په خساره کښ دے ځکه چه خوب د مرګ استازے دے، او خوب چه د مناسب اندازے نه زیات شی نو بیا د غفلت علامت دے - او د مؤمن ذکر الٰهی او نیک عملئ ته نهٔ پریږدی - د دے علاوه د خوب کثرت زړهٔ سخت او تاریک کوی - او فطری او روحانی ځوند ترے زائل کوی او لغویاتو ته میلان پیدا کوی - په دے وجه خوب پریږده - د خوب اثر قدرے هم الله تعالیٰ سره څه تعلق نه لری ځکه چه هغه د ټولو سفلی نقائصو نه پاك دے - د غه رنګ په فرښتو هم خوب حرام دے ځکه چه هغوئی ته د الله پاك قربت حاصل دے او د غه

شان جنتیان به هم د خوب نه بے تعلقه وی - نو د یو مؤمن د پاره د ضرورت نه زیات خوب د زړهٔ د سختئ او د غفلت او معصیت باعث دے -

د دے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوقِ خدا د خدمت او دنیا او عقبٰی د خلاصی باعث دے - نو کوم سړے چه د مناسب اندازے نه زیات خوب محض د خواهش نفس په خاطر کوی، نو د هغه به د لسے بنو بنو نیکو او کارنامو نهٔ کوتے او خیژی - چه د هغې کمی به هیڅ کله پوره نهٔ کړے شی - د غه وجه ده چه ټولو انبیاؤ، صدیقینو او اولیاؤ الله په خپل ژوند کښ خوب کم کړے دے - او وېښ زیات پاتے شوی - او د بیدارئ په وجه ئے د ذکر او عبادت، تبلیغ دین او د مخلوقِ خدا د خدمت په برکت دا سے اوچتے درجے بیاموندے دی چه په خوب کښ هیڅکله نشی بیاموندے -

کوم سړے چه بیدار وی - او ذکر الٰهی کښ مشغول وی نو د هغه قلب هم همیشه بیدار او د نور نه ډك وی - په دے وجه په صحیح معنو کښ د بیدار او سیدلو د پاره د حرامو نه هم ځان ساتل پکار دی - ځکه چه حرام قلب او دماغ دواړه تاریک کوی - او زړهٔ چه تاریک او زنګ آلود شی - نو د عباداتو قبولیت هم مشتبه شی - نو د زړهٔ د ژوند او معرفت او ذکر د پاره حلال رزق ډیر لازمی دے - حرام سرتر پایه شر دے - او حلال سراسر خیر دے - د دے په وجه په

مؤمن د ذات او صفات الٰهی اسرار واضح کیږی.

بیا د امر الٰهی نه بغیر په حلال رزق کښې هم اسراف کول د نیکۍ په ځائے معصیت اختیارول دی. ځکه چه د دے سره غفلت پیدا کیږی او زیات خوب راولی او د حلال رزق خوراك هم په اعتدال سره پکار دے چه هیڅ صورت کښې معصیت ترے جوړ نشی. الله پاك فرمائی. "اے مؤمنانو! ، ځما حلال رزق خورئ څښئ خو اسراف مهٔ کوئ".

مقاله (٥٠) د قرب الٰهی حصول او د هغے آداب

الله پاك سره ستا تعلق او معامله په دوه صورتونو کښې کیدے شی. یو خو دا چه ته الله تعالیٰ ته قریب او نزدے ئے او دویمه دا چه ته د الله تعالیٰ نه غائب او لرے ئے، نو په تا دا فرض لازمیږی، چه ته هغه ته د نزدیکت مخلصانه کوشش راواخله. او د هغے اسباب تحقیق اوکړه چه تا د خپل خالق او پروردګار نه لرے ساتی. نو د غفلت او سستی نه کار مهٔ اخله. او الله تعالیٰ ته د نزدیکت د پاره د اخلاص او ښه نیت کار واخله.

د قرب الٰهی یوه ذریعه دا ده، چه ته د نفس امارهٔ د بیړۍ نه لاس په سر شه. او محرمات او شهوات پریږدے دویمه ذریعه ئے دا ده چه د الله تعالیٰ په حضور کښې په

خپلو تیرو ګناهونو پښیمانه شے. د زړهٔ په صدق توبه ګار شے او د امر الٰهی پیروی اختیار کړے. ذکر الٰهی او اتباع شریعت سره سره د اهل الله صحبت هم د قرب الٰهی د حصول د پاره ډیر مفید دے، چه ریاضت، مجاهده او تزکیه نفس سره تا ته قرب خداوندی حاصل شی نو بیا چه ته د کوم څیز ارزو وکړے، هغه به تا ته درکولے شی او روحانیت کښې به حکمت کبریٰ او کرامت عظمیٰ حاصل کړے. او ته به د هغے واصل بالله خلقو نه شے. چه په هغوئ هر وخت د الله پاك د نعمتونو او بخششونو باران وی.

په خپل هیڅ حالت مغروره کیږه مه. او خدمت خلق کښې د هیڅ قسم کوتاهی مهٔ کوه. ګنې ستا په اعمالو کښې به د ظلم او جهل شبهه پیدا شی. الله پاك فرمائی. "موږ خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او غرونو ته وړاندے کړهٔ، خو هغوئ د دے بوجهٔ اوچتولو نه عذر اوکړهٔ او ترے اووېریدل، لیکن انسان دا امانت بے خوفه اوچت کړهٔ. بیشکه چه انسان د خپلو فرائضو نه بے خبره کولو په صورت کښې ظالم او جاهل دے". نو پکار دی چه کوم خواهشات نفسانی ته د رضائے الٰهی د پاره پریږدے، هغے ته دوباره مائل نشے. د هغے نه خپل قلب او دماغ محفوظ اوساته. فنا فی الله شه. او د امر الٰهی کامل

اطاعت اختیار کړه.

د الله تعالیٰ نه بغیر څهٔ چه کائناتو کښې دی، د هغے نه بے پرواشه. او خپلو مطالباتو کښې بغیر د الله نه بل چا ته رجوع مهٔ کوه. د دنیا مصیبتونه د الله د جانب نه یو اګاهی او ګنړه او عبرت ترے واخله. ځکه چه د دے نه ستا په سمه لار کول مقصود دی. بنده کښې چه د اخلاص او رجوع الی الله جذبه موجود وی نو هر حالت کښې الله پاك د هغه معاون او مددګار وی. الله پاك فرمائی. "تاسو ما یاد کړئ، زهٔ به تاسو یاد کړم. او ځما شکر په ځائے راوړئ، ناشکری مهٔ کوئ".

مقاله (٥١) غیر الله نه د ویزاریدو ثواب

کوم سړے چه خپل هستی د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی، او د مخلوقاتو نه مخ واړوی، او فنا فی الله شی. نو هغهٔ ته به د نورو مؤمنانو نه دوچنده ثواب ورکولے شی. یو خو خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره د دنیا د ترك کولو په وجه، او بل خپل ځان د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی. په هغهٔ د خدائے تعالیٰ نعمتونه او پیرزوینے هم زیاتے شی او هغه د ابدالو او اولیاء الله په ډله کښې داخل شی.

بیا چه دغه عارف بالله د خدائے په نعمتونو او د امر الٰهی په جاری کولو کښې مشغول شی او په هغے کښې

ترے څه غفلت، معصیت یا شرك اونشی. نو په دے سبب هم هغهٔ ته دونړه ثواب ورکولے شی ځکه چه یو خو هغه په دے نعمتونو شکر اوباسی. او بل پرے غرور او تکبر او نهٔ کړی. او بله دا چه د زړهٔ په مینه امر الٰهی په ځائے راوړی. دلته کښې دا سوال پیدا کیږی، چه هر کله یو عارف دنیا او د هغے اسباب ترك کړی، او فنا فی الله شی. او په دے بنا په ابدالو او برګزیده اولیاء الله کښې شمار شی، نو بیا په دنیاوی مال و متاع کښې د هغه ولے مشغول شی حالانکه دا څیز د هغهٔ د مزاج او مذهب خلاف دے. نو د دے جواب دا دے چه إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (اعمال په نیتونو مبنی دی) په دے وجه د هغهٔ په دنیاوی نعمتونو کښې مشغولیدل د امر الٰهی ماتحت او د شکر نعمت په وجه دی. الله پاك فرمائی: "که تاسو ځما په نعمتونو شکر اوباسئ، نو زهٔ به د دنیاتو نعمتونو پیرزوینه دربانده اوکړم". بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! کوم نعمتونه چه د الله پاك د طرف نه تا ته حاصل دی، د هغے اظهار اوکه او شکر پرے اوباسه".

دا واضحه حقیقت دے چه د الله پاك عطا کړے شوی نعمتونه سړے په غفلت او معصیت کښې وانهٔ چوی، نو د هغهٔ په روحانی او باطنی عظمت هیڅ اثر نه غورځیږی. او الله تعالیٰ محض د خپل فضل او کرم په وجه هغهٔ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجر او ثواب ورکوی. او په خپل لطف اوکرم إحسان د هغهٔ پرورش کوی. ځکه چه هغه د رضا او امرِ الٰهی په خاطر د خپل نفس پیروی پرېښې ده، او خپل ځان ئے ذکر او فکر ته وقف کړے دے.

د دهٔ مثال د یو ړوند ونکی بچی دے. چه د نفس د تقاضو نه خبر نهٔ دے. او د خدائے په فضل د مور پلار په ذریعه د رزق په نعمت مطمئن دے. هرکله چه دے الله پاك د نفس د آفتونو نه آزاد کړی. نو د خلقو زړونه دهٔ ته مائل کړی او هغوئ ورسره محبت او شفقت راواخلی. بیا هر سړے دهٔ سره احسان او مروت کوی. او د الله د رضامندئ په وجه ټول مخلوقات د دهٔ نه رضامند وی او د دهٔ خدمت او مدد کوی.

هر هغه سړے نه به د ډېره اجر او ثواب ورکولے شی چه د غیر الله نه یو خواشی او ذکر او فکر کښې مشغول شی. دا سړے په دواړه جهانه هر وخت خدائے تعالیٰ ته قریب وی. د دهٔ به هر قسم تکلیف لیرے وی. او د کائنات ټول څیزونه ئے په خدمت کښې غاړه بسته ګلیا وی. ځکه چه الله تعالیٰ په هر حالت کښې د ده معاون او مددګار دے.

په دے وجه «مَنْ كَانَ لِلّٰهِ كَانَ اللّٰهُ لَهٗ» (کوم سړے چه د الله شی، نو الله د هغهٔ شی). او الله پاك فرمائی:

«اے نبیؐ! دوئ ته اووایه، الله خما مددګار دے، چه په ما ئے خپل مقدس کلام نازل کړے دے. او هغه، هغه خلق خوښوی چه صالحان وی.

مقاله (۵۲) د اولیاء الله د ابتلاء سبب

الله پاك خپل بعضے برګزیده بندیان په دے سبب په مصیبتونو کښې اچوی، چه هغوئ د مخلوق نه بیزاره شی. او الله پاك ته متوجه شی او د هغه نه دعا ګانے اوغواړی ځکه چه الله تعالیٰ دُعاګانے او د هغهٔ نه حاجتونه غوښتل خوښوی. د پاره د دے چه خپل فضل او کرم پورے اوکړی.

هرکله چه برګزیده اولیاء د الله پاك په حضور کښې حاجات غواړی، نو د الله پاك جود او کرم ورته د اجابت او قبولیت د پاره هرکلے وائی خوکهٔ بعضے وخت د دُعا په قبولیت کښې څهٔ تاخیر راشی. نو دا د یو خاص مصلحت په بناوی او د مؤمنانو د پاره د پریشانئ څیز نهٔ دے. نو پکار دی چه د مصیبتونو په دوران کښې ذکر الٰهی جاری او ساتلے شی او د امر و نهی پوره پابندی اوکړے شی. او خپل حاجات او ضروریات د الله پاك نه باقاعده غوښتلے شی.

الله پاك فرمائی: «اُدْعُوْنِیْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ» (ما نه سوال کوئ، زهٔ به مو سوال قبلوم) بنده له پکار دی چه د مصیبت په وخت کښې عجز او زاری هرګز پرے نږدی. ځکه چه

بعضے اوقات الله د مصیبتونو په ذریعه مؤمن دُعا ته سازوی، چه غفلت او معصیت ترے لرے کړی، او خپل مقرب ئے جوړ کړی.

مقاله (۵۳) د الله پاك د رضا طلب

د الله پاك د رضا طلب کوئ. او د هغهٔ د خوشنودئ د پاره د نفسِ اماره د خواهشاتو د اِتّباع نه کناره کش شئ. څوك چه په رضائے الٰهی کښې فنا شو، نو حقیقی بقائے بیا موندهٔ. خپل خواهشات او ارادے د رضائے الٰهی تابع کړه ځکه چه د دنیا کښې هم دغه یو لوے نعمت دے او هم دا د قربِ الٰهی د ټولو نه پرمخ او بهترینه ذریعه ده.

څوك چه د الله په رضا کښې فنا شو او خپل خواهشات ئے د هغهٔ د امر د امر په تعمیل کښې پرېښودل. نو د دنیا او عقبیٰ هر قسم عذاب په هغه حرام شو. او څوك چه د الله د رضا طلبګار وی. نو د هغه د پاره دا هم لازمه ده چه الله تعالیٰ د خپل مشیت ما تحت کوم نعمتونه او رزق هغه ته عطا کړی، نو په هغې د شکر ګذار شی، او د نورو خلقو حقوق د هرګز نهٔ غصب کوی. او نهٔ دے په ظلم زیاتی په هغوی د نعمتونو او د رزق د بندولو کوشش کوی، کوچه د هغوی په مقدر کښې وی. ځکه چه د حقوق العباد غصب کول په مشیت الٰهی کښې دخل کول دی، او صریحاً شرك دے چه د الله تعالیٰ په نزد ناقابلِ عفو دے.

الله پاك فرمائی. «د یو بل مالونه او جائداد ونه په باطله ذرائعو مهٔ غصب کوئ: نو دا یو بنیادی اصول دے چه د دے پیش نظر د هر یے ممکنے بد دیانتئ تردید پکار دے. د الله پاك د رضا طلبګار دی چه په ذکر او عبادت کښې مکمل اخلاص اختیار کړی او اخلاص یوازے دا نه دے چه په عباداتو کښې صرف د ریاکارئ نه پرهیز اوکړے شی بلکه د اخلاص یو اهمه تقاضا دا هم ده، چه هیڅ یو عبادت، خواه فرض وی یا نفل، د هغې په ادا کولو کښې د الله تعالیٰ نه د اجر او ثواب یا معاوضے څه خواهش او نهٔ ساتی. بلکه د عبادت مقصد صرف رضا او اطاعت الٰهی اوګڼی.

کوم اولیاء الله او صوفیائے کرامو چه د توحید حقیقت او ماهیت بیا موندلے دے. هغوئ هر هغه عبادت شرك ګڼړی چه په هغې کښې د الله تعالیٰ نه د اجر او معاوضے نیت وی. نو ذکر او عبادت او د احکام الٰهی پیروئ کښې د اجر و ثواب نیت نهٔ ښائی ګنی بیا دا د توحید نه منل دی.

ټول عبادات د الله پاك د جانب نه دی. کهٔ هغه موږ په ځائے راوړو، او د الله د احکامو تعمیل اوکړو. نو دا هم سراسر د هغه تائید او نصرت دے. د احکام الٰهی د تعمیل د پاره چه د کوم قوت او همت ضرورت دے، هغه 13
خو هم د الله پاك عطا کړده دے. نو د عباداتو د اجر او ثواب

طلب کولو نه بهتره داده، چه دده په ځائے بنده زیات ثنا او شکر ادا کړی. چه د الله د جانب نه پرے نعمتونه لا زیات شی او د نیا او عقبیٰ کښ دده د پاره د برکتونو باعث شی.

کهٔ تهٔ د رضائے الٰهی طلبګار ئے. او د الله تعالیٰ مغضوب او معتوب نهٔ جوړیږے. نو د خلقو حقوق په هیڅ وجه مهٔ غصب کوه. ځکه چه کوم خلق د الله پاك په ورکړے شوی رزق شکرګذار نشی. او د نورو حقوق په ظلم زیاتی غصب کوی، نو هغه په دواړو جهانو په خساره کښ دے. او څوك چه غاصبان وی د هغوئ ټولے نیکی بربادے دی ځکه چه دا بد ترین خلق دی. او د کلام الله مطابق ظالمان او جاهلان دی چه د عقل او بصیرت نه بالکل خالی دی.

کهٔ دوئ د الله تعالیٰ په عطاشوو نعمتونو رضامند وے، د هغه شکرئے ادا کولے او د مخلوقِ خدا حقوق ئے په ناجائزه نه غصب کولے، نو یقینا د دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ (کهٔ تاسو شکر او باسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکړم) مطابق به د هغوئ رزق زیاتید لے او د هغوئ مرادونه به پوره کیدل.

الله پاك د مونږ او تاسو د هغے خلقو نه کړی، چه ذکر او اطاعت کښ د الله پاك د رضا طلبګار دی او د الله

تعالیٰ د نعمتونو شکرګذار دی. او حسب شریعت د خپل حال د حفاظت د پاره د الله تعالیٰ د تائید او نصرت خواستګار دی. آمین.

مقاله (۵۴) د تقوئ شرح او وضاحت

کوم سړے چه عقبیٰ کښ فلاح و بهبود غواړی هغه له پکار دی چه د نفس او د دنیوی اسبابو پرستش پریږدی او دغه شان کوم سړے چه د الله پاك رضا غواړی، هغه پکار دی، چه د خپلو نیکو اعمالو د جزا تصور پریږدی. ځکه چه دا سے کول د توحید خلاف دی. او په اخلاص خراب اثر غورځوی.

ترڅو چه د یو سړی په زړهٔ کښ د شهواتو او دنیاوی لذاتو هوس موجود وی. نو هغه خپل عاقبت خائسته کولے نشی. او ترڅو چه یو سړے د عاقبت د جنت او ما فیها خواهشمند وی. نو هغه خالصتًا د دیدار او رضائے الٰهی طلبګار نهٔ دے. په دے بنا دا سے سړی د زهد او تقوئ د حیثیت او ماهیت نه ناخبره دے. او د هغے د تقاضو نه نابلده. د دے وجه داده، چه دنیاوی اشیاء هر حالت کښ خواهشِ نفس او هوس سره متعلق دی. او نفس شرك ته میلان کوئے دے. نو مؤمن له پکار دی چه خپل رغبت، محبت، انس او محبت فقط ذات خداوندی ته وقف کړی او د نفس د دا سے ترغیباتو نه پرهیز او کړی چه انسان غفلت او شرك ته

بلی.

دغه رنګ د نفس د ترغیباتو او لذات سفلی نه کناره کشی د سړی زهد او تقوئ تکمیل ته رسوی. او هغه په درګاهِ خداوندی کښ د عزت او قبولیت درجه بیا موی. نو هرکله چه یو سړے په تقوئ کښ پخته شی. نو بیا حقیقی معنو کښ هغه ته اطمینانِ قلب حاصل شی. ټول مصیبتونه ئے رفع شی او د الله تعالیٰ د بے حسابه نعمتونو پیرزوئے پرے شروع شی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی، "دنیا کښ په زهد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیا موی، او جسم پسے راحت، نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه ترڅو د یو سړی په زړهٔ د غیرالله غلبه وی، هغه حقیقی خوشحالی او اطمینانِ قلب نشی بیا موندے. دغه شان د نفسِ انسانی حجاب هم تر هغے بیرته کیدے نشی، ترڅو چه هغه په مکمله طریقه د دنیاوی علاقے پرے نږدی.

مؤمن له پکار دی، چه زهد فی الدنیا د تکمیل نه پس زهد فی الاخرت اختیار کړی. او د هغے تفصیل دغه دے کنی ظاهره ده چه د هغه عبادت خالصتًا د رضائے الٰهی د پاره نهٔ دے. بلکه د حور و غلمان خواهش او نهٔ کړی، نو هر کله چه مؤمن زهد فی الاخرت اختیار کړی. نو الله تعالیٰ په هغه د خپلو بخششونو او نعمتونو دا سے پیرزوئے را واخلی، لکه چه په خپلو انبیاءٔ، اولیاءٔ او عارفانو ئے کوی. او خپل

محبوب او مقرب ئے جوړ کړی.

د زهد فی الدنیا او زهد فی الاخرت په برکت بنده ظاهری او باطنی لحاظ سره ترقی کوی. او دنیا او عقبیٰ کښ په دا سے نعمتونو نباد شی، چه د ارشادِ نبوی مطابق هغه نعمتونه نه پرے سترګے لیدلے وی، نه یو غوږ اوریدلے وی او نه د یو انسان په زړهٔ ئے وهم وګمان راغلے وی.

او دغه دا سے خدائی نعمتونه دی چه انسانی عقل پورے د پوهیدلو نه عاجز دے. او تشریح او اظهار ئے په عبارت کښ ناممکن.

مقاله (۵۵) د ولایت تکمیل

زهٔ تاسو ته د لذاتِ نفسانی د ترك کولو مختلف پوړئ بنائم. او د اهم درته واضحه کوم، چه د هوا و هوس او نفسِ اماره د پیروئ نه پرهیز کولو سره د ولایت تکمیل څنګه کیږی. نو د نفس د لاتچو او پابندو نه د خلاصی د پاره په شروع کښ انسان خپله د انتهائی جد و جهد او قوتِ ارادی نه کار اخلی. د خواهشات نفسانی نه د ده مزاج د عکښ نه واقف او عادی دے. نو د عادت د بیخکنئ د پاره د دهٔ د پاره مجاهده ډیره ضروری ده. خو دده نیت او مقصد مبارك دے. په دے وجه الله تعالیٰ په خپل خاص تائید او توفیق دده نصرت او مدد کوی.

الله پاك فرمائی: "وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

سُبُلَنَا - (کوم خلق چه حُموښ د رضا جوییُ د پاره جدوجهد کوی. نو موږ هغوئ ته د سمو لارو هدایت کوو - د رهنما یئ او د نفس امّاره د خلاصی نه علاوه الله تعالیٰ ئے د خپلو بعضے اولیاءُ او برگزیده بندیانو صحبت هم نصیب کړي. چه د هغے په ذریعه په ډیره مؤثره طریقه ددهٔ روحانی او باطنی تزکیه کیږی -

بیا دا سے مؤمن بنده د خپل نفس نه فانی شی - او ذاتِ الٰهی کښ باقی - هغه د ټولو حرام او مشتبه څیزونو نه د ډیره ضرور پاتو کښ پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی - چه د هغے په وجه د هغه د ذکر او عبادت په قبولیت کښ هیڅ شبه پاتے نشی - دغه شان د شهواتِ نفسانی نه پرهیز کول، د محرماتو نه ځځ کیدل د الله تعالیٰ د حلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کښ د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کښ داخل شی - دلته دے په باطن کښ د الله د جانب نه دا آواز اوری: "چه هر کله تا د رضائے الٰهی د پاره نفسانی او دنیاوی خواهشات پریښودل، نو د عقبیٰ متعلق هم خپل خواهشات پریږ دهٔ - او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کائناتو او خپلو خواهشاتو نه ډډه اوکړه - او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

نه کناره کش شه - او فنا فی التوحید شه - بیا خاموشئ او ادب سره څومره د قرب او صدق مقام کښ داخل شه چه هلته به ستا د پاره دائمی خوشحالی او اطمینان وی - او هیڅ قسم غم او تشویش به نهٔ وی - نو تهٔ د خپل خالق او پروردگار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذاتِ نفسانی نه روگردانی اختیار کړه "-

یو مخلص او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی نو په هغهٔ د الله تعالیٰ د طرفه د علوم او معارف کشف او د فضل و کرم انوار شروع شی - د غیب نه هغه ته خلعتِ الٰهی اغوستولے شی - بیا هغهٔ ته دا تلقین کولے شی، چه د الله تعالیٰ د دے خاص نعمتونو او عطیاتو هر وخت شکر په ځائے راوړه - ځکه چه د دے ناقدری کول د دے د عطا کوونکی سپکاوے دے - د غه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالیٰ د رضا، فضل و کرم او قرب خاص پیرزو نے اوشی -

بیا د الله تعالیٰ د نعمتونو او عطیاتو د قبلولو هم مختلف حالتونه وی - یو خو دا چه بنده محض خپل خواهش سره هغه قبول کړی او دا مکروه او ناجائزوی - او دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی - او دا مباح او حلال وی - د دے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره ئے قبول کړی - بیا د دے

هم اوچته درجه دا ده چه د الله تعالیٰ ټول نعمتونه او عطیات د خپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیتِ الٰهی موافق قبول کړی - دا د مریدینو د مراد مونډلو - د ابدالیت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت انتها ده -

کوم سړے چه د ابدالیت دے درجے ته اورسی، نو دے د ارشادِ الٰهی مستحق اوګرځی: "اے نبی! دوئی ته اووایه چه ځما حافظ او معاون الله تعالیٰ دے - چه خپل مقدس کلام ئے په ما نازل کړے دے - او د ټولو صالحانو مل دے " - په دے بنا متقی او صالح هغه سړے دے، چه د الله پاك د امر او نهی مکمل اطاعت کوی - او د محرماتو او مشتبهاتو نه پرهیز کوی - الله تعالیٰ خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی - دا سے سړے د قبض او بسط قدرتی کیفیات او د حالاتو نشیب او فراز ته څهٔ اهمیت نهٔ ورکوی او د مشیتِ الٰهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمئن اوسی او افعالِ الٰهی سره موافقت کوی -

دا هغه بلند ترین مقام دے، چه دلته د اولیاء او ابدالو باطنی احوال انتها ته رسی - او ولایت پورے تکمیل بیا مومی - او دلته په بنده هر وخت د انوارو او برکاتو نزول وی -

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هر کله چه یو مؤمن بنده د مخلوقاتو او خواهشاتِ نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقه شی او د الله پاك په ذاتِ واحد کښ محو شی - او د غیر الله تصورات د خپل قلب او دماغ نه بهر کړی نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی - او هم دا د توحید انتها ده - دا سے سړے د الله پاك محبوب او مقرب وی - او د مخلوقاتو په زړونو کښ هم د هغه د پاره محبت او عزت وی - دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی او د هغه په فضل او کرم صاحبِ نعمت او دولت شی - د الله پاك د جانب نه هغهٔ ته خوشخبری ورکولے شی، چه څومره نعمتونه او بخششونه به تل په تا فراوانه وی - او رزق به دِ فراخه -

دے حالت کښ بنده د الله تعالیٰ کامل اطاعت گزار وی - ددهٔ اراده او تدبیر د الله پاك په مرضی وی - او څهٔ چه د الله رضا وی، په هغے ددهٔ رضا وی - دے د الله نه سوا غیر الله نه وجوداً وینی او نه فعلاً بیا الله پاك په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونه په بنده داسے فراوانه کړی، چه د هغهٔ وهم و گمان کښ هم نه راځی - ځکه چه د دهٔ ذاتی اراده د خدائے په اراده کښ فنا شی او د توحید برکات پورے شروع شی -

اوس دے بذاتِ خود د الله پاك اراده، بلکه د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مراد جوړ شي. ځکه چه د ارادے او خواهش دده ذات سره څهٔ تعلق پاتے نهٔ شو. بلکه دے سراسر ذات خداوندی سره منسوب کړے شو. د الله تعالیٰ ارادہ سراسر خیر دے. او هغې کښ شر له هیڅ دخل نشته. هغه هر یو لمحه د ارتقا شان لري. او د بنده ظاهري او باطني احوال بتدریج ارتقا بیامومي.

نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته هم د معنوي او روحاني عروج دا درجه ځکه عطا شوے وه، چه دوئ د ذاتي ارادے او خواهش نه پاك کړے شوے وو. او ځان ئے د هر لحاظ نه د مشیّت الهی تابع کړے وو. دوئ یوازے د الله پاك محبوب او مقرب نه وُو بلکه د مراد د درجے هم بیامونده وه چه فنا فی الله کیدو سره حاصلیږي.

واضحه دہ چه د حضور صلی الله علیه وسلم افعال په حقیقت کښ د الله پاك افعال وُو او کوم اصحابو رض چه په د حضور صلی الله علیه وسلم په لاس بیعت کولو. هغه در حقیقت د الله پاك په لاس بیعت کول وُو. د حضور صلی الله علیه وسلم ارشادات د تقدیراتِ الهی ظهور وو. اګر کهٔ کفارو او منافقینو ته دا د تعجب خبرے ښکاریدے.

د دین د حقیقت او حکمت طلبګار له یاد ساتل پکار دي. چه د یو ولی د پاره د روحاني او باطني عواملو انتها د یو نبیؑ د روحاني او باطني عواملو ابتداء دہ. او د ولایت او ابدالیت

د انتهائی درجے نه پس د نبوت نه سوا بله درجه نشته. نو کوم چه د خپل باطن تزکیه کول غواړي. او د نفس امّاره د شر نه د خلاصی خواهشمند وي. هغهٔ له پکار دي چه د دا سے خلقو صحبت اختیار کړي. چه فاني بغیر الله وي. ځکه چه د حیات ابدی راز هم دغه دے.

مقاله (۵۷) اولیاء الله او قبض و بَسط

اولیاء الله خپلو باطني احوالو کښ کله قبض کښ وي، کله بسط کښ. د تصوف په اصطلاح کښ قبض هغه باطني کیفیت ته وائی چه په قلب روحاني حجاب او غفلت خور وي. او د هغے په دوران کښ د کشف او مشاهدے د لذّت نه خالي وي. دا حالت باطني او ذهني لحاظ سره انتهائی پریشاني پیدا کوي. خو د دے کیفیت لازمي نتیجه بسط و کشاد وي. چه د قبض ضد دے. د دے وجے نه اولیاء الله د قبض درد انګیز تأثرات په خوشحالئ برداشت کوي.

د اثر او نتیجے په لحاظ سره د قبض کیفیت هر حالت کښ د روحاني ترقئ سکون او اطمینان باعث وي. د دے وجے نه د دے نه د مکمل فائدے اخستلو تلقین شوے دے. او په دے بنا مشیّتِ الهی سره موافقت کول سراسر بسط دے. نو د ولی الله د پاره لازم دي چه هغه د تقدیر په امورو کښ هیڅ قسم جګړه نهٔ کوي. او د قبض او بسط دوران کښ د حالاتو تغیراتو سره موافقت اوکړي ځکه چه

د واقعاتو او حالاتو ټول حکمتونه صرف الله تعالیٰ پیژني. چه عالم الغیب دے. او د افعالو او تقدیراتو ئے څهٔ انتها نشته.

په دے ضمن کښ دا خبره هم یاد ساتل پکار دي. چه یو مؤمن بنده خومره د لذاتِ نفساني نه ډډه کوي، هغومره به د قبض د حالت نه خلاصے بیاموي. او د بسط حالت به حاصلوي. ځکه چه د بسط کیفیت سراسر د نفس امّاره د لانجو نه په خلاصي منحصر دے. هر کله چه د یو ولی الله باطن د نفس د خباثتونه بالکل پاك شي. او هغے کښ د خپل خالق او پرورد ګار نه سِوا څه باقي پاتے نشي. نو د بسط کیفیت پورے مکمل طور سره ظاهر شي. او کرامات ترے ظاهریږي. نو د خواهشات نفساني نه خلاصے موندل د بسط علامت دے. چه د بسط د حصول بهترینه ذریعه دہ. دا هغه مقام دے. چه الله تعالیٰ بغیر د بنده د سوال نه خپله د هغهٔ حاجت روائی او مشکل کشائی کوي.

هر کله چه یو ولی الله د نفسِ امّاره د شر نه کلی طور سره خلاصے بیاموي. او په هر لحاظ رضائے الٰهی کښ فنا شي. نو هغه بذاتِ خود مشیّتِ خداوندی جوړ شي عجائب او غرائب ترے څرګندیږي. او د هغه احکام په کائناتو کښ جاري کیږي. دا هغه مقام دے. چه د حدیث قدسي مطابق الله پاك دده غوږ شي، چه پرے اوریدل کوي.

او دده سترګے شي، چه پرے لیدل کوي. او دده ژبه شي، چه پرے ویل کوي. الله پاك ته خپل ولی ډیر نزدے وي او دا د الله پاك شان کرم نهٔ دے، چه هغه خپل ولی په ګمراهئ کښ اچوي. بلکه الله پاك د هغه د ظاهر او باطن حفاظت کوي. او د هغهٔ د سلامتئ د پاره هغه ته د حدود شرعیه د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوي او د ټولو نه لوړه خبره دا چه د امر الهی اطاعت او نهی نه پرهیز د هغهٔ د احوالو د سلامتئ ضامن وي. او په هغهٔ د بسط و کشاد او قربِ خداوندی پیرزو وسے وي.

الله پاك فرمائی : " د غه رنګ مونږ یوسف علیه السلام په خپل حفاظت او مدد د بدراهه کیدو نه محفوظ کړهٔ. بیشکه هغه ځمونږ د مخلص بندیانو نه وو " بل ځائے ارشاد دے. " اے ابلیسه ! ځما په مخلص او برګزیده بندیانو به نه هرګز غلبه بیا نهٔ مومے. ځکه چه هغوئ ځما توحید خپل قلب او روح کښ ځائے کړے دے " او الله پاك حضور صلی الله علیه وسلم ته خطاب فرمائی : " ځما مخلص بندیان به هیڅکل شیطان ګمراه نهٔ کړے شي. ځکه چه زهٔ خپله د هغوئ حفاظت کوم ". (الله پاك دِ مونږ هم د مخلص بندیانو نه کړي. او د شیطان د ګمراهئ نه مودِ په حفاظت کښ کړي. آمین)

هر کله چه د یو ولی الله خدائے تعالیٰ خپله محافظ او

مددګار شی. نو بیا شیطان په هغه څهٔ اثر کولے شی. او په هر ما نو کښ هغه څرنګ غوښتے شی. الله د مومن تولو مؤمنانو له دامر د تعمیل او د نهی نه د پرهیز کولو توفیق راکړی. او د هغه خلقو روحانی صحبت مونږ نصیب کړی، چه د قبض دپریشان کُن تکلیفونو نه ئے خلاصه بیا موندے دے، او په بسط وکشاد ښاد شوے دی، نو د ذکر او عبادت انتها، تزکیهٔ نفس، سکونِ قلب او د بسط جلودانی لذات دی.

مقاله (۵۸) توحید او فنائے نفس

خپلے ظاهری او باطنی سترګے دغیر الله نه واړوه، او صرف د باری تعالیٰ په هستئ ئے ښخے کړه. مخلوقاتو ته مهٔ ګوره. بلکه خالق او پروردګار ته اوګوره. که مخلوقات مشاهده کول غواړے، نو ستا د نظر منتها د مخلوقاتو خالق او صانع وی دپاره ددے چه د هغه دعظمت او صنعت عرفان حاصل کړے. او د هغه په توحید پوه دے.

زهٔ په تا دا تاکید کوم چه ددے کائنات جهتونو (طرفونو) ته هم مهٔ ګوره. بلکه د هغه غیر فانی او ابدی ذات مشاهده اوکړه چه د زمان ومکان او د جهات د قید وبند نه بالکل آزاد او بالا تر دے تر څو چه ستا نظر صرف په مخلوقاتو ښخ وی نو په تا د الله تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرار وکشف نشی کیدے. د توحید دجهت په خاطر د نور تولو جهتونو نه روګرداند شه. نو دغه وخت به ستا د زړهٔ په سترګه د الله پاک د لوئے فضل جهت پرانستے شی. او تهٔ به ازلی او ابدلی حقائق د نورِ ایمانی په رنړا کښ څرګند اووینے.

بیا د توحید نور به ستا د باطن نه ستا په ظاهر هم اثر انداز شی. او ستا نه به کرامات ظاهریږی. خو په الله پوځل د نظر ښخولو نه پس کهٔ بیا په غیر الله او مخلوقاتو نظر ښخوے نو تهٔ به د شرک مرتکب شے. ستا د زړهٔ په سترګه به پرده راشی، چه د هغے په نتیجه کښ به تهٔ د قبض په کیفیت کښ اخته شے. او دا سزا به د دغے شرک او غیر الله کښ د محوکیدو په وجه وی.

بیا چه ته الله تعالیٰ په ذات او صفات کښ یکتا اوګڼے. او د خپل توجه مرکز هغه اوګرځوے. د هغه په فضل وکرم نظر اوساتے. خپل ټول امیدونه او توقعات هغه سره وابسته کړے. او خپل ځان دغیر الله نه بیګا نه کړے. نو الله تعالیٰ به د ځان نه نور هم قریب کړی. او تا ته به مقام صدق کښ ځائے درکړی. په خپلو قسما قسم نعمتونو به د ښاد کړی. هر مشکل کښ به ستا مدد او اعانت کوی. او همیشه به ستا حافظ او ناصر وی.

نو د الله پاک ذات د خپلے توجه د مرکز کولو نه پس تهٔ

فانی بغیر الله او باقی بالله شه، او دغه د مؤمن د پاک ژوند مقصود دے.

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان ته په ژوند کښ دوه مختلف قسمه حالتونه پیښیږی. یا خو دے مصیبتونو کښ اخته وی یا راحت کښ ژوند تیروی. او دا کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیراتو په سبب وی. په دے وجه هر مؤمن ته کلام الله او احادیثِ نبوی ﷺ کښ تاکید شوے دے. چه د مصیبتونو په دوران کښ صبر او توکل خپل دستور جوړ کړی او په الله پاک خپله تکیه اوساتی. او هغهٔ ته د خپلے مشکل کشائی زاری کوی. او په صبر او رضا ترے مدد اوغواړی. د هغهٔ خلاف شکوه شکایت نهٔ کوی او نه د مخلوقاتو ته ځائے په ځائے خپل حاجات پیش کوی.

کهٔ راحت وی، نو دا سے حالت کښ الله پاک تاسته حکمًا فرمائی چه " هر وخت ځما شکر په ځائے راوړه. او ځما ناشکری مهٔ کوه " . د نعمت شکر صرف تر ژبے محدود نهٔ دی ساتل پکار، بلکه د نعمت شکر په زړهٔ او اعضاؤ هم ادا کول پکاردی. د زړهٔ شکر دا دے چه دغیر الله تصور هم اونهٔ کړی او په ذات الهی کښ محو شی. او په خپله خاموشه ژبه هر وخت د حمد وشکر کلمات وظیفه کړی. بیا د اعضاؤ شکر دا دے، چه د منهیا تو نه ئے بچ اوساتی.

او د الله تعالیٰ د احکامو تعمیل پرے اوکړی.

ټولے ذریعے او وسیلے د الله پاک پیدا کړده دی. او هغه خالق کل دے. د دے وجے نه د هغه حقیقی شکر په ځائے راوړل پکار دی. لکه چه څوك تحفه راوړونکی ته نظر نهٔ کوی، بلکه د تحفے راوستونکی یعنی مالك خیال ساتی. او د هغه شکریه ادا کوی. نو کوم سړی چه ظاهر سبب ته اوکتل. او حقیقی مسبب الاسباب او قاضی الحاجات ته ئے توجه اونهٔ کړه، نو د هغهٔ علم او معرفت ناقص دے. او د ایمان حقیقت ته ئے رسائی نشته. د قلبی شکر هم دا تقاضی ده، چه حرکات سکنات، ظاهر او باطن، منافع او لذات خوږے څیزونه چه انسان ته حاصل دی، هغه ټول د الله پاک دجانب نه اوګڼړی. او په هغے شکر اوباسی.

الله پاک فرمائی: " هر هغه څیز چه تاسو سره دے، د الله پاك عطا کړده دے ". او حق سبحانهٔ فرمائی: " الله پاك تاسو ته خپل ظاهری او باطنی نعمتونه مکمّل طور سره درکړل، د پاره ددے، چه په هغے شکر اوباسئ ". او حق تعالیٰ فرمائی " کهٔ تاسو د الله پاك نعمتونه شمیرل او غواړئ نو پوره به ئے نهٔ کړے شئ ". نو بیا د هغه ناشکری ولے کوئ ". نو په مؤمن واجب دی، چه په ژبه د شکر ادا کولو نه علاوه په اعضاؤ هم د خدائے تعالیٰ شکر ادا کړی. او د اعضاؤ شکر دا دے، چه په هغے د خالق اطاعت اوکړی. او په هغے د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخلوقاتو دا سے اطاعت اونهٔ کړی. چه دهغې نه د خالق نافرمانی ظاهریږی. ځکه چه کوم څیز کښې د الله نافرمانی وی، هغه جائز نهٔ دے. نو اصل څیز د الله پاك اطاعت دے او ددے نه علاوه نور ټول څیزونه د تابع حیثیت لری. کهٔ مؤمن ددے خلاف کوی. نو د صراط مستقیم په ځائے به ګمراهئ کښې کښیوزی.

الله پاك فرمائی: "څوك چه د الله پاك د نازل شوی آیتونو او احکامو مطابق حکم اونهٔ کړی، نو هغه خلق کافر دی". بل ځائے ارشاد دے: "څوك چه د الله تعالیٰ نازل شوی آیتونو سره حکم اونهٔ کړی، هغه فاسق، ظالم او ګمراه خلق دی". نو هر مسلمان له پکار دی. کهٔ مصیبت وی. اوکهٔ راحت، هغه له دینی آداب هیرول نه دی پکار. کهٔ مصیبت وی، نو په صبر او توکل د قائم اوسی. اوکهٔ راحت او نعمت وی، نو د فسق او معصیت نه د ځان بچ کړی. او په ژبه او اعضاؤ د د خدائے تعالیٰ شکر په ځائے راوړی. مصیبت کښې د د خلقو مخکښې د شکایت اظهار نهٔ کوی او په صبر او رضا د مشیّت الٰهی سره موافقت اوکړی. د هغه په فضل وکرم د کامله تکیه ساتی. او هغهٔ نه د د خپلے حاجت روائی خواسته کوی. الله تعالیٰ په دے طریقه د خپلو انبیاؤ، اولیاؤ او برګزیده نه مصیبتو نه لرے کوی. او د هغوئی مشکل کشائی کوی. ځکه چه شپے

پسے ورځ او خزان پسے بهار راځی.

د قانون قدرت ما تحت د هر څیز د پاره ضد او انتها وی. د غه رنګ د سختئ نه پس آسانی او د مصیبت نه پس راحت لازمی وی. خو په شرط ددے چه د الله پاك په ذات واحد کامل توکل او پخه عقیده لری. یو حدیث کښې راځی چه "صبر کامل ایمان دے. او توکل د صبر روح دے". او الله پاك فرمائی: "الله پاك د صابرانو ملګرے دے".

د احقیقت هیرول نهٔ دی پکار، چه انبیا کرامو او اولیا عظامو ته لوئے لوئے درجے د صبر او توکل په برکت حاصلے شوے دی. او د شکر په وجه په زیات نعمت بناد شوے دی.

نو ته هم اخلاص او صداقت سره د هغوئی اتباع اوکړه چه صراط مستقیم د نصیب شی.

مقاله (۶۰) د کتاب الله او سنت رسول الله اتباع

د یو مؤمن خپل طبعی عادات پریښودل او د شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوك ابتداء ده. ددے پس مقدرات الٰهیه سره موافقت کول د سلوك اوچته درجه ده. او بیا د شریعت او حدود الله متابعت سره سره د بشریت تقاضا په حلاله او جائزه طریقه پوره کول د انسانیت د صفاتو

انتهاده او د سیرت او کردار تکمیل. حضور صلی الله علیه وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پوره کولو باوجود د احکام الٰهی اتباع کښې د اُمت د پاره د یو بے کامله نمونے حیثیت لری. د اسے کامله نمونه (اسوهٔ حسنه) چه د هغې متعلق الله پاك فرمائی: "کوم خلق چه د الله د رضا طلبګار دی. او په ورځ د قیامت ایمان لری، نو د هغوئی د پاره ځمونږ د نبی ژوند یو بهترین مثال دے".

نو د سیرت د تکمیل د پاره چه د بشری تقاضو مثلاً خوراك، څښاك، لباس، حرکات وسکنات او نکاح په حقل ته څهٔ کوے هغه د سنت رسول الله د اتباع په نیت کوه. الله پاك فرمائی: "ځمونږ پیغمبر چه په کومو څیزونو تاسو ته د عمل کولو تلقین کوی، هغه کوی او د څهٔ نه موچه منع کوی د هغې نه منع شئ". او حق سبحانه فرمائی: "اے نبی! دوئی ته اووایه، کهٔ تاسو الله پاك سره محبت کوئی نو ځما تابعداری کوی. ځما په پیروی به حق تعالیٰ تاسو سره محبت کوئی".

یاد ساته، چه د سنت په پیروئی کښې به ستا په باطن کښې د الله پاك د توحید او معرفت نور او ځلیږی. او ته به د خلق خدا د پاره د عمل او تقویٰ یوه نمونه شے، ظاهر او باطن کښې به ستا ټول احوال د شریعت ترجمانی کوی. او خلق به ستا د صحبت آرزومند وی. بیا به ستا د سیرت

او باطنی امورو تعلق براهِ راست الله پاك سره شی. او د کشف، حکمت او معرفت مرکز به شے چه ته دے درجے ته اورسے نو ته به د حدود شرعی نګهبان ئے. او افعال الٰهی سره به تا ته موافقت حاصل وی او تا ته به د اتباع سنت نبوی توفیق عطا کړے شی.

الله پاك فرمائی: "مونږ خپل کلام نازل کړه، او هم مونږ ددے د حفاظت ضامن یو". نو الله پاك به د کنا هونو نه ستا حفاظت کوی. او د احکام الٰهی احترام کوئی. نو د الله پاك تائید او نصرت به همیشه ستاسو شامل حال وی. خو د طریقت په سیر او سلوك کښې تاله د بشریت د دنیاوی او ظاهری تقاضو نه نفرت نهٔ دے پکار. ځکه چه د اتقاضے انسان سره تړلے دی. او ددے نه ګریز کول رهبانیت ته بلاین کول دی، چه هغه په اسلام کښې حرام دے.

د جسمانی او بشری تقاضو نه کهٔ څوك پاك دی، نو هغه ملائکه دی. نه چه انسان. نو په دے سوچ کول پکار دی چه د بشریت تقاضی د شریعت ما تحت وی ځکه چه د دعا او سوال په صورت کښې بنده بارګاه الٰهی ته لا زیات نژدے کوی. او الله پاك سره د مؤمن تعلق نهٔ مضبوطوی ولے کهٔ د بشریت تقاضی د سرې نه زائلے شی، نو هغه به فرښتو کښې داخل شی. او د دنیا نظام به درهم برهم شی. نو د انسان جائزے تقاضے په باطنی امورو کښې هرګز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر رسانے نهٔ دی۔ او د الله پاك د حکمت ماتحت دبشریت تقاضه په تاسو کښې په دے موجود دی۔ چه د الله پاك د نعمتونه په ښهٔ طریقه فائدے واخلئ او دنیا کښې د حق تعالیٰ په نعمتونو ښاد شئ۔

د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے " ستاسو د دنیا نه خوشبوئی او ښځے ځما زړهٔ ته زیاتے نزدے دی۔ او ځما د زړهٔ آرام او اطمینان په مانځه کښې دے "۔ نو نبی علیه السلام ته د سیر الی الله او د احکام الٰهی اتباع سره سره د بشریت خوشحالئی هم ورکړے شوے۔ او د دغه دنیوی نعمتونو په قبلولو کښې هغوی د الله پاك د حکم مطابق د شکر اظهار او فرمایه۔ نو انبیاء الله او اولیاء الله روحانی نعمتونو سره سره په بشری نعمتونو هم ښاد وی۔ ځکه چه هغوی دا نعمتونه په جائزه طریقه استعمالوی۔ او هم په دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چه د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی اوکړے شی۔

مقاله (۶۱) د اشیاؤ په استعمال کښې د مؤمن احتیاط

د الله پاك د امر او نهی ماتحت مؤمن د اشیاؤ په قبلولو او استعمالولو کښې احتیاط کوی۔ چه دا سے نه چرته یو آرام او مشکوك شے استعمال کړی۔ د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : " مؤمن د اشیاؤ په قبلولو کښې احتیاط کوونکے وی۔ او منافق لے بے احتیاطه اخستونکے وی "۔ او دنبی

کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے " کوم شے چه تاسو په شك کښې غورځوی، هغه پرېږدئ۔ او چه کوم کښې شك نهٔ وی، هغه اختیار کړئ "۔ نو مومن د شریعت په اتباع کښې د استعمال ټولو څیزونو کښې د توقف او تفتیش نه کار اخلی۔ او د تقویٰ خلاف هیڅ څیز نهٔ خوښوی۔ تر څو چه امرِ باطن د هغے د جواز او قبولیت حکم ورنه کړی۔

کهٔ مؤمن د ولایت او ابدالیت په حالت کښې وی۔ نو مشیت الٰهی براهِ راست هغهٔ ته د هر څیز د قبلولو یا رد کولو حکم ورکوی۔ او د ابدالیت حالت د فنا نه محض حالت دے۔ چه هلته صرف د الله پاك مشیت د هر څهٔ د پاره حکم ورکوی۔ کهٔ مشیت الٰهی یو مؤمن د یو څیز د قبلولو نه منع نهٔ کړی، نو واے ئے خلی۔ او کهٔ منع ئے کړی، نو ترك ئے کړی۔ او دا کیفیت د روحبی حالت ضد دے۔ ځکه چه هغه حالت کښې توقف غالب وو۔ او خپله اراده له هم پکښې دخل وو۔ لیکن د دے حالت کښې سراسر امر الٰهی غالب دے۔ او مؤمن په دے حالت کښې د ټولو گناهونو نه محفوظ وی۔ لکه چه الله پاك فرمائی : " موږ یوسف علیه السلام د هر قسم گناه نه محفوظ کهٔ ځکه چه هغه د مخلص بندګانو نه وو "۔

مؤمن د حرام او مشکوك څیزونو نه منع کړے شوے دے۔ او صراطِ مستقیم د دهٔ د پاره آسان کړے شوے دے،

دے د الله رضا او د هغهٔ احکامو سره موافقت کوی۔ او په هر حالت کښې د الله تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دهٔ منتها ئے مقصود وی۔ د دے نه او چت بل حالت نشته۔ او دا د ولایت انتها دهٔ۔

داحالت د هغه اولیاء الله او اصحابِ کرامو وی، چه د انبیا ئے کرامو په نقش وقدم روان وی۔ او د هغوئ د سنت او طریقت کامله اتباع کوی۔ الله پاك دِ په موږ او تاسو هم د دے پاکو بزرګانو د پیروئ پیرزوینه اوکړی۔ آمین۔

مقاله (۶۲) محبّت او محبوبِ حقیقی

تهٔ د ژوند د مشکلاتو او مصیبتونو په وخت کښې همیشه د الله پاك خلاف گِله او شکایت کوے۔ او د هغهٔ په ربوبیت په قسم قسم تور لګوے۔ حالانکه هغه په خپلو بندیانو ذره برهم ظلم زیاتے نهٔ کوی۔ کوم مصیبتونه او مشکلات چه بنده ته پیښیږی، هغه د دهٔ د خپلو مشرکانه عقائدو او بدو اعمالو، او د شریعت د حدودو د ماتولو په وجه وی۔ تهٔ په دے نهٔ پوهیږے، چه الله تعالیٰ وحده لاشریک دے۔ عبادت کښې د شرك نهٔ کولو سره سره هغه دا هم غواړی، چه کوم عشق او محبت د هغهٔ د پاره خاص دے۔ هغه دِ غیر الله سره اونهٔ کړے شی۔

الله پاك فرمائی : " مشرکینو خپل دیوتاګان خپل حاجت

روا جوړ کړے دی، او هغوئ سره دا سے ژوره محبت ساتی، چه هغه صرف الله تعالیٰ سره پکار دے "۔ نو کوم محبت، رغبت او د فدا ئیت جذبه چه د محبوب حقیقی د پاره خاص دے او هغه د غیر الله او دنیوی مخلوق د پاره وقف کړے شی نو هغه ستا د مصیبتونو لوئے سبب دے۔ نو گِله او شکایت تاله د خپل مشرکانه طرزِ عمل نه پکار دے، نه چه د الله تعالیٰ نه۔

مصیبتونه تا ته په دے پیښیږی، چه تهٔ د خپلو عقائدو او اعمالو اصلاح اوکړے۔ او د مشرکانه طرز روش نه منع شے۔ الله پاك غواړی چه تهٔ خپل قلب، دماغ ظاهر او باطن خالص د هغهٔ د ذات د پاره وقف کړے۔ او غیر الله د خپل محبت او رغبت مرکز او نهٔ ګرځوے۔

د خدائے د رضاد پاره د نفس امّاره او مخلوقاتو پیروی پرېږده، چه تهٔ دا سے اوکړے، نو الله تعالیٰ به دِ په خپلو نعمتونو او بخششونو ښاد کړی۔ خلق به ستا په تعریف شروع شی۔ او الله پاك به دِ دواړو جهانو په خوشحالو سرفراز کړی۔ نو تهٔ خپل محبت د مخلوقاتو په ځائے خپل محبوبِ حقیقی سره اوساته۔ ځکه دا محبت جاودانی (همیشه) دے او هغه هستیٔ پله رغبت او توجه اوکړه۔ چه ستا طرف ته ئے توجه ده۔ او د هغه چا دوستی اختیار کړه، چه تا سره دوستی کوی۔ او هغه چا سره هم کلام شهٔ، چه تا بلی۔ او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چالاس کښې خپل لاس ورکړه چه تا د ګمراه کیدو نه بچ کوی او په صراط مستقیم دِ سموی۔

خپل زړه او دماغ هغې مقدسې هستیٔ طرف ته کړه، چه ستا باطن د شرك او فسق نه پاك کوی۔ ستا نفس او ستا جاهل او منافق دوستان هغه شیطانان دی چه تا دیې لارې نه بې راهه کوی۔ نو ته به تر کومه د مخلوقاتو په ټګی تورږی تیرووځې۔ او د نفس په اتباع کښې به تر کومه د محبوبِ حقیقی نه لرې اوسې۔ خپل خالق او معبود ته نږدې شه او یاد ساته چه الله پاك هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے۔ د ټولو مخلوقاتو مشکل ګُشا او رازق صرف هغه دے۔ ټول احسان بخشش او سخا د هغه د جانب نه ده۔ او د زړونو اطمینان د هغهٔ په محبت او د هغهٔ په ذکر او فکر کښې دے۔

الله پاك فرمائی:۔ مشرکان خپلو دیوتاګانو سره داسې محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی۔ خو کوم خلق چه په سچه ایماندار دی۔ هغوئی خو صرف د الله تعالیٰ سره کلک محبت ساتی۔ او حق سبحانهٔ فرمائی:۔ د ایماندارانو زړونه صرف په ذکرِ الٰهی آرام بیامومی۔ او یاد لری چه د زړونو اطمینان، سکون او توانائی د الله په ذکر حاصلیږی۔

مقاله (۶۳) د معرفت یوه نکته

ما خوب اولید، چه زهٔ چاته وایم "اے انسانه! اے

په ظاهر کښې د الله د هغهٔ مخلوق هغهٔ سره شریك کوه نکیه، او اے مشیتِ الٰهی کښې خپله ارادے له دخل ورکوه نکیه، او اے په باطن کښې خپل نفس امارہ خپل پروردګار سره برابر کوه نکیه! په زړهٔ کښې توحید او اخلاص پیدا کړه" چه داسې وا ورید ل، نو یو سړی چه ما سره موجود وو، وے وئیل "دا کوم کلام دے، او د دے مقصد څهٔ دے"؟ نو ما جواب ورکه۔ چه دا د توحید او شرك په مینځ کښې فرق کول دی۔ او د معرفت یوه نکته ده"۔

مقاله (۶۴) دائمی مرګ او دائمی ژوند څهٔ څیز دے؟

یوه ورځ ما ته یوه باریکه مسئله پیښه شوه۔ او نفس م د دے پریشانیٔ نه خلاصے غوښته۔ غیبی طور ځانه دریافت اوشو چه "ته د دے وخت د خپل سکون او اطمینان د پاره څهٔ غواړے؟"۔ نو ما ورته اووئیل چه زهٔ داسے شریک غواړم، چه هغې کښې ژوند نشته۔ او داسے ژوند غواړم چه هغه مرګ نهٔ لری۔

بیا ماته تپوس اوشو، "هغه کوم مرګ دے چه هغې کښې ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرګ نهٔ لری؟"۔ ما جواب ورکهٔ۔ هغه مرګ چه هغې کښې ژوند نشته، هغه ځما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه بے تعلقه کیدل دی، چه د هغې مطلب فنا فی الله کیدل، د غیرالله نه بچ‌ل

اُمید ونه قطع کول او د باری تعالیٰ هستیٔ سره تړل دی۔

ځما مرګ د نفسِ امارہ خواهشات دی چه زهٔ د الله تعالیٰ د رضا او د هغهٔ د ارادو تابع شم۔ او بیا داسے ژوند چه هغې کښ مرګ نشته، هغه ځما د خپل دائم ژوندی او لازواله پروردګار د فعل او مشیت سره ژوندے پاتے کیدل دی۔ په داشان چه ځما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی۔ او ځما ارادے د هغهٔ د ارادے تابع شی۔ چه ذاتی طور سره نه ځما څهٔ وجود پاتے شی او نه م څهٔ اراده۔ دا هغه ژوند دے چه مرګ له دے کښې دخل نشته۔ او زهٔ د داسے ژوند خواستګار یم۔

ځما دا یقین دے چه ځما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی او عزیز دے۔

مقاله (۶۵) الله پاك ته د ظلم نسبت کول کفر دے

تهٔ بعضے اوقات د ناموافقه حالاتو نه تنګ شے، نو د الله تعالیٰ نه د خفګان اظهار کوے۔ او وائے، چه الله پاك ځما سوال نهٔ قبلوی۔ او مصیبتونه راله نهٔ دفع کوی۔ نو زهٔ تا نه دا تپوس کوم، چه تهٔ د الله تعالیٰ د فرمان لاندے آزاد ئے، او کهٔ غلام؟ کهٔ تهٔ دا اووائے چه زهٔ ازاد یم۔ نو کافر شوے، ځکه چه دا د شریعت نه انکار دے۔ او کهٔ دا

دا اووائے چه غلام یم۔ او هم دا مؤمن بنده له وئیل پکار دی۔ نو بیا تانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان او توکل سره په الله تعالیٰ کامله تکیه اوساته۔ او بیا له هغهٔ نه د حاجت روائیٔ خواست کوه۔

الله پاك فرمائی:۔ ځما په درګاه کښې خپل حاجات او ضروریات پیش کوئ۔ زهٔ به ستا دُعاګانے قبلوم نو تا له نهٔ دی پکار، چه هر وخت د الله تعالیٰ په فضل و کرم او مدد کښې شک شبه کوے او مه دا کوه چه د مصیبت او تکلیف په وخت کښې ظلم او زیاتیٔ د الله پاك مقدس ذات ته منسوب کړے۔ کله چه داسے اوشی، چه د سنده د حاجاتو پوره کولو کښې تاخیر راشی، نو دے کښې د الله تعالیٰ څه مصلحت وی۔ تاله نهٔ دی پکار، چه بے قراره شے او په الله پاك الزام اولګوے۔ ځکه چه دے عقیدے سره الله پاك ته د ظلم نسبت راځی، او دا صریحًا کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے۔ او ذره برابر ظلم زیاتے هم پرے نهٔ کوی۔

د تیرو تباه شوی قومونو په حقله الله پاك فرمائی: مونږ په هغوئی ظلم نهٔ کوؤ، بلکه هغوئی پخپله د شرك او کفر په وجه په خپلو ځانونو ظلم او زیاتے کولو۔ او هغوئی ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوئی د خپلو بداعمالو نتیجه وه"۔ نو تاسو د الله تعالیٰ د ناراضه کیدو او د هغهٔ

خلاف شکایت کولو نه پرهیز اوکړئ. او د هغهٔ په افعالو هرګز اعتراض مهٔ کوئ. د هغه په نعمت شکر او باسئ او د هغهٔ رضا سره موافقت اختیار کړئ. او د هغه خواهشات نفسانی پیروی پریږدئ. چه د خدائے د خفګان او غضب باعث وی. بلکه صدق او خلوص سره د الله پاك په حضور کښ حواست کوئ. او په صبر د هغهٔ د فضل وکرم اُمیدوار اوسئ.

په هر حالت کښ د نفس د اطاعت نه پرهیز کوئ. ځکه چه نفس ستا او د الله دشمن دے. نو د ظلم او زیاتی الله پاك ته د منسوب کولو په ځائے بهتره دا ده، چه تهٔ دا خپل نفس ته منسوب کړے او بیا د خپلو بے اعتدالو په اصلاح کښ کوشش د او اخلے، نو تقوٰی اختیار کړه. او د الله تعالیٰ د امر فرمانبردار شه. د شریعت د حدودو احترام اوکړه. توکل علی الله هیڅ کله مهٔ پریږده او نفس ته د الله پاك دا ارشاد وریاد کړه چه الله تعالیٰ به ولے تاسوله عذاب ورکوی کهٔ تاسو په هغه یقین اوساتئ، او د هغهٔ شکر په ځائے راوړئ.

الله پاك فرمائی: "کوم عذاب چه په بندیانو راځی، د هغه وجه د هغوئ خپله بد عملی وی. بیشکه چه الله تعالیٰ په خپلو بندیانو ذره زیاتی نهٔ کوی." نو د الله پاك د رضامندئ دپاره د خپل نفس مخالف شه او د خرابو ترغیبا تو نه کرکه اوکړه. ځکه چه د الله تعالیٰ په دشمنانو کښ د شیطان نه

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چه هغه بنی آدم د صراط مستقیم نه بدراهه کوی.

الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ تولوا نبیا ئے کرامو ته ارشاد فرمائیلے دے چه هغوئی خپل امتونه د نفس امّاره د اتباع نه منع کړی. ځکه چه دا د شرك خفی او ګمراهئ بدترین محرّك دے. الله پاك دِ مونږ او تاسو د نفس او شیطان د فتنو نه په امان کړی. آمین.

مقاله (۴۲) الله پاك نه د دُعا غوښتلو تاکید

دا سے هیڅکله مهٔ وایه، چه زهٔ به د الله پاك نه سوال نهٔ کوم، ځکه کهٔ سوال کول عیب ناك دی، نو مخلوقا تو نه، نهٔ چه د خالق او پروردګار نه. د الله تعالیٰ نه د خپلو ټولو حاجتونو سوال کوه. او پر له پسے سوال کول د بنده د پاره د سعادت او نیک بختئ باعث دے. او د توحید او ایمان واضح ثبوت دے. نو د خپل هر ضرورت د پاره د الله تعالیٰ په حضور کښ سوال کوه، ځکه چه د دنیا او عقبیٰ سعادت په دے کښ دے.

کهٔ ستا غوښتلے شوے څیز د الله تعالیٰ په علم کښ ستا د پاره فائده مند وی. او د راحت او ترقئ باعث وی، نو هغه به ضرور تا ته رسی او کهٔ په هغه کښ د علم الٰهی مطابق ستا د پاره نقصان وی نو هغه به تا ته حاصل نشی بهرحال تا له نهٔ دی پکار چه د فعل الٰهی خلاف د شکایت

حرف په ژبه راوړے. نو د خپل هر حاجت د پاره د الله پاك په حضور کښ په دے وجه سوال کوه چه الله پاك د سوال کولو حکم کړے دے. او بنده ته ئے د پر له پسے دُعا کولو تاکید فرمائیلے دے. حق سبحانهٔ فرمائی: "ما په بارګاه کښ دُعا کوئ زهٔ به ستاسو دُعا قبلوم." او الله پاك فرمائی: "د الله نه د هغهٔ فضل غواړئ." بل ځائے ارشاد دے "زهٔ خپلو بندیانو ته ډیر قریب یم. کله چه څوك سوالګر ما یادوی نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم."

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی: "په الله پاك د دُعا د قبلید و یقین لرئ. او سوال تر ے کوئ." او دا هم مهٔ وایه چه زهٔ د الله پاك نه سوال کوم، خو هغه ئے قبلوی نه. نو بیا به ترے سوال نهٔ کوم. ځکه چه دا سے وئیل کفر دے. د بنده بعضے وخت د دُعا نه قبلید و وجه هم ما بیان کړے ده. چه یا خود بنده د پاره هغه حرام وی یا پکښ د هغه د پاره څهٔ ضرر پروت وی. حقیقت حال صرف عالم الغیب الله تعالیٰ پیژنی. د دے وجه نه د کفر او انکار کلمات په ژبه راوړل نهٔ دی پکار. کهٔ ستا بعضے سوالونه سمدستی قبول نشی نو دُنیا او عقبیٰ دواړو کښ به د هغے لوئے اجر بیامومے.

په عاموامورو کښ به ستا د پاره آسانی پیدا کړے شی. کهٔ ته قرض دار ئے. نو قرض خواه به د رنه په سختئ

سره د مطالبے نه منع کړے شی. او ستا د پاره به د هر قسم رعایت پیدا کړے شی. ځکه چه رحیم، کریم، غنی او مغنی د الله پاك صفاتی نومونه دی. نو د خپل فضل او کرم نه هغه څوك نا اُمیده کوی نه. او یاد ساتل پکار دی چه د درګاه الٰهی نه بنده ته د سوال کولو اجر ضرور رسی. او کهٔ بعضے اوقات دا فائده د دنیا کښ ورنه کړے شی. نو د دے بدله به آخرت کښ ضرور ورکولے شی.

حدیث شریف دے، چه، د قیامت په ورځ به مؤمن په خپله عملنامه کښ دا سے نیکی اووینی، چه هغهٔ به دُنیا کښ نه کړے وی او نه به ئے پیژنی. د هغے نه به تپوس اوشی، چه تهٔ دا نیکی پیژنے؟ نو مؤمن به اووائی چه نه. دا نیکئ ځما د پاره د کوم ځائے نه راوړے شوی دی. بیا به هغهٔ ته او ښودلے شی. چه دا نیکئ ستا د هغے سوالونو او دُعا ګانو جزا ده. چه تا دنیا کښ غوښتے وے. او د څهٔ مصلحت په بنا قبولے شوے نهٔ وے.

د عمرو لویه جزا به مومن ته په دے وجه ورکیدے شی، چه هغه د الله تعالیٰ نه د سوال کولو کامل یقین لره. او د خپل هر حاجت مرکز ئے صرف ذات الٰهی ګنړه او دا د سیرت انسانی هغه اوچت صفات دی، چه د دے په وجه به هغهٔ ته نه صرف په دنیا کښ بلکه عقبیٰ کښ هم اجر عظیم ورکیدے شی.

مقاله (۶۷) د نفس مجاهده

قرآن او حدیث کښی د نفس د مجاهدے ډیر تاکید راغلے دے. که ته د نفس خلاف جهاد اوکړے او مغلوب ئے هم کړے. نو الله تعالیٰ به په بعضے ذریعو نفس له دوباره په تا غلبه او اقتدار ورکړی، د پاره د دے چه ریاضت او مجاهدے ته ستا مخه شی، او خپل نفس سره په جنګ کښے چه ستا عزم او ایمان د ورمبی نه زیات قوی شی، او مخکښی د پاره د شیطان د پاره ستا په ګمراه کولو کښی څه ګنجائش پاتے نشی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه مونږ د دوړوکی جهاد نه لوئے جهاد ته راغلو". ګویا د نفس خلاف جهاد ته ئے لوئے جهاد اوفرمایه. او د تورے جهاد ئے د دے په مقابله کښی وړوکے اوګڼړه. نو د لوئے جهاد نه مراد د نفس مجاهده، عبادت او ریاضت دے.

الله پاک حضور صلی الله علیه وسلم ته فرمائی: "اے پیغمبره! د خپل پروردګار عبادت تر آخری دمه کوه". د کښی د عبادت د همیشګئ حکم دے. او د دے عبادت بهترین صورت د نفس مجاهده ده. ځکه چه نفس لالتونو کښی آخته شی. نو د عباداتو نه غفلت اختیار کړی، که څوک دا اعتراض اوکړی او وائی. چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاک نفس څنګه د عباداتو نه غفلت اختیار وله شی.

چه هغوی ته د نفس د مجاهدے د تاکید کولو ضرورت پیښ شو. ځکه چه حل خو دا دے چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیڅ ارشاد هم د منشائی الٰهی خلاف نه وو. لکه چه الله پاک فرمائی: "حضور نبی د خپل خواهش نه هیڅ نه وائی. بلکه د هغه هره خبره وحی وی چه هغه ته لیږلے شوے وی". نو د دے اعتراض جواب دا دے چه د اسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس یوه طریقه ده. کنی خطاب حقیقت کښی دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نه دے. څومره چه د اُمت افرادو ته دے.

حضور صلی الله علیه وسلم ته چه کوم احکام صادر شوی دی. د هغے حقیقی مدعا اُمت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی. کنی حقیقت دا دے، چه الله پاک نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهش مکمله غلبه ورکړے وه. او د امت افراد هر وخت د نفس د مجاهدے حاجتمند دی. حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس د مجاهدے ضرورت نه وو. نو مؤمن چه د نفس مجاهده راواخلی. او د شریعت په اتباع کښی نفس مغلوب کړی. نو الله تعالیٰ هغه د دواړو جهانو په بیوبیو نعمتونو بناد کړی. او په جنت کښی اوچتے درجے ورکړی.

الله پاک فرمائی. "کوم سړے چه د حشر په ورځ د خپل پروردګار د پیشئ نه اوویریده. او نفس ئے د خلاف شریعت

خواهشاتو د پیروئ نه محفوظ که. نو د هغه ټکانړه یقیناً جنت دے". نو هرکله چه د مؤمن د قرارئ ځائے جنت دے چه هلته به د خدائے په دید ارښاد شی. نو بیا هغه غیر جنت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه بے پرواه دے. او ځنګه چه د دنیا کښی د احکام الٰهی په پیروئ کښی هغه د نفس اماره د خواهشاتو نه پرهیز کوی. دغه رنګ به الله تعالیٰ په جنت کښی د هغهٔ د تقوٰی په خاطر جزا ورکولو کښی هم هغه په قسما قسم او بے حسابه نعمتونو موړ کړی.

د دے برعکس کافران او مشرکان چه د دنیا کښی فسق و فجور کښی آخته وی. نو د نفس د اتباع په وجه به هغوی د دوزخ په سخت عذاب کښی ګیر وی. الله پاک فرمائی: "مسلمانانو! تاسو هغے اور نه ځان بچ کړئ. کوم چه د کافرو د پاره تیار شوے دے. او همیشه به په هغے کښی سوزی". نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پاره قسم قسم عذابونه وی، ځکه چه دوئ د دنیا کښی د احکام الٰهی د اتباع نه ډډه کوی. او د نفس د خواهشاتو په پېوستړګو پیروی کوی. نو ځکه الله پاک فرمائی. "اے نبی! تا هغه خلق اونه لیدهٔ، چه هغوی خپل نفس خپل معبود جوړ کړے وو".

الله پاک به مجاهده کونکو مؤمنانو ته جنت کښی هر وخت لوئے لوئے او تازه تازه نعمتونه ورکوی. او د اخلا

او عزت به د دوئ په دے وجه کولے شی، چه د دنیا کښی دوئ د نفس خلاف جهاد کولو. او هغه ئے د احکام الٰهی تابع کړے وُو. او د دے ارشادِ نبوی چه "د دنیا د آخرت پټے دے" هم دغه معنیٰ دی.

مقاله (۶۸) الله پاک هره ورځ په یو نوی شان کښی دے

ډیر عالمان او مطالب قرآن کښی فکر کونکی د دے آیت "کُلَّ یَوْمٍ هُوَ فِیْ شَاْنٍ ۝" (هره ورځ هغه په یو نوی شان کښی دے) په حقیقی معنو پوه نهٔ دی. د دے اصل مفهوم دا دے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر نوع سره تعلق لری په هر حالت کښی فانی او زوال مومندونکی دی. او یو عارضی او هنګامی ژوند لری. لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات دا شان دے، چه هغه حیّ و قیّوم دے. دائمی او ابدی دے. او نه صرف ذات سره، بلکه خپلو صفاتو سره هم همیشه باقی او پائنده دے. د هغهٔ حیاتِ قوت او اختیار هره ورځ په ترقیٔ دے لیکن زوال او تنزل ورله هرګز نشته. دغه رنګ د الله پاک احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اثر کښی زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزوری) ورله هیڅ کله نشته.

هرکله چه الله تعالیٰ د بنده دعا قبلوی او د هغه مونیځ خیز ونه هغهٔ ته عطا کوی. نو هغے سره د الله تعالیٰ اراده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتیږي نهٔ - او نهٔ د هغهٔ د مشیت خلاف ورنړی کیږي - مخلوقاتو د پاره چه کوم مقدّرات د ازل نه مقرر دی نو د علم الهی مطابق په خپل وخت هغه حاجات او مرادونه پوره کیږی - بهرحال د دُعا کولو ضروريات پوره کیدل هم د احکام الٰهی ماتحت وی - او په دے هم پوهیدل پکار دی چه عقبٰی کښ جنت دا خلیدل هم د علم او کرم الٰهی ماتحت دی -

حدیث شریف دے چه بی بی عائشے رضی الله عنها د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوکهٔ چه، جنت کښ به خلق محض د خپلو نیکو اعمالو په وجه داخلیږی او کهٔ نه ؟" نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه" نه - بلکه د الله پاک په رحمت او بخشش به جنت کښ داخلیږی نو حضرت عائشے رض ترے تپوس اوکړو چه، یارسول الله! تاسو به هم نه ؟ نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه" هو زهٔ به هم نه، مګر د خدائے په رحمت" دغه وخت حضور صلی الله علیه وسلم خپل لاس مبارک په خپل سر راښکه او دا د دے د پاره چه الله پاک خپلو احکامو او ارادو کښ د مخلوقاتو تابع نهٔ دے - هغه چه څهٔ غواړی هغه کوی - د هغه نه هیڅوک تپوس کولے نشته - او د دنیا نو نه به د احکام الٰهی تپوس کولے شی -

د عرش نه واخله تر تحت الثّرٰی پورے ټول مخلوقات

د هغه پیدا کړده دی - او په خوښه او ناخوښه هر حالت کښ د هغهٔ فرمانبردارهٔ دی - الله پاک فرمائی:" د الله نه سوا کائناتو څوک خالق او مختار شته ؟" (یعنی نشته) او حق سبحانه فرمائی " د الله نه سوا څوک معبود او مسجود شته ؟ او الله عزّ وجل فرمائی - ته د الله برابر او همنام څوک پیژنے ؟"

الله پاک فرمائی: " اے پیغمبره! ته اووایه چه اے مالک الملک ته چه څوک غواړے، هغهٔ ته ملک او سلطنت عطا کوے، او د چا نه چه غواړے، سلطنت اخلے - ته چه چا ته غواړے عزّت ورکوے - او څوک چه غواړے ذلیل کوے - عزّت او سرفرازی صرف ستا په لاس کښ ده - ته بیشکه په هر څیز حاکم او مختار یُے - ته چه چا ته غواړے بے حسابه رزق عطا کوے - په مخلوقاتو حقیقی او مستقل حکومت صرف تا ته حاصل دے -

مقاله (۶۹) د الله پاک نه د کوم څیزونو غوښتل پکار دی؟

کهٔ ته د الله پاک په حضور کښ سوال کوے، نو د خپلو تیرو ګناهونو د پاره د مغفرت او د راتلونکی وخت د ګناهونو نه د بچ کیدو سوال کوه، او د هغه نه د طاعت او د عبادت د همیشګئ، د امر و نهی د تعمیل، په مشیت خدا اوندی د رضامندئ، په مصیبتونو د صبر کولو، د حلالو نعمتونو او د رزق د زیاتی، په نعمتونو د شکر، د ایمان د سلامتئ سره د

مرګ او په ورځ د قیامت د انبیاؤ، صدیقینو، شهداؤ صالحینو او د اولیاء الله په ډله کښ د پاسیدو دُعا غواړه - ځکه چه دا یو لوئے سعادت دے - خپل ټول معاملات سرا الله تعالٰی ته او سپاره - او خپله هغه کښ هیڅ قسم دخل مهٔ کوه -

د حضرت عمر رضی الله عنه متعلق روایت دے چه هغوئ فرمائیلی دی :" ما ته په دے خبره پروا نشته، چه په ما صبا په کوم حالت کښ راځی - آیا دا به حالت به وی چه زهٔ به ئے ښهٔ نهٔ ګنړم، یا دا سے حالت به وی، چه زهٔ به ئے خوښوم ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم، چه د علم الٰهی ماتحت څما د پاره بهتری په کوم حالت به وی، چه زهٔ به ئے خوښوم - ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم - چه د علم الٰهی ماتحت څما د پاره بهتری په کوم حالت کښ ده - نو ما خپل موجوده او راتلونکی معاملات الله پاک ته او سپارل، چه هغه بهترین دوست، او بهترین حافظ او ناصر دے "-

دا الفاظ حضرت عمر رض د الله پاک په تدبیر د رضامندئ او د هغه په حکم د کامل اطمینان په بناء ارشاد اوفرمائیل:

د بندیانو د ناقص او محدود علم او په معمولی واقعاتو د پریشانه کیدو په باعث الله پاک تنبیه فرمائی :" مسلمانانو! جهاد په تاسو فرض شوے دے - حالانکه هغه تاسو ته د آرام طلبئ په وجه ښه نهٔ ښکاری - عین ممکنه ده، چه

کوم څیز تاسو ښهٔ نهٔ ګنړئ، هغه کښ ستاسو د پاره بے خیری وی - نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب الله پاک پیژنی - تاسو نه پیژنئ - نو تهٔ تر هغه وخته د تسلیم او رضا طریقه اختیار کړه تر څو چه د نفس امّاره د لاتجوئنه ازاد نهٔ شے - او رضائے الٰهی سره موافقت اختیار نهٔ کړے بیا به ستا ذاتی خواهشات او ارادے محو شی - او د ټول کائنات نه به ستا تعلق قطع شی - او صرف یو خدائے سره به باقی پاتے شی - او هم دا، د توحید مقام دے - چه ستا زړهٔ د الله پاک په محبت معموره شی - او د الله طلب او وصل ستا نصب العین شی -

د دے حالت کښ به پروردګار تا په دنیاوی نعمتونو ښاد کړی - او تهٔ به د هغه شکر ګذار شے - او د هغهٔ مشیت سره د موافقت په وجه به د هغه د عطا کړے شوی رزق عملًا احترام کوے - بیا کهٔ دنیوی ژوند کښ په تا څه تنګ حالی راشی - نو تهٔ به د خپل پروردګار نه ناراضه نه ئے - او په هغهٔ به د رزق نهٔ ورکولو الزام نهٔ لګوے - ځکه چه د یو مؤمن او مؤحد په حیثیت به تهٔ د خپل خواهش او ارادے نه کناره کش ئے - او خپل معاملات به د الله پاک ته سپارلے وی او د «وَمَا تَشَآؤُنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ» - (تلو به څهٔ نهٔ غواړی مګر هغه چه الله پاک غواړی) ماتحت به ستا دُعا او سوال صرف د امر الٰهی اطاعت کول وی -

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (۷۰) په خپلو نیکو غرور نهٔ دے پکار

ستا په خپلو نیکو غرور کول او د هغې خپل نفس ته نسبت کول او په خلقِ خدا کښې په خپله راستبازی ثابتول ظاهر شرك او ګمراهي ده - حالانکه د اخرګندو حقیقت دے چه په صراط مستقیم تلل او د نیکۍ توفیق موندل د الله پاك په تائید او فضل او کرم منحصر دی - دده برعکس کهٔ یو سړے د کفر او شرك او د قسما قسم ګناهونو نه بچ کیږی نو هغه هم سراسر د الله پاك د تائید او امداد په وجه وی- نو بیا نه د الله تعالیٰ د تائید او مدد په اقرار کولو کښې ولے د بخل نه کار اخلې - او نیکی کول او د بدئ نه بچ کیدل ولے خپل نفس ته منسوب کوے - حالانکه لوئے جلیل القدر انبیاؤ او اولیاء الله به هم همیشه داویل چه " لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ " - یعنی د الله تعالیٰ د احکامو د تعمیل او د منهیاتو نه د بچ کیدو توفیق صرف د الله پاك په تائید او نصرت دے -

نو تاله پکار دی ، چه نیکی ، تقویٰ او راستبازی د الله پاك د جانب نه اوګنړے - او بدی او ګناه خپل نفس اماره ته منسوب کړے - ځکه چه ګناهونو جوړه همدغه ده - د حضور صلے الله علیه وسلم ارشاد دے - " نیک عمل کوئی او د نیک عملو توفیق د الله پاك نه غواړئ - د ګناهونو نه بچ او سئ - او د ګناهونو نه د بچ کیدو د پاره نفس اماره

مغلوب کړے - د خپل پروردګار نزدیکت طلب کړئ - او د الله پاك فرمان بردار او راست بازجوړ شئ -

نو کوم سړے چه په مشیت الٰهی کښې د کوم دستور عمل د پاره پیدا شوے دے ، هم هغه عمل د هغهٔ د پاره آسان کړے شوے دے - او هغه د هغې په پیروی مامور دے -

مقاله (۷۱) د پیر او مرید راز و نیاز

طریقت او حقیقت کښې ستا دوه حالتونه ممکن کیدے شی - یا به تهٔ مرید ئے یا صاحب مراد - کهٔ تهٔ مرید ئے نو بیا خو په تا یو درونډ بار او د شریعت د پره لویه ذمه واری پرته ده - ځکه چه تهٔ لا اوس د صداقت او حقیقت د لارے طالب او محتاج ئے - او طالب له ډیر محنت ، مشقت ، ریاضت او مجاهده کول وی - حتیٰ چه هغه خپل مقصود او مطلوب ته اورسی -

د طریقت په لار کښې تاله مناسب نهٔ دی چه په مصیبتونو او مشکلاتو واویلا شروع کړے - او د الله پاك خلاف شکایت او فریاد را واخلے - تهٔ به د صبر او تحمل نه کار اخلے او استقلال سره به په صراط مستقیم قائم اوسے - ترڅو چه مصیبتونه تا نه رفع کړے شی - او خپل مقصود ته اورسے - نو د طریقت په لار کښې مصیبتونه او مشکلات په حقیقت کښې ستا د باطن تزکیه د روحانی درجاتو بلندی او د خلقو د احتیاج نه خلاصی دے -

او که ته صاحب مراد ئے - او په تا آفات وارد کیږی نو د هغې آفاتو خلاف هم په الله تعالیٰ تهمت مهٔ لګوه او شکایت مهٔ کوه ځکه چه الله پاك په صاحب مراد اولیاء الله کله په دے وجه هم مصیبتونه نازلوی - چه د هغوئی درجه اوچته کړی او روحانی قوت ئے زیات کړی - نو د صاحب مراد کیدو په صورت کښې هم ستا د مصیبتونو نه د الله تعالیٰ د امنشا وی ، چه هغه ستا درجه اولیاؤ او ابدالو سره یو کړی - او تا خپل ځان ته نور هم قریب کړی -

آیا ته دا خوښوے ، چه تا د اولیاء الله او ابدالو نه بے تعلقه کړی ، او د فاسق او غافل خلقو په ډله کښې ډ شامل کړی - که تهٔ دا اوچتو درجو نه غفلت هم اوکړے ، نو الله تعالیٰ هرګز دا نهٔ خوښوی ، چه ته د دغې نه محروم کړی ، الله پاك فرمائی : " ستاسو په بهترئ او فلاح وبهبود الله تعالیٰ بنهٔ پوهیږی - او تاسو نهٔ پوهیږئ " -

بیا کهٔ تهٔ دا اووائے چه ابتلاء خو د طالب او مرید د پاره پکار وی - چه د طریقت د لار مبتدی وی ، نهٔ چه د صاحب مراد د پاره چه صاحب مقصود دے - نو د دے جواب دا دے - چه د صاحب مراد ابتلاء خهٔ کلیه نهٔ ده بلکه نادر الوقت شے دے - د دے کښې د هیڅا اختلاف نشته چه د ټولو نه زیاته ابتلاء په برګزیده انبیاؤ راغله ده د ابراهیم علیه السلام واقعات اوګورئ - بیا د حضور صلی الله علیه وسلم

په مصیبتونو نظر اوکړئ چه د هغوئ ابتلا څومره سخته وه -

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی " څومره چه زهٔ د الله پاك په دین کښې ویرولے شوے یم - دومره هیڅوك نه دے ویرولے شوے - او څومره چه ما د الله پاك په اطاعت او امر کښې د کفارو نه تکلیف بیاموندے دے ، دومره هیڅا نهٔ دے بیاموندے - بیشکه د دین په خدمت کښې مسلسل دیرش ورځے او شپے په ما داسے تیرے شوے دی چه د هغې دوران کښې ما ته دومره طعام راکړے شوے دے ، چه د بلال رضی الله عنه په ترخ کښې به پټیدے شو - او دغه حالت ځما د نورو ملګرو هم وو -

د نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ارشاد دے : " د انبیاؤ په ډله زیات مصیبتونه او ازمائښتونه نازلیږی - بیا د غضه درجه په درجه په نورو بندګان خدا ابتلاء راځی " او رسول الله صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی " - زهٔ ستاسو ټولو نه زیات د الله پاك پیژندونکے یم او د هغهٔ ویریدونکے " دده نه معلومه شوه چه حضور صلی الله علیه وسلم د صاحب مراد کیدو باوجود په ابتلاء کښې اچولے شوے وو - او دا ابتلاء او د الله پاك نه ویره ، د حضور صلی الله علیه وسلم د درجو د اوچتولو او د قرب خداوندی په غرض وه - ځکه چه د نیا د آخرت پټے دے - او د انبیاؤ او اولیاء الله کار په

ابتلاء صبر کول، مشیت الٰهی سره موافقت کول او د تسلیم او رضا لار اختیارول وی. بیا ترے مصیبت لرے کړے شی، په دے بدل ئے الٰهی بناد کړے شی. او عقبیٰ کښې په درجات عالیه سرفراز کړے شی.

نو واضحه شوه، چه دُنیا کښې د هر صاحبِ مراد د پاره ابتلاء لازمی نهٔ ده. او نهٔ داځهٔ کلّیه گرځیدے شی. بلکه الله پاك د خپل حکمتِ بالغه ما تحت چا سره چه غواړی، دا معامله کوی.

مقاله (۷۲) بازارونه او د خدائے د بندیانو قسمونه

د خدائے په مخلوق کښې دینی، روحانی او باطنی لحاظ سره د بنیادمو مختلف درجے دی. نو خلق چه کوم عمل کوی، هغه د خپل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی. او په هر عمل کښې د هغوی نیت، خواهش او نقطهٔ نظر جدا جدا وی، چه د هغې په بنا هغوی ته اجر و ثواب یا عذاب ورکولے شی.

کوم خلق چه بازارونو ته ځی، د هغوی ارادے او تصورات جدا جدا وی. په دے لحاظ سره د هغوی څو قسمونه دی. د دے کښې یو قسم هغه دی، چه هرکله بازار کښې داخل شی. او لذت او شهوت کښې اخته کونکی څیزونه اووینی، نو په هغې کښې ورکښیوځی او د دغے اشیاؤ د کشش او جاذ بیت په وجه

د پاره د غفلت او گمراهئ سامان خپله پیدا کوی.

او دویم قسم هغه خلق دی، چه بازار ته ځی. نو خپل خواهش او ضرورت صرف د الله پاك جائز او حلالو څیزونو پورے محدود ساتی. او چه کوم څیزونه حاصل کړی نو په جائزه طریقه د هغې استعمال کوی. او د الله پاك د نعمتونو هر دم شکریه په ځائے راوړی. دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی.

بازار ته تلونکو کښې پنځم قسم د خدائے بندیان دا دے، چه د لذّت او شهوت څیزونو ته نهٔ گوری، او نه ورته توجه کوی. دوئی د دے نه بالکل بے خبره وی او د ماسوا الله نه بغیر بل هیڅ نهٔ وینی. دوئ غیر الله نهٔ وینی او نهٔ ئے اوری. او نهٔ ئے موجود گنړی. هغوئ خپله ټوله توجه هر وخت خپل خدائے ته گرځولے وی. په دے وجه هغوئ د کښے پیرے نه هم د هغې تنهائی لطف اخلی چه د ذکر او فکر نه محموره وی. چه تهٔ دوئ بازار کښې بیا موے. او تپوس ترے اوکړے چه: بازار کښې تاسو څه اولیدل؟ نو هغوئ به درته او وائی چه د یو ابدی ذات نه مو سوا هیڅ او نه لیدل او د هغوئ دا وینا بالکل درسته ده. ځکه چه هغوی څه لیدلے وی هغه ئے د سر په سترگو نه بلکه د زړهٔ په سترگو لیدلی وی. خواهش او ارزو سره ئے نه وی لیدلی، محض صورت کښې ئے لیدلی وی، معنیٰ کښې ئے نهٔ وی لیدلی ظاهری ئے لیدلی وی، باطنی ئے نه وی لیدلی. او بیا چه

په هغې کښې محو شی. نو دا خلق د دے څیزونو سره د عمره زړهٔ او تړی، چه جائز او ناجائز نهٔ گوری. خود هغې په حاصلولو کښې مصروف شی. او فتنو کښې پریوځی. د دے لذّتاکو او شهوتاکو څیزونو نظاره د هغوئ د پاره گمراه کن او د دین او عبادت نه د دوئ لرے کونکی وی. نو د هغه شان دوئ د نفسِ اماره په پیروئ کښې د الله تعالیٰ د اطاعت نه لرے شی. مگر دا چه الله پاك دوئ ته په خپل فضل و کرم د نفس د شرونو او د لذتونو نه د پرهیز توفیق ورکړی. او سلامت پاتے شی.

بازار ته تلونکو کښې دویم قسم خلق هغه دی چه هغوئ د لذت او شهوت څیزونه اووینی، نو هغه د غفلت او گمراهئ موجب گنړی. دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی. او د دین پله رجوع کونکی دی. د شریعت اتباع صبر او تحمل سره کوی. دا خلق د مجاهدینو په شان دی چه په نفس او شهواتو غلبه حاصلولو کښې د الله پاك مدد ئے شامل حال وی. او نفس سره د دوئ دا جهاد د نورو نیکو نه د زیات ثواب باعث وی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "هرکله چه یو مومن په بعضے لذتونو او د نفس په شهوتونو اختیار بیا موی او د خدائے د ویرے نه ئے پریږدی، نو هغهٔ ته به د هغې نیکئ په بدله کښې اویا چند زیات ثواب ورکولے شی."

دریم قسم خلق هغه دی. چه د لذت او شهوت څیزونه فوراً حاصل کړی. او هغوئ سره واصل شی. دا خلق ځان

څومره او څهٔ ئې لیدلے وی. په هغې کښې ئے هم خپل خالق او صانع لیدلے وی. دوئ د مخلوقاتو په یو اړخ کښې د الله تعالیٰ د جمال مشاهده کوی. او په بل اړخ کښې د هغهٔ د جلال.

بازار ته تلونکی د خدائے برگزیده بندیان شپږم قسم هغه دی. چه هرکله هغوئ عوام په گفتار او کردار او په گمراهئ کښې اووینی. نو د دوئ زړه د هغوئ د پاره د هغوئ رحم او شفقت نه ډك شی او د هغوئ نه د نفرت کولو یا په هغوئ د لعنت او ملامت په ځائے بازار کښې د داخلیدو نه د وتو پورے د الله تعالیٰ په حضور کښې د هغوی د پاره د شفاعت او مغفرت دُعا کوی. او الله پاك ته زاری کوی، چه اے پروردگاره دے خلقو ته هدایت اوکړے او په سمه لار ئے روان کړے. چه ستا د نافرمانئ او د شریعت د خلاف ورزئ نه بچ شی.

نو د الله پاك دا سے مخلص بندیان د ښارونو او بادو محافظ دی. او هم دغه خلق دی چه د اولیاؤ الله، ابدالو، زاهدانو، متقیانو، او په زمکه د خدائے د نائبانو خلفاؤ، خوش اخلاقو، شیرین ژبانو، هادی او مهدی مرشد او رهنما په نومونو یادیږی. دا سے خلق اکسیرِ اعظم او نادر الوجود دی. او تنهائی او گنړه کښې د دوئ د دُعا او صحبت برکات د یر خوش نصیبه خلقو ته حاصل وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوئی د د الله پاك رحمتونه وي او د نوع انسان د هدایت او سعادت دپاره د الله تعالی دوئی سلامت او صاحب قوت لري. الله پاك د موږ هم د دا سې خلقو د فیض نه فیض یاب کړي- آمین.

مقاله (۴۳) اولیاء الله په کومه طریقه فاسقانو ته هدایت کوي؟

بعضې اوقات الله پاك خپل یو ولي او برگزیده بنده د بعضې فاسق او فاجر خلقو په ظاهري او باطني عیبونو آگاه کړي- او د دې آگاهۍ مقصد دا وي، چه دا بزرگ د غه گمراه او بدکردار خلقو ته د شریعت د امورو تبلیغ اوکړي او د کلام الله په رڼا کښې د حق او باطل فرق هغوئي ته واضحه کړي. ولې دغه ولي الله د تبلیغ د آداب و ماتحت د یو مشرك او فاسق سړي د خلقو مخکښې سپکاوې نهٔ کوي.

الله پاك فرمائي .. ته د خپل پروردگار تبلیغ لارې ته خلق په حکمت عملۍ، محبت، نرمۍ او شیرین کلامۍ بله-او که هغوئي سره بحث و مباحثه کوې نو په خوش اخلاقۍ سره کوه. د پاره د دې چه هغوئي صراط مستقیم ته مائل شي؛ نو د خدائې دغه نیک بنده چه فاسقانو ته هدایت کوي، نو په تنهائي کښې او په مینه- او محبت سره ئې ورته کوي- او په دا معقوله طریقه هغوئي ته په توحید او شرك، او نیکۍ او بدۍ کښې فرق ښکاره کوي، چه د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی ۴ د هغوئي په زړونو کښې ځائې اونیسي. او هغوئي د شرك او فسق په تخریبي تاثراتو د داسې بنهٔ پوه شي چه د امر الهي اطاعت ته د زړهٔ په مینه آماده شي.

دغه ولي الله دوئي ته بنائي چه ترڅو تاسو د شرك او فسق نه د خپل باطن مکمل ترکیه اونهٔ کړئ نو تر هغه به تاسو ته د اسلام او ایمان یقین حاصل نشي او د اسلام او ایمان دپاره د شریعت اتباع لازمي ده- آیت شریف دې :" الله پاك شرك هرگز نهٔ معاف کوي- او د دې نه علاوه چه کومه گناه معاف کول او غواړي، هغه معاف کوي ". بل ځائې ارشاد دې : اې مسلمانانو! د خپل عاقبت بنائسته کولو د پاره ځان سره د تقوٰی توښه واخلئ، ځکه چه د آخرت د سفر د پاره بهترینه توښه تقوٰی ده".

د خلق خدا د داسې مشفق او همدرد بزرگانو چه د فاسقانو او مشرکانو په عیبونو آگاه شي، نو د هغوئي سپکاوې نهٔ کوي؛ بلکه خوش اخلاقۍ او شیرین کلامۍ سره هغوئي صراط مستقیم ته مائل کوي. دغه بزرگان د چا عیب او بدگوئي هم نهٔ کوي ځکه چه داسې کول د یو ولي الله د پاکیزه سیرت او بنکلي عمل نه ډیره لرې خبره ده. چه هغه د خلقو پټې پټي شا خبرې اوکړي. او بدې ردې ؤ ورپسې اووائي. یا د هغوئي پټ عیبونه ؤ نورو خلقو ته په ؤ آگه بیان کړي. هغه خو د خدائې نور مخلوق د غیبت او د بد عادت نه منع کوي. نو په خپله به

بیا ځنګه غیبت اوکړي. که تنهائي کښې وي یا مجلس کښې هغه د مشرك او فاسق خلقو په طرزعمل وټه نهٔ ږدي، بلکه په احسنه طریقه ورته هدایت کوي.

د دغه ولي الله تبلیغ چه د گمراهانو په ظاهري او باطني عیبونو آگاه کړې شوې دې، سراسر د الله پاك د اذن ماتحت وي. او دغه تبلیغ په داسې خوش اخلاقۍ او شیرین ژبانۍ سره وي، چه اکثر مشرك او فاسق خلق د شرك او فسق نه بیزاره شي، او د توحید او تقوٰی لار اختیار کړي.

قرآن پاك وائي :" د الله پاك چه چا ته رضا اوشي، نو صراط مستقیم پله ئې رهنمائي کوي ". (زمونږ د الله پاك نه خواست دې، چه موږ هم په صراط مستقیم روان کړي- آمین)

مقاله (۴۴) کائناتو کښې د توحید آثار

الله پاك فرمائي :" ځما په زمکه کښې د یقین او ایمان راوړونکو د پاره ډیرې نخښې دي. او د ا نخښې ستاسو په خپلو ځانونو کښې هم موجود دي. تاسو ئې نهٔ وینئ؟ ". دې حقیقت کښې هیڅ شک نشته چه د الله تعالی په ذات صفاتو او وحدانیت یقین او ایمان راوړونکو د پاره زمکه د هغهٔ د صنعت د عجائباتو نه ډکه ده. نو هر صاحب عقل له پکار دي، چه هغه د عرفان او ایمان حاصلولو د پاره غور او مشاهده د خپل ذات نه شروع کړي- او د خپل

وجود ظاهري او باطني ترکیب ته د غور او فکر په نظر اوگوري او هر کله چه د ګټې نفس عرفان او علم ابتدا ان کښې بصیرت حاصل شي نو بیا ؤ د نورو کائناتو او د اشیاؤ په حکمت غور او تدبر کوي.

په مخلوقاتو د غور او فکر کولو نه به په ده د خالق عظمت او کبریائي واضحه کیږي. او چه مصنوعاتو ته ئې اوگوري، نو د ؤ ته به د صانع د ذات او صفاتو اندازه لگیږي. او د هغه شان د توحید او معرفت حقائق د ؤ ته د قلب په سترگو څرگندیږي. ځکه چه دا یوه کلیه قاعده ده. چه صنعت د خپل صانع د کمال فن ترجماني کوي. او فعل د خپل فاعل په قدرت او صلاحیت دلالت کوي.

قرآن پاك کښې راځي :" الله پاك د زمکې او آسمانونو ټول څیزونه ستاسو د پاره مسخر کړي دي ". حضرت ابن عباس رض د دې آیت تفسیر داسې فرمائیلې دې چه :" د کائناتو هر څیز د اسمائې الهي نه یو اسم دې- او د هر څیز نوم د الله پاك د ځه نه ځهٔ اسم علامت دې. حتٰی چه اې انسانه! ته خپله هم بذات خود هیڅ نه ئې، مګر د هغه د اسم، صفت او فعل یو عکس ئې. د هغه قدرت سره پټ او د هغه حکمت سره څرگند ئې. الله تعالی کائناتو کښې خپل صفات ظاهر کړې دي او خپل ذات ئې پټ کړې دې. سره د دې چه ذات ئې صفت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې او صفت ئې فعل کښې ظاهر کړے دے. او خپل
علم ئې ارادے سره، او اراده ئې حرکاتو او افعالو سره
ښکاره کړے ده. او الله پاك خپل امور غیب کښې باطن او
خپل قدرت او حکمت کښې ظاهر دے. سره د دے چه د
کائناتو ټول اشیاء د هغهٔ د صنعت او قدرت ترجمه کوی،
خو باوجود د دے هیڅ شے د هغهٔ په مثل نشته. هغه عالم
الغیب، سمیع او بصیر، د زمان و مکان د حد ودو نه بالاتر
او همیشه ژوندے او باقی دے.
دے کښې شک نشته. چه د حضرت ابن عباس رضی الله عنه
کلام د اسرارِ معرفت نه معموره دے. او د عجیبه نکات او معنی
هم د دا سے سیند نه ځرګند یږی، چه هغه ژوندے او روښانه
قلب لری. او حکمت او معرفت کښې د حضرت ابن عباس رضی
دا درجه په دے بناء وه، چه حضور صلی الله علیه وسلم
د هغوی په حق کښې دا دعا فرمائیلے وه، چه یا الله!
دهٔ ته دین کښې حکمت او پوهه ورکړے. او د آیتونو د
معنو علم لدنی ئې نصیب کړے. الله پاك دې موږ هم
د کتاب الله په اسرارو د پوهید و برکات کیږ دی. او په
ورځ د محشر دے موږ د هغوی د ډلے نه کړی. آمین

مقاله (۷۵) د تصوف بنا په اتو خصلتونو ده

زهٔ تاته دا وصیت کوم، چه د الله پاك نه ویره اوکړه.
د هغه فرمانبرداری او د ظاهر شریعت پابندی کوه. خپله

سینه د شرك او فسق د زنګ نه پاکه کړه. د بخل نه
بچ اوسه، او سخا اختیار کړه. د خلقو حقوق په هیڅ وجه
مه غصب کوه. خوش اخلاق اختیار کړه. او خپل تندے
پرانستے او ورونړ ساته. د خرچ کولو جائز او مباح څیزونه
خرچ کوه. د خدائے مخلوق ته ضرر مهٔ رسوه. په فقر
او طریقت کښې چه کوم مصیبتونه در پیښ شی نو په هغے
صبر کوه. او یقین او خلوص سره د الله پاك نه مدد غواړه.
د اولیاء الله او مشائخو عزت کوه، مسلمان رور سره
ښهٔ سلوك ساته، او په دیانت داری ورسره چلیږه. د
مشرانو آدب کوه. او کشرانو ته د نیکو کارونو نصیحت
کوه. د غم ځپلو او خوارانو حاجت روائی کوه. د خوراك
څښاك څیزونه ځان سره مهٔ ذخیره کوه. د دے سره
خلق خدا ته تکلیف رسی. کوم خلق چه فاسقان دی او
د اولیاء الله عزت نهٔ کوی. د هغوی صحبت ترك کړه.
او دینی او دنیاوی امورو کښې د بندګانِ خدا مدد کوه.
د فقر حقیقت دا دے چه ته د خپلو هم جنسو محتاج
او نهٔ کړے، او خپل ضرورت صرف د الله پاك په حضور
کښې پیش کړے. او غنا دا ده چه د ارشادِ نبوی ﷺ تا ته غنا
نفس حاصل شی او ته مخلوقاتو ته د رجوع کولو په ځائے
پو رب خپل قاضی الحاجات اوګڼړے. او یاد ساته چه
تصوف محض په قیل وقال او بحث مباحثو نه حاصلیږی

بلکه د لذتونو او شهوتونو پریښودلو او ذکر الٰهی سره په
وابسته کیدلو بیاموندے شی او فقیر سره د صحبت او
محبت اختیارولو اصول دا دی چه هغهٔ سره د مخکښې نه
علمی مسائل مه چیړه، ځکه چه ابتدا کښې د دے سره
نفرت پیدا کیږی. بلکه نرمیٔ او محبت سره د هغهٔ په وړاندے
د ذکر او معرفت خبرے کوه، ولے چه د دے څیزونو سره
هغه طبعًا بلد دے.
یاد ساته چه د تصوف بناء په دے اتو خصلتونو ده.
څوك چه دا خصلتونه نهٔ لری، هغه صوفی نهٔ دے.
(۱) د حضرت ابراهیم علیه السلام په شان سخا.
(۲) د حضرت اسحاق علیه السلام په شان رضا په
قضا.
(۳) د حضرت ایوب علیه السلام په شان صبر.
(۴) د حضرت ذکریا علیه السلام په شان مناجات.
(۵) د حضرت یحیٰی علیه السلام په شان ذکر او وجد.
(۶) د حضرت موسٰی علیه السلام په شان ساده جامه.
(۷) د حضرت عیسٰی علیه السلام په شان سیر فی
الارض.
(۸) د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم
په شان فقر او توکل.
په دے ټولو انبیاؤ علیهم السلام د خدائے تعالیٰ

رحمتونه وی، او څموږ سلامونه. د تصوف د بنیادی
اصولو خپلولو د پاره د دغے اتو خصلتونو پیروی ډیره
ضروری ده.

مقاله (۷۶) مسلمان ته یو څو وصیتونه

زهٔ تاته د یو څو خبرو وصیت کوم، او په هغے په اخلاص
سره عمل اوکړه او هغه دا چه امیرانو سره یو ځائے کیږے.
نو هغوی سره د خود داریٔ نه کار اخله. او چه فقیرانو سره
یو ځائے کیږے نو هغوی سره تواضع او عاجزی اختیاروه.
په عمل کښې خلوص پیدا کول په تا لازم دی. او خلوص
دا دے چه په ټولو ذکرونو او عبادتونو کښې صرف الله
تعالیٰ ته توجه لره. او مخلوق د خپلے توجه مرکز مه ګرځوه.
د خپلو مسلمانانو ورونړو حقوق په ګڼی توریٔ مهٔ وهه. او
د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کړه او سخاوت سره
اختیار کړه.
د نفسِ امّاره د تابعداریٔ نه پرهیز اوکړه، چه په
معنوی ژوند موبه شے. او خپل اخلاق ښهٔ ساته. ځکه چه
د چا اخلاق ښهٔ وی. هغه الله پاك ته زیات نږدے
وی. او خپل باطن ماسوی الله ته د مائل کیدو نه بچ
کړه، ځکه چه هم د توحید او افضل الاعمال دے
کوم خلق چه شرك او فسق کښې اخته وی. هغوی ته
د حق تبلیغ کوه. ځکه چه تبلیغ په هر مسلمان فرض دے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چه درنه کیدے شی، دربښتینی فقیرا و ولی الله خدمت کوه، دځان نه په کمزوری حمله مه کوه، ځکه چه دا نامردی ده . او دځان نه په یاندے هم حمله مه کوه ځکه دا بد تهذیبی او بد خلقی ده .

همیشه په هرحال کښ د الله تعالیٰ ذکر کوه، په دے چه ذکر د ټولو نیکو او سعادتونو جرړه ده . د الله پاك په عهد وپیمان په عملی طور احترام کوه . ځکه چه دا څیز مسلمان د هر قسم ضرر نه محفوظ ساتی . په دے عقیده پوخ ایمان ساته چه ستا د ټولو حرکاتو او سکناتو او گفتار او کردار به د الله په حضور کښ تپوس ﷺ کیږی، نو د گناهونو نه ویزاره شه، او په نیک کارونو کښ مشغول شه . خپل اعضاء د حرام او ممنوع څیزونو نه بچ کړه او د الله پاك د برحق نبی ﷺ اطاعت په ځان لازم کړه . ځکه چه د دوئ اطاعت د صراط مستقیم ضامن دے . او الله پاك چه څوك د ملك او حکومت واکدار کړی وی . د هغه فرمانبرداری کوه . او د هغه حقوق ادا کوه . او د خدائے په زمکه کښ دامن نه پس فساد مهٔ پیدا کوه . په مسلمانانو د نیکئ گمان کوه . او هغوی سره د نیک نیتیٔ سلوك کوه .

خپله ژبه د غیبت، تهمت او بدگوئ نه اوساته، په خپل زړهٔ کښ هیڅ یو مسلمان د ورته بدخواهی، کینه او عداوت مه ساته . او په خپلو الفاظو یا حرکاتو د هیڅ یو

مسلمان زړهٔ مهٔ ازاروه . حلاله روزی گټه . او د اهل وعیال خدمت کوه ځکه چه دا هم عبادت دے . د شریعت کومے مسئلے چه درته نهٔ وی معلومے . هغه د علمائے دین نه پوښته . او محض په قیاس پسے مهٔ ځه . الله پاك سره باطنی ربط او تعلق ساته . او مخلوقاتو سره د خدائی تعلقاتو په خیال یوځائے کیږه .

هر سحر د خپل ځان او مال د جانه د صدقه ورکوه د غریبانو او مسکینانو مدد کوه . او د خپل ذکر او عبادت په اوقاتو کښ د خپلو مرحومو لواحقینو او ټولو مؤمنانو مسلمانانو د پاره د مغفرت دُعا غواړه . او هر سحر او ماښام د خپلو مور او پلار او د ورونړو د پاره دا دُعا هم غواړه . اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَیِّنَا وَمَیِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِیْرِنَا وَكَبِیْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْیَیْتَهٗ مِنَّا فَاَحْیِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّیْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِیْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف په طفیل د هغوئ د پاره د خدائے نه بخښنه غواړه .

او هر سحر ماښام دا دُعا اوه ځله لوله . (۱) اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِیْعِ الْعَلِیْمِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَیْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِیْمُ ○ هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلٰمُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَیْمِنُ الْعَزِیْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا یُشْرِكُوْنَ ○ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ط یُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ج وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ○ (سوره حشر)

الله پاك دِ موږ ټولو له د ذکر او عبادت توفیق راکړی او الله پاك دِ موږ نه راضی شی، موږ تر ے راضی یو . آمین .

مقاله (۷۷) خالق او مخلوق سره څنگه روش پکار دے؟

د الله پاك په ذکر او عبادت کښ دا سے اوگڼه . چه مخلوق هډو موجود نه وینے . او مخلوق سره داسے روش اختیار کړه، چه ستا نفس هډو وی نه . چه ته د مخلوق نه بے تعلقه شے . او الله تعالیٰ سره کامل ربط پیدا کړے . نو ته به حقیقی معنو کښ د هغهٔ قرب حاصل کړے . او چه ته بغیر د نفس د پیروئ نه مخلوق سره شے . نو ته به عدل کوے او په حق او صداقت به قائم ئے . او دا روش به تا د هر قسم نقصان او تباهئ نه محفوظ ساتی . او چه ته خلوت اختیار کړے . نو د ذکر او فکر په برکت به خپل حقیقی دوست د باطن په سترگو اووینے او د هغه تجلیات به مشاهده کړے د غلته به په تا د نفس اماره غلبه نهٔ وی . او د هغه په ځائے به د الله پاك عشق تا ته حاصل وی د هغه وخت به ستا جهل په علم او ستا لرے والے په قرب بدل شی . او د هغه وخت

به ستا خاموشی وجد او سرور وی . ستا گفتار به ذکر وی او ستا مستی به د الله تعالیٰ محبت وی .

یاد ساته چه د عبودیت په مقام کښ محویت حق لازمی څیز دے . او دلته چه د چا توجه کړه وده ده . نو هغه په شرك کښ اخته دے . که تا خالق اختیار کړے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مهٔ کوه . چه د رضائے الهی خلاف وی . "کوم سړی چه د عشق الٰهی مزه او خکله . نو هغه خپل الله او پیژندلو . چه دا ارشاد یو سړی واورید نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نه ئے تپوس اوکهٔ چه، په کوم سړی صفرا غالبه وی، نو هغه د خوږ والی خوند څنگه اخستلے شی"؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی رحمه الله ورته اوفرمائیل چه، هغه دِ ترخپله وسه ریاضت او مجاهده کوی . او په تکلف او قصد دِ د نفس د خواهشاتو نه پرهیز کوی . بیا به د هغه ذوق درست شی، او هغهٔ ته به د ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی .

اے مومنه! یاد ساته . چه واردات قلبی او عقل و شعور کښ تضاد او تصادم دے . (یعنی خپلو کښ ئے سره نه لگی او د ا تضاد او تصادم هغه وخت رفع شی . چه مؤمن د معرفت په مقام کښ د توحید الٰهی په نشه کښ سرشار شی . بیا د هغه قلب د ماغ شی . او دماغ قلب . او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه شان بیا دوارو کښې کامل یکانګت او هم اهنګي پیدا شي.

اے مؤمنه! مخلوق د خپل طبیعت نه محو او نابود کول دا ښه دي، لکه د انساني طبیعت د ملائکو په طبیعت کښې بدلیدل. او چه ته د ملائکو د خصلتونو نه هم بالاتر شې. نو بیا ستا د - اَلَسْتُ بِرَبِّکُمْ قَالُوْا بَلٰی " (زهٔ ستاسو رب نهٔ یم څهٔ ؟ نو ارواحونو اوویل چه بیشکه ئې) په عهد کښې فنا کیدل د ائمي بقا بیاموندل دي. دغه وخت به ستا ګفتار، او ستا ټول حرکات سکنات اِذن الٰهي سره وي. کهٔ ته دد ے اوچت مقام خواهان ئې. نو په تا دا خبره لازمي ده چه د نفسِ امّارة نه کناره کش شې. او د الله پاك د امرونهي فرمانبردار شې. بیا به تا ته د پروردګار د معرفت علم لَدُنّي حاصل شي. ته به د هر څیز نه فاني شې. او حق تعالیٰ سره به باقي شې.

هرکله چه ستا هستي حق تعالیٰ سره باقي شي. نو ستا هر څهٔ به د هغه د رضا او خوشنودي د پاره وي (نه چه د خپله رضا او خوشنودئ دپاره) . کهٔ ته د زهد، تقوٰی او معرفتِ معنوي او باطني فرق معلومول غواړې نو پوه شه. چه د زهد عمل دا سے دے لکه یو ساعت او د تقوٰی عمل دا سے دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالیٰ معرفت دا سے دے، لکه یو دائمي او ابدي عمل. (الله پاك دِ موږ د خپل معرفت په ابدي عمل بناد کړي. آمین .

مقاله (۷۷) د اهل مجاهده لسْ خصلتونه

د نفس د مجاهده کوونکو او محاسبه کوونکو اهلِ طریقت خلقو لس ښکلے خصلتونه وي. چه په هغې همیشه عمل کونکي وي. هرکله چه هغوئ د الله د حکم او د سنتِ نبوي ﷺ په اتباع کښې په دے خصائلو قائم پاتے شي، نو د معرفت او روحانیت اوچتے درجے بیاموم‍ي.

ړومبے خصلت دا دے. چه بنده قصدًا یا سهوًا په دروغه یا په رښتیا هرګز قسم نهٔ خوري. او ځان په قسم نهٔ عادتوي. خواه هغه قسم د الله په نوم وي. د هغه د کلامِ پاك په نوم، د نبي اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا د بل چا په نوم. ځکه چه څوك په قسم خوړلو عادت شي نو د هغهٔ په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهمیت پاتے نشي. او هغه دانسته یا نادانسته د هغې خلاف ورزي کوي. د دے نه علاوه د خدا ئے تعالیٰ په قهر او غضب کښې هم راشي. څوکله چه انسان ځان د قسم نه خوړلو عادت کړي. او د سخت ضرورت په وخت کښې هم قسم او نهٔ خوري، نو الله تعالیٰ په هغه خپل انوار او برکات نازل کړي چه په هغې د هغه په ظاهري او باطني نعمتونو کښې اضافه کیږي او د هغه درجات پسے اوچتیږي. په خلقو کښې ئے تعریف او توصیف (صفت) شروع شي. او خلق ئے ځان د پاره یو ښکلے

نمونه ګڼړي. او پیروي ئے کوي. او څوك ئے چه ویني. د هغه نه مرعوب او هیبت زده کیږي.

دویَم خصلت دا دے چه بنده ارادتًا یا بوقه تقاله کښې هم د دروغ ویلو نه پرهیز اوکړي. په دے چه دروغ انسان بریدو ګے کوي. او د هغه قلب او دماغ زنګ آلود کوي. او د ے سره خلقِ خدا کښې د هغه آثر او اعتبار ورك شي. د دے نه علاوه کوم سړے چه د خلقو مخکښې دروغ وائي، هغه په الله پاك هم د دروغو ویلو نه ګریز نهٔ کوي. د دے برعکس کهٔ دے خپله ژبه په رښتیا ویلو عادته کړي. نو الله پاك به دهٔ ته شرح صدر عطا کړي او د هغهٔ سینه به د علوم و معارف اسلامیه د پاره پرانزي. هرکله چه دے د نورو نه د دروغ اوري نو په خپله ژبه او عمل به هغوئ ته د رښتیا ویلو تبلیغ کوي. او د دروغژنو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوي. غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر خلقو روش دے. او رښتیا او حق ګوئي د ایماندارو، اولیاؤ، صلحاؤ او صدیقینو دستورِ عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بنده چاسره عهد و پیمان اوکړي. نو د خپلے وعدے هرګز خلاف ورزي نهٔ کوي. په قرآن او حدیث کښې د وعدے د پابندئ د یر تاکید راغلے دے. او دا د ایمان یو لوے علامت ګڼړلے

شي. الله پاك فرمائي " اے مسلمانانو! تاسو د خپلو وعدو تعمیل کوئ. ځکه چه تاسو نه به ستاسو د وعدو باز پرس کیږي " او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي " کوم سړے چه د خپلے وعدے پابندي نهٔ کوي، هغهٔ کښې هیڅ ایمان نشته " نو یاد ساته چه چاسره د وعدے کولو او د هغې د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هیڅ وعده ورسره او نهٔ کړے. د دا سے وعدے کولو نه، چه د هغې تعمیل او نهٔ شي، یا د تعمیل نیت پکښې نهٔ وي، د هغې نهٔ کول مبارك او د خلاصي باعث دي. په دے چه د وعدے خلاف ورزي هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د قوتِ ارادي او د حسنِ سلوك او خوش معاملګي بربادي ده او خلق خدا کښې بدعهدي کونکے سړے هیڅکله عزت نشي موندے. او کوم سړے چه صداقت او ذمه دارئ سره د خپل عهد و پیمان پابندي کوي. هغه همیشه او هر ځائے د خلقو په نظر کښې ورځ په ورځ زیات عزت او اعتماد حاصلوي. الله پاك هم دے محبوب ساتي. او دنیا او عقبیٰ کښې هم دے ترقي او کامراني حاصلوي.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بني آدم یا څهٔ څیز لعنت او نهٔ کړي. ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله پاك ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کید و په لحاظ سره هغه بنه پوهیږي، چه کوم سړے یا څیز د لعنت کولو قابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے، او د معتوب او مغضوب کیدو مستحق دے. نو لعنت نهٔ کول، او مخلوق خدا ته ضرر نه رسول د اولیاء الله، ابرارو او صدیقینو صفت دے. او په دے وجه د دوی د اتباع کونکو هم په دنیا او عقبیٰ کښی اوچتے درجے دی. او الله تعالیٰ د هغوئی د ایمان محافظ وی. نو مونږ له پکار دی چه ځانے په ځانے لعنت کولو سره د الله پاك علم او فعل کښی دخل ورنهٔ کړی. او په نورو خلقو د لعنت په ځانے د خپل سیرت او عمل اصلاح اوکړی.

پنځم خصلت دا دے چه د مسلمان د پاره د بد دُعا کولو نه پرهیز اوکړی. کهٔ په دهٔ د یو جانب نه څهٔ زیاتی او ظلم شوے وی. نو د هغهٔ د پاره دِ د بد دُعا په ځانے د هدایت دُعا اوکړی. او د صبر او تحمل نه دِ کار واخلی. دا خصلت د سړی درجه پوره کوی. او هرکله چه بنده په دے صفت خائسته شی. نو هغهٔ کښی د سیرت پختګی پیدا شی. او په مخلوق کښی د هغهٔ د پاره د محبت او مقبولیت جذبات پیدا شی. او د مؤمنانو په زړونو کښی عزت او احترام بیاموهی. کلام الله کښی د بد دُعا جواز هم موجود دے. او انبیاوٴ چه کله بعضے قومونه یا افراد یقینی طور سره د بد دُعا مستحق بیاموندی دی. نو د هغوئی د پاره ئے په مختلفو موقعو بد دُعاګانے کړے دی. خو کله چه یو سړے بد دُعا هم کوی. نو ځمونږ د بیان مطابق په وجے هغه له د هر لحاظ

او هر حیثیت نه د ایقین او اطمینان ورکول پکار دی چه د بد دعا یئ د پاره یو سړے واقعی مستحق دے او که نه.

شپږم خصلت دا دے. چه په مؤمنانو او اهل قبله کښی دِ په هیڅ یو سړی په یقین او وثوق سره د کافر، مشرك یا منافق حکم نهٔ لګوی. تر څو چه پوخ او واضح ثبوت بیانهٔ موهی. په چا د کفر حکم کول ډیر یو نازك او د ذمه داری فعل دے. او بغیر سوچ او فکر او تحقیق نه د اسے کول نهٔ دی پکار. د دے برخلاف په چا د کفر حکم نهٔ کول په علمِ الٰهی کښی د دخل ورکولو نه بچ کیدل دی. او سنتِ نبوی ؐ اتباع ده. د مؤمن د پاره ښه طریقه دا ده، چه احتیاط اوکړی، دا خصلت د الله پاك رحمت او رضا مندئ ته ډیر قریب دے. په بل مسلمان د کفر د فتوٰی کولو په ځانے د سړی د خپل ایمان حفاظت اوکړی چه د خدائے تعالیٰ د غضب نه په امن شی.

اوُوم خصلت دا دے چه انسان دِ په ګناه او معصیت کښی د حرامو او ناجائزه څیزونو د کتلونه یا هغے ته د راتلو نه پرهیز اوکړی او خپل اعضاء دِ د الله پاك د ممنوع کړے شوی څیزونو نه بچ اوساتی. دا د احکام الٰهی احترام دے. چه د هغے د پاره الله پاك خپل بنده ته په دنیا او عقبیٰ کښی عزت او سرفرازی عطا کوی.

اتم خصلت دا دے. چه مخلوقاتو کښی په هیچا دے

خواه هغه مشر وی، یا کشر، خپل ناجائزه بوج نهٔ اچوی. او په هغه دِ ظلم زیاتی نهٔ کوی. دا خصلت د د ینداراو ذاکرانو او عابدانو خلقو عزت دے. او د دے په تعمیل سره هغه په مؤثره طریقه د امر بالمعروف او نهی عن المنکر قوت بیاموهی. هرکله چه د مؤمن دا روش وی چه هغه د خپل حاجاتو او ضرورو، یا تو د پاره د الله پاك نه علاوه نورو مخلوقات ته توجه نه کوی او نه د هغوئی په صدقاتو نظر غورځوی. نو الله پاك هغه د توکل او استغنا په سبب مثله صفاتو بناد کړی. دا خصلت د توحید او اخلاص د اوچتے درجے بیاموندلو د پاره د تلولونه اهم او فائده مند صفت دے.

نهم خصلت دا دے، چه مسلمان د حرص او هوس په دام کښی ګیر نهٔ شی. د الله پاك په ورکړے شوی نعمتونو شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع اونهٔ ګرځوی. دا د توکل روح دے. او د اعتماد علی الله اصول او دا د هغے برګزیده بندګان حق تعالیٰ او اولیاء الله د علامات نه دے. چه هغوئی مخلوقاتو سره ربط قطع کهٔ او الله پاك سره ئے خپل روحانی او معنوی تعلق محکم کهٔ. او دنیا او عقبیٰ کښی ورته سعادت او خلاصی حاصل شو.

لسم خصلت دا دے، چه تواضع اختیار کړی. او عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی. تواضع سره د مسلمان

درجه پوره ته کیږی. او د خالق او مخلوق په نزد هغه د عزت او وقار خاوند شی. د هغهٔ په دُعا او مناجاتو کښی دا اثر پیدا شی، چه هغه د دُنیا او آخرت د کوم څیز اراده اوکړی. الله تعالیٰ هغه پوره کوی. دا خصلت د ټولو عباداتو اصل دے. او د ایمان او اخلاقو ټول ښکلی صفتونه د دے نه پیدا کیږی. د دے خصلت سره مؤمن د هغے اولیاء الله سیرت بیاموهی. چه راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم هر حالت کښی د الله تعالیٰ نه راضی وی. او هم دا خصلت په حقیقت کښی کمالِ تقوٰی ده. او د تواضع تعریف دا دے چه انسان هیڅوك سپك او ادنیٰ اونهٔ ګنړی. او چا سره چه یو ځائے ئی، نو د اسے دِ اوګنړی، چه ممکنه ده، علمِ الٰهی کښی دا سړے درجه او صفاتو کښی ځما نه زیات وی. نو کهٔ هغه د دهٔ نه ورکوټے هم وی، نو پوهه دِ شی، چه هغهٔ به د الله پاك دومره نافرمانی نه وی کړی، څومره چه ما کړے ده. او په دے وجه هغه ځمانه بهتر دے. او کهٔ هغه د ده نه لوئے وی. نو د اسے دِ اوګنړی چه هغهٔ ځمانه مخکښ عبادت شروع کړے دے. او ځما نه زیاتے نیکئ ئے کړے دی. په دے وجه هغه ځمانه بانیے دے. او کهٔ هغه عالِم وی نو پوهه دِ شی، چه هغهٔ ته هغه نعمت او فضیلت ورکړے شوے دے، چه هغے ته ځما رسائی نشته. هغهٔ خو هغه څهٔ زده کړی او معلوم

کړی دی، چه ځما د طاقت نه بهر دی. بله دا چه هغه د علم په کالی ښائسته دے، او د هغې په وجه د خپله عقیدے او عمل د اصلاح فائده ترے هم اخلی. نو د هغه فضیلت او برترئ په ما ثابته ده. او کۀ هغه جاهل وی، نو دا سے دِ اووائی چه هغه هرڅومره د الله پاك نافرمانی کړے ده، هغه ئے د بے علمئ په وجه کړے ده. په دے جهت په ما د هغۀ برترئ ظاهره ده. او کۀ کافر وی، نو دا سے دِ اووائی، چه زۀ نۀ پوهیږم. کیدے شی چه هغه مسلمان شی او الله تعالیٰ د خپل فضل او نصرت په وجه هغۀ ته حق لاره اوښائی. او بیا د هغه خاتمه په اسلام او ایمان اوشی، نو ماله د هغه سپکاوے نۀ دے پکار.

نو تواضع د ډیرو ښکلو صفتو نو جرړه ده. او په دے انسانی طبیعت کښې د کړوفر په ځائے خلق خدا سره د همدردئ، محبت او شفقت جذبات پیدا کیږی. د دے نه علاوه چه سړے متواضع شی، نو الله پاك ئے د نفس د آفاتو نه محفوظ ساتی. او د خلقو په زړونو کښې د هغۀ د پاره عزت پیدا کړی. او په خپلو مقبول او محبوب بندګانو کښې ئے شمار کړی.

حدیث شریف دے: "تواضع د عبادت مغز دے. د متقیانو او راست بازو خلقو به دے کیږی. بل هغو څیز

د دے نه افضل نۀ دے په برکت د مؤمن زړۀ د نورو ټولو اوزارۀ آزارو و تکو خبرو نه محفوظ وی. او هغه په ظاهره او باطن کښې یکسان وی. هغه نۀ خپله د چاغیبت کوی نه د بل چانه د چا غیبت اوریدل غواړی، ځکه چه قرآن او حدیث کښې د غیبت ډیر مذمت راغلے دے.

الله پاك دِ مونږ او تاسو ټول د تواضع په ښکلی صفت ښاد کړی. آمین.

مقاله (۷۹) د حضرت پیرانو پیر رح مرض الموت او وصیت

په مرض الموت کښې شیخ عبدالوهاب صاحب رح چه د پلار حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه په خدمت کښې عرض اوکۀ چه ماته داسے وصیت اوفرمایئ، چه زۀ پرے تاسو نه پس عمل کوم. نو حضرت رح ورته ارشاد اوفرمایۀ: "په تا لازم دی، چه همیشه د الله تعالیٰ نه ویره کوے. او د هغه په مخلوقاتو کښې د هیچا نه خوف اونۀ کړے. د الله پاك نه سِوا بل هیچا سره خپل امیدونه او حاجات مۀ وابسته کوه. خپل ټول کارونه الله تعالیٰ ته اوسپاره. او د الله پاك نه سِوا په هیچا تکیه مۀ کوه ځکه چه دا شرك دے. او د الله پاك د ذات او صفاتو متعلق په کلك توحید اختیار کړه. چه د باری تعالیٰ په توحید د ټولو اجماع ده.

هر کله چه د مؤمن زړۀ الله تعالیٰ سره خپل تعلق درست او مضبوط کړی، نو د عقیدے او عمل هیڅ یو بنۀ صفت د هغې نه خارج نۀ وی. حضرت پیرانو پیر صاحب اوفرمائیل: "زۀ یو داسے مغز یم چه هغه پوست نۀ لری." بیائے خپل اولاد ته خطاب اوفرمایۀ: "تاسو ځما د خوا نه په ډډه شئ. ځکه چه په ظاهره زۀ تاسو سره یم. او په باطن کښې بل چا سره. ستاسو نه علاوه نور خلق هم شته، چه ماله راغلی دی. هغوئ له ځائے ورکړئ. او د هغوئ ادب اوکړئ. د هغوئ د پاره دا ځائے وسیع کړئ. د دے ځائے کښې د خدائے تعالیٰ د رحمتونو نزول کیږی. حضرت محبوب سبحانی رح به په دے حالت کښې اکثر د "وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهٗ" او "الله پاك دِ ځمونږ او ستاسو مغفرت نصیب کړی" ارشاد اوفرمائیلو.

د دے دوران کښې به بعض اوقات دوئ فرمائیل "زۀ د الله پاك نه ماسِوا مخلوقاتو کښې د هیچا نه نۀ ویریږم حتی چه د ملك الموت نه م هم ویره نشته. اے ملك الموت! زۀ ستا د خالق او پروردګار نه ویریږم، تا نه هرګز ویریږم." دا ئے اوفرمائیل او روح مبارك ئے د بدن نه پرواز اوکړلو. په دوئ دِ د خدائے تعالیٰ رحمتونه وی او سلامونه.

د حضرت پیرانو پیر صاحب رح د ځامنو حضرت عبدالرزاق رح او حضرت موسیٰ صاحب رح خپل دواړه لاسونه د مصافحے (جوړ تازه) په طور اوچتول او خوړول. او ورته به ئے دا ارشاد اوفرمائیلو: "وعلیکم السلام و رحمة الله وبرکاته. توبه کوئ. او خپل صف کښې داخل شئ. زۀ اوس تاسو پله راځم". د دے نه پس په دوئ رح د مرګ کیفیت خور شو. او ذکر الهی کښې واصل بالله شو. رضی الله عنهم ورضوا عنه. إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝

مقاله (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی رح بقیه کلام

د باطنی تأثراتو او کشف او مشاهدے په لحاظ ځما او ستاسو او د نورو مخلوق په مینځ کښې د زمکے او آسمان فرق دے. نو تاسو ما په بل سړی او بل په ما مۀ قیاس کوئ. بیا ترے د دوئ ځوئے عبدالرزاق صاحب د مرض کیفیت اوپوښتۀ. نو هغۀ ته ئے اوفرمائیل "ځان نه دِ هیڅوك د دے تپوس نۀ کوی. ځکه چه زۀ د الله پاك د علم مطابق د یو حال نه بل ته منتقل کیږم. د دے وخت کښې هیڅ یو انسان یا فرښته ځما په مرض نه پوهیږی. د الله حکم سره د الله علم نۀ ساقط کیږی. حکم بدلیږی. لیکن د هغۀ علم نۀ بدلیږی. حکم منسوخ کیدے شی، مګر د هغۀ علم منسوخ کیدے نشی.

الله پاك چه کوم څیز غواړی، هغه فنا کوی. او چه

قَصِيدَة بُردَه

مُصَنِّف د قصیدهٔ بردے د مصنّف نوم شیخ شرف الدین بوصیری رح دے۔ شیخ شرف الدین ابوعبد الله محمد بن سعید بوصیری رح یوعربی شاعروو۔ شیخ صاحب په رومبئ ورځ دشوال ۶۰۸ هجری (مطابق ۷ مارچ ۱۲۱۳ء) د ملکِ یمن په بوصیر نومے علاقه کښ پیدا شوے وو۔ ددهٔ د ژوند حالات ډیر نهٔ دی معلوم ، خو دومره قدرے معلومه ده چه دے د خپل وخت یو هوښیار خوش نویس ، متبحر عالِم اویو لوئے بزرګ وو۔ ددهٔ د وفات متعلق هم مختلف روایات دی ۔خو د مقریزی او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے په ۶۹۶ هجری (مطابق ۹۷-۱۲۹۶ء) کښ وفات شوے دے (په حواله دانسائیکلو پیډیا اف اسلام جلد اول ص۸۰۳) او په مصر کښ دامام شافعی صاحب مزار سره نزدے دفن شوے دے۔ دهٔ ډیرے قصیدے لیکلے دی. خو په هغے کښ چه کوم شهرت قصیدهٔ بردے ته حاصل دے ۔ د بلے قصیدے نهٔ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیه د قصیدهٔ بردے اصل نوم "اَلدُّرِّيَّةُ الْيَتِيْمَهْ یا ، اَلْكَوَاكِبُ الدُّرِّيَّةُ فِيْ مَدْحِ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ" دے ۔ په دیکښ ټول دوه شپیته د پاسه یوسل شعرونه دی. دے ته قصیدهٔ بردهٔ ځکه وائی ، چه کوم وخت دے ناظم یعنی

له قصیدهٔ هغے اشعارو ته وائی چه یو شاعر د خپل ممدوح په صفت او مدح کښ بیان کړے وی۔

کوم ځیز غواړی ، هغه قائم ساتی ، هغهٔ سره لوحِ محفوظ دے دهغهٔ د کاڼو نو دهغهٔ نهٔ څوك تپوس نشی کولے۔ او د بندیانو نه به دهغوئ د عملونو تپوس کولے شی۔ او دصفاتِ الٰهی په باره کښ چه کوم خبرونه موږ ته په کلام الٰهی کښ رارسیدلی دی ۔هغه هم هغه شان په دنیا کښ ظهور د بیا مومی۔

دحضرت ځوئے عبد الجبار صاحب ددوئ نه تپوس اوکهٔ ، چه ستاسو بدن مبارك کښ کوم اندام دے وخت درد محسوسوی ۔ نو حضرت رح ورته اوفرمائیل ځما ټول اعضاء دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد لله ځما زړهٔ درد مند نهٔ دے ۔ د هغهٔ تعلق الله تعالیٰ سره بالکل درست دے۔

په مرض الموت کښ به حضرت رح فرمائیل. د الله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته ۔ هغه پاك برقرار او زندهٔ دے د مرګ او فنا نه بے خوفه دے ۔او په خپل قدرتِ کامله په ټولو کائناتو حاکم او غالب دے۔ ټول مخلوقات ئے په مرګ مغلوب کړی دی۔ د الله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته ، او محمد صلی الله علیه وسلم د هغهٔ رسول دے۔ زهٔ به کلمهٔ توحید د خدائے تعالیٰ نه مدد غواړم۔

د حضرت ځوئ موسیٰ صاحب رح فرمائی چه د وفات کید و په وخت حضرت رح درے ځله اوفرمائیل: "الله ، الله ، الله" او روح مبارك ئے الوزله اوکړلو ...

دا هغه خطباتِ او مقالات دی ، چه حضرت محبوب سبحانی رح به د بغداد په جامع مسجد کښ خپلو عقیدتمندو او ریدونکو او خپلو مریدانو ته ارشاد فرمائیلو۔ الله پاك دِ موږ ټول د حضرت رح د ذاتِ بابرکات او ددے خطباتو په برکت په باطنی او روحانی اسرارو معموره کړی۔ او فلاح دارین مو دِ نصیب کړی۔ او په ایمان او اسلام مو دِ ثابت قدم اوساتی ۔ او په دے مقالاتو د عمل کولو او ددے د تبلیغ او اشاعت توفیق دِ را کړی ۔ آمین بحرمت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم وعلی جمیع الانبیاء وَالْاَوْلِيَآءِ

يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔

اَلْحَمْدُ لِلّٰه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ شرف الدین صاحب گوزن (فالج) اووهه. نو ډیر تنګ شو. اراده ئے وکړله. چه یو قصیده به په مدح د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم کښې اولیکي. او د هغې په وسیله به د پروردګار نه صحت او غواړي. هرکله چه قصیده ئے تیاره کړه، نو نیت ئے اوکړو، چه د محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم په زیارت مشرف شي. او قصیده هلته اوروي. ناګهانه د شپې ئے حضور صلی الله علیه وسلم په خوب کښې اولیدلو. خپل حال ئے ورته عرض کړو. نو نبی اکرم صلی الله علیه وسلم پرې لاس مبارک راښکل. او یو څادر ئے پرې د پاسه خور کړو: او ورته ئے اوفرمائیل، چه ځه پاسه جوړ شوې. چه سحر بیدار شو، نو څه جوړ او تندرست وو. د قصیدې نه قصیده بُرده ځکه وائي چه د مرض په حالت کښې په شیخ صاحب. حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم د شفا څادر خور کړې وو. د دې وجې نه دا قصیده په قصیده برده مشهوره شوه. وائي چه صبا سحر شیخ شرف الدین د کور نه اووت. نو په دروازه کښې ورته یو فقیر ولاړ وو. هغه ورته عرض اوکړو، چه کومه قصیده تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په صفت کښې جوړه کړې ده. هغه ما ته عنایت کړئ. په دې وجه په خلقو کښې د دې قصیدې نوم خور شو. چه د ملک الظاهر وزیر بهاء الدین ته دا خبره اورسیده نو هغه دا قصیده په سرو زرو اولیکله. دادب د پاره ورته

سر توري سر او دریده. دا ئې واوریده. او یو لوی عمر ئې د دې د برکاتِ عظیمه نه فیض حاصلولو. په ټوله اسلامي دنیا کښې دا قصیده ډیره مقبوله ده. د دې ډیرې شرحې لیکلې شوې دی. او مختلفو شاعرانو پرې شعرونه ویلي دی. د دې نه د تبرک حاصلولو د پاره بے شماره قیصې مشهورې دي.

د قصیده برده یو نسخه په مصر کښې په مصطفیٰ البابي مطبع کښې په ۱۳۲۵ هجري کښې چاپ شوې ده. او د اسلامیه کالج پیښور (پیښور یونیورسټي) په علوم شرقیه لائبریرۍ کښې یو څو دغه چاپ شوې نسخې د ع۳۰۱۱ لاندې نن هم موجود دی. پښتو اکیډیمي چه د نایابه نسخو او کتابونو مرکز دے. د قصیده بُردې څو قلمي او ښکلې نسخې دلته هم موجود دی.

فضیلت او خصوصیت

د قصیده بردې د فضیلت او خصوصیّت په حقل کتابونو ډیر څه راوړي. بلکه مشائخو د هر یو شعر جدا جدا تاثیر بنود لے دے لکه د مثال په طور چه عاملان د قصیدې برده دا شعر ے

هُوَالْحَبِيْبُ الَّذِیْ تُرْجٰی شَفَاعَتُهٗ

لِكُلِّ هَوْلٍ مِّنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمٖ

د هر مراد د پاره اکسیر ګڼړي. خو دومره ډیرے نه چه د هر یو شعر تفصیل له د یرځائے پکار دے مونږ د اختصار نه کار اخلو.

قصیده برده

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مُنْشِئِ الْخَلْقِ مِنْ عَدَمٖ

۱: ثُمَّ الصَّلٰوةُ عَلَى الْمُخْتَارِ فِي الْقِدَمٖ

اَمِنْ تَذَكُّرِ جِيْرَانٍ بِذِيْ سَلَمٖ

۲: مَزَجْتَ دَمْعًا جَرٰى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمٖ

اَمْ هَبَّتِ الرِّيْحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ

۳: وَ اَوْمَضَ الْبَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ اِضَمٖ

فَمَا لِعَيْنَيْكَ اِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا

۴: وَ مَا لِقَلْبِكَ اِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمٖ

اَيَحْسَبُ الصَّبُّ اَنَّ الْحُبَّ مُنْكَتِمٌ

۵: مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَ مُضْطَرِمٖ

لَوْ لَا الْهَوٰى لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلٰى طَلَلٍ

۶: وَلَا اَرِقْتَ لِذِكْرِ الْبَانِ وَ الْعَلَمٖ

فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ

۷: بِهٖ عَلَيْكَ عُدُوْلُ الدَّمْعِ وَ السَّقَمٖ

وَ اَثْبَتَ الْوَجْدُ خَطَّيْ عَبْرَةٍ وَّ ضَنًى

۸: مِثْلَ الْبَهَارِ عَلٰى خَدَّيْكَ وَ الْعَنَمٖ

نَعَمْ سَرٰى طَيْفُ مَنْ اَهْوٰى فَاَرَّقَنِيْ

۹: وَ الْحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالْاَلَمٖ

---

۱ سلم نوم د یو ځائے دے چه د مکې او مدینې په مینځ کښې. [illegible]

۲ [illegible] نوم د یوې اونې چه قد د معشوق [illegible]

منظوم پښتو ترجمه

(له عبدالقادر خان خټک)

ثنا د الله پاک چه ئے پیدا کړو له عدم

۱ بیا درود په پیغمبر چه دے مختار د کل قِدَم

ته پوهیږم زړه د ریاد کړه بیا یاران د ذے سلم

۲ چه هردم د له دوو سترګو اوښکې ورسره دم

باد د یار د کوڅې خاورے خوش نسیم د دلره راوړے

۳ یا په غره د یار له لورې بریښنا شوله په تورتم

دا د سترګو حال د څه دے چه د اوښکې نه اوچیږي

۴ بل د صبر هوش له دله د رومی وله دم په دم

د آګان له زړه او باسه چه پټه راز د مینې پټ کړے

۵ یو دے اوښکې دی رواني بل د زړه دے مضطرم

نه به تا د یار د نخښو په لیده ژړا فریاد کړه

۶ نه به خوب له تانه تل په یاد د بان او د علم

هیڅ انکار د مینې مه کړه دوه ګواهان د بانداتیر شو

۷ دواړه ستا په غم ګواه دی یو د اوښکې بل سقم

اوس په تا باندے اثبات د خپل مینې د مینې او شه

۸ غم د زیړلکه زیړ ګل دے تن د اوج شه په دیر غم

هم د یار د سترګو خیال م یو رو خوب له دواړو سترګو

۹ د تمام جهان لذت له سري وړي د عشق الم

---

۱ علم: معنی غره ۲ سقم: ناروغتیا، بیماري

يالائمي في الهوى العذري معذرة
١٠: منى اليك ولو انصفت لم تلم
عدتك حالى لاسرى بمستتر
١١: عن الوشاة ولا دائى بمنحسم
محضتنى النصح لكن لست اسمعه
١٢: ان المحب عن العذال في صمم
انى اتهمت نصيح الشيب في عذلى
١٣: والشيب ابعد في نصح عن التهم
فان امارتى بالسوء ما تعظت
١٤: من جهلها بنذير الشيب والهرم
ولا اعدت من الفعل الجميل قرى
١٥: ضيف الم برأسى غير محتشم
لو كنت اعلم انى ما اوقره
١٦: كتمت سرا بدالى منه بالكتم
من لى برد جماح من غوايتها
١٧: كما يرد جماح الخيل باللجم
فلا ترم بالمعاصى كسر شهوتها
١٨: ان الطعام يقوى شهوة النهم
والنفس كالطفل ان تهمله شب على
١٩: حب الرضاع وان تفطمه ينفطم

له محتشم - کوښ والے - ته هرم - ضعيفى - کمزورى - ته لجم - واګے - قيزه
حب رضاع : يعنى دودل - هه ينفطم - جدا - بيل - پريکړے شوے -

عاشق شوے چه ته ئے ځکه کړے په عاشقانو
١٠ ملامت ملامت کړې وئيه هرچو انصاف ئے نه ګرم
محبت به زۀ تر کومه د يار ديپ لرم ساتلے
١١ په نغرو نغرو يار غواړم ويره نۀ کړم له عالم
نصيحت د ناصحانو کله زۀ په غوږ وا و ریم
١٢ چه عاشق په عاشقى کښې له ناصحو ى اصم
ما تهمت په عاشقۍ کښې پيرۍ په ناصح وکړو
١٣ کۀ هرڅو په پند وېيلو پيران نۀ دى متهم
اماره نفس د ے چه ما ته امر تل که په بدۍ
١٤ زۀ د د ۀ به ويل کار کړم ويره نۀ کړم له هرم
د حرمت لائق استازے م پ کور ر اميله شو
١٥ ما ئے هيڅ اکرام او نۀ کړه لکه کړه اهل کرم
کړم زده وګچه د سپينو ويښتو حق به په ځائے نۀ کړم
١٦ ما به تل په وسمه تور لرل له خپله عمر سم
ځما نفس يو سوکښ آس د ے تر کومه پريلې
١٧ يو شهسوار هسے پيدا شوے چه ئے ساز کړے ئے لجم
په احسان غليم خپلېږي نفس يو هسے بد غليم د ے
١٨ په احسان سره د لا ږ دى د عصيان په لور قدم
نفس په مثل د هلک د ے د ينو بو عادت اخلى
١٩ د رضاع عادت ئے ورک شى چه لرى شم منفطم

له جدا - بيل - پريکړے

فاصرف هواها وحاذر ان توليه
٢٠ ان الهوى ما تولى يصم او يصم
وراعها وهى في الاعمال سائمة
٢١ وان هى استحلت المرعى فلا تسم
كم حسنت لذة للمرء قاتلة
٢٢ من حيث لم يدر ان السم في الدسم
واخش الدسائس من جوع ومن شبع
٢٣ فرب مخمصة شر من التخم
واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت
٢٤ من المحارم والزم حمية الندم
وخالف النفس والشيطان واعصهما
٢٥ وان هما محضاك النصح فاتهم
ولا تطع منهما خصما ولا حكما
٢٦ فانت تعرف كيد الخصم والحكم
استغفر الله من قول بلا عمل
٢٧ لقد نسبت به نسلا لذى عقم
امرتك الخير لكن ما ائتمرت به
٢٨ وما استقمت فما قولى لك استقم
ولا تزودت قبل الموت نافلة
٢٩ ولم اصل سوى فرض ولم اصم

له عقم :- د نسل شنډ والے (چه د نسل او لاد نه کيږى)

آرزو مۀ ور کوه د ده له چه غالب د ريا نۀ شى
٢٠ د صورت به ئے خراب که چه د ده شي با ئۀ حکم
تۀ دا نفس لره معمور که د ستا په رضا درومي
٢١ که له مراده ستا خلاف که تو ر په عدل د ے ستم
نفس مهلک لذت بيا ئه ورښکاره په ښه صورت که
٢٢ لکه ور کا ځوک غليم ته په لذيذ طعام کښې سم
لا په لوږه کښې مکر د نه تر موړ والى دده ويرۀ ى
٢٣ تر ے ځان کړه که هر څو ئے رياضت کښې په ملاخم
د غه سترګے چه ډکے دى د ډيرو ګناهونو
٢٤ تو به و ر ځنۀ اوښے کړه لازم په ځان ندم
نفس شيطان ځانې دشمن د ے په ويل ئے عمل مۀ کړه
٢٥ له جنته هم دوئى د وا ړه راويستلے د ے آدم
اطاعت ئے هرګز مۀ کړه غليمان کله خپليږى
٢٦ تر ابتدا ئے ورانۀ وڅه کړه د واړه مار لرم
هر سړے لپه بے کرداره د ګفتار ښتيه غواړى
٢٧ د فرزند امید واری کا په معنى له ذى عقم
نصيحت په ځا په مشکل په تا باندے اثر کا
٢٨ چه زۀ نه يمه سم شوے تا ته وائم استقم
ما تر مرګه لا د نفلو هيڅ طاعت توښه اونۀ کړه
٢٩ بے له فرضو که حق د ے ادا نۀ شول هغه د م

له غليم - دشمن - سه سم - زهر

ظلمت سنة من أحيا الظلام إلى
۳۰ أن اشتكت قدماه الضر من ورم
وشد من سغب أحشاءه وطوى
۳۱ تحت الحجارة كشحا مترف الأدم
وراودته الجبال الشم من ذهب
۳۲ عن نفسه فأراها أيما شمم
وأكدت زهده فيها ضرورته
۳۳ إن الضرورة لا تعدو على العصم[۱]
وكيف تدعو إلى الدنيا ضرورة من
۳۴ لولاه لم تخرج الدنيا من العدم
محمد سيد الكونين والثقلين
۳۵ والفريقين من عرب ومن عجم
نبينا الآمر الناهي فلا أحد
۳۶ أبر في قول لا منه ولا نعم
هو الحبيب الذي ترجى شفاعته
۳۷ لكل هول من الأهوال مقتحم
دعا إلى الله فالمستمسكون به
۳۸ مستمسكون بحبل غير منفصم
فاق النبيين في خلق وفي خلق
۳۹ ولم يدانوه في علم ولا كرم

۱ په معصوم تجاوز نشي کولے. یعني نبي علیه السلام یا ئے نه ضرورت نو تجاوز نه شو کولے.

له ما پاتے شو سنت د هغه چا چې په طاعت کښې
۳۰ په ډیر ډیر ولاړ په اوشو د ناز کو پښو ورم
ځان ئے موږنه کړه هیڅکله دا ورېشو په دوږي
۳۱ تل به دهٔ د ډیرے لوږے تړل کانړي په شکم
لوے لوے غرونه ورشو هیڅ نظر ئے پرے ونه کړو
۳۲ زر ورده ته ښکاریدلو همیشه تر خاورو کم
د حضرت زړهٔ به مضبوط وُ که به وه ډیر ضرورت نو
۳۳ هیڅ یو ضرورت ئے لا تعدو على العصم
په دنیا ئے څهٔ حاجت دے چه دُنیا او افلاکونه
۳۴ کهٔ دے نهٔ وے، پیدا شوے به څوک نه وے له عدم
محمد رسول الله چه دے هورے پادشاه دے
۳۵ د سړیو د پیریو د عربو د عجم
حُمونږ هسے رنګ نبیؑ دے امر کړونه نهي کړونے
۳۶ چه رښتینے تر ده نهٔ وُ څوک په لا او په نعم
بیګانه به هم له دهٔ نه د تخفیف امیدواري کړه
۳۷ نشته غم دده د خپلو چه کا وار له هول وغم
دده دین حبل المتین دے غم اندوه د هغه نهٔ کا
۳۸ چه د احبل ئے نیولے په لاسونو دے محکم
په صورت او په سیرت کښې بهترین دے د نبیانو
۳۹ هم کریم وُ تر همه وُ له واړه وُ اعلم

وكلهم من رسول الله ملتمس
۴۰ غرفا من البحر أو رشفا من الديم
وواقفون لديه عند حدهم
۴۱ من نقطة العلم أو من شكلة الحكم
فهو الذي تم معناه وصورته
۴۲ ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم
منزه عن شريك في محاسنه
۴۳ فجوهر الحسن فيه غير منقسم
دع ما ادعته النصارى في نبيهم
۴۴ واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم
فانسب إلى ذاته ما شئت من شرف
۴۵ وانسب إلى قدره ما شئت من عظم
فإن فضل رسول الله ليس له
۴۶ حد فيعرب عنه ناطق بفم
لو ناسبت قدره آياته عظما
۴۷ أحيا اسمه حين يدعى دارس الرمم
لم يمتحنا بما تعيى العقول به
۴۸ حرصا علينا فلم نرتب ولم نهم
أعيى الورى فهم معناه فليس يرى
۴۹ للقرب والبعد منه غير منفحم

همګي واړه نبیان ئے له علومو مستفید وُ
۴۰ د دهٔ علم لکه بحر وو تر بحره هم اعظم
کهٔ ظهور ئے په ظاهر کښې تر ټولو واړو آخر وو
۴۱ خو په علم او حکمت کښې تر همه وو مقدم
هم دے دے چه کامل وو په معنیٰ او په صورت کښې
۴۲ بیا ئے غوره په دوستۍ کړهٔ له اولاده د آدم
د حضرت خوبي ولاړه بل شریک ورسره نهٔ وو
۴۳ جوهر د حسن بناشت په دهٔ کښې وو غیر منقسم
په هر شان محمد ستایه حد ئے نشته د ستاینے
۴۴ خو تر ساو غوندے مه شه خدا ئے کړهٔ خوئے د مریمؑ
په نسبت کړه ته وذات د پیغمبر ته د شرف او بزرګي
۴۵ هم نسبت ئے کړه و قدر ته ما شئت من عظم
و دانا ته له ادراک عاجزي عین ادراک دے
۴۶ د دهٔ فضل هومره نهٔ دے چه ادا ئے کړه په فم
کهٔ اظهار د معجزاتو ئے موافق د مرتبو دے
۴۷ خو چه واخستے نامه شي پرے ژوندي بڈي رم[۱]
په اندازه به ئے هرچا نه، د عقل کړے وشخبړه
۴۸ لوئے، هلک ئے فیض مومي له حدیثه لا جرم
حقیقت ئے له خدایه نور هیچا موندلے نهٔ دے
۴۹ د دهٔ کار کښې نږدے لرے سره دواړه ګنړه هم[۲]

۱ رم - دراسته هډوکي - ۲ یو رنګ عاجز ډیر کمزور ے

نکه نمرچه دے له لرے نه ورکوے څرګندېږي
٥٠ کهٔ نزدے ورته ګورے په دوه سترګوشي تورتم
په دنیاکښ وهیچا ته ددهٔ قدر ښکارنهٔ شو
٥١ دقیامت په ورځ به وینی احتشام دمحتشم
کهٔ اوبه وارهٔ سیاهي شی اوسے وارهٔ قلمونه
٥٢ تر قیامته ئے صفت کښ خاتمے به نشی په قلم
منورشول همه وارهٔ انبیاء د دهٔ له نوره
٥٣ هرنبی د نورقطره وه د دهٔ نور لکه قلزم
دے په مثل د دین نمروو، نور په مثل د دین ستوری
٥٤ چه خپل نورئے را ښکاره که دخورشید نور شو تورتم
خَلق اوخُلق وو د نبی په خلائقوکښ افضل
٥٥ لکه خُلق چه ئے ښائسته وو په خلقت وو لا اکرم
لکه ګل په لطافت وو لکه بدر ښه صورت
٥٦ لکه سند په سخاوت لکه دهر ثابت قدم
انبیاء کهٔ فرښتے دی، یاخهٔ نورچه موجود الله دی
٥٧ خو یو دے یکښ بادشاه دے نورهمه دهٔ حشم
دے ګوهر دے بےنظیره د رحمت د سمندر
٥٨ په زرګونو کالو پروت وو سمندرکښ د قدم
چه پښخاوره د روضے ئے ټول جهان کوره خوشبو دے
٥٩ که انکار په داوینا کړے دا رو اوکړه دخپل شم

كَالشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
٥٠ صَغِيْرَةً وَّتُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمِ
وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيْقَتَهٗ
٥١ قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ
فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيْهِ أَنَّهٗ بَشَرٌ
٥٢ وَأَنَّهٗ خَيْرُ خَلْقِ اللهِ كُلِّهِمِ
وَكُلُّ آيٍ أَتَى الرُّسْلُ الْكِرَامُ بِهَا
٥٣ فَإِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُّوْرِهٖ بِهِمِ
فَإِنَّهٗ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
٥٤ يُظْهِرْنَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ
أَكْرِمْ بِخَلْقِ نَبِيٍّ زَانَهٗ خُلُقٌ
٥٥ بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٍ بِالْبِشْرِ مُتَّسِمِ
كَالزَّهْرِ فِيْ تَرَفٍ وَالْبَدْرِ فِيْ شَرَفٍ
٥٦ وَالْبَحْرِ فِيْ كَرَمٍ وَالدَّهْرِ فِيْ هِمَمِ
كَأَنَّهٗ وَهُوَ فَرْدٌ فِيْ جَلَالَتِهٖ
٥٧ فِيْ عَسْكَرٍ حِيْنَ تَلْقَاهُ وَفِيْ حَشَمِ
كَأَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُوْنُ فِيْ صَدَفٍ
٥٨ مِنْ مَّعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِّنْهُ وَمُبْتَسَمِ
لَا طِيْبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ أَعْظُمَهٗ
٥٩ طُوْبٰى لِمُنْتَشِقٍ مِّنْهُ وَمُلْتَثِمِ

أَبَانَ مَوْلِدُهٗ عَنْ طِيْبِ عُنْصُرِهٖ
٦٠ يَا طِيْبَ مُبْتَدَإٍ مِّنْهُ وَمُخْتَتَمِ
يَوْمٌ تَفَرَّسَ فِيْهِ الْفُرْسُ أَنَّهُمُ
٦١ قَدْ أُنْذِرُوْا بِحُلُوْلِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ
وَبَاتَ إِيْوَانُ كِسْرٰى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
٦٢ كَشَمْلِ أَصْحَابِ كِسْرٰى غَيْرَ مُلْتَئِمِ
وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْأَنْفَاسِ مِنْ أَسَفٍ
٦٣ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
وَسَاءَ سَاوَةَ أَنْ غَاضَتْ بُحَيْرَتُهَا
٦٤ وَرُدَّ وَارِدُهَا بِالْغَيْظِ حِيْنَ ظَمِيْ
كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ
٦٥ حُزْنًا وَّبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ
وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْأَنْوَارُ سَاطِعَةٌ
٦٦ وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَّعْنًى وَّمِنْ كَلِمِ
عَمُوْا وَصَمُّوْا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
٦٧ تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
٦٨ بِأَنَّ دِيْنَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ
وَبَعْدَ مَا عَايَنُوْا فِي الْأُفُقِ مِنْ شُهُبٍ
٦٩ مُنْقَضَّةٍ وَفْقَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ صَنَمِ

[1] مختتم :- خاتمه احتتام ـ انتها ـ اختتام ـ [2] اهل فارس [3] خوشحالی [4] غم ـ

څرګنده د پاکه اصله وو څمونږه پیغمبر
٦٠ هم پاك په ابتداء کښ هم وو پاك په مختتم
چه فرس د تفرّس ئے دیقین په میدان راغے
٦١ څکه راغے په فارسود نغم په ځائے نغم
چه په فتح د جهان ئے یوقدم په زمکه کیښود
٦٢ هلته کسر هغه دم شهٔ دکسرای په قصرضم
هم ئے اور د زرګ کالو شو لومړ د ویره غمه
٦٣ هم ئے هسے دا ندوهه دچینونه لاړ شو ذیم
په غم ډوب دساوه خلق شو چه سینه شو هسے وچ
٦٤ تشنګان په بیرته راغلهٔ وچے شونډے ذړهٔ پُرغم
ګویا اوره پاك الله کړه د اوبو عطا صفت
٦٥ په دا شان ئے کړه اوبو ته هم عطاد اور ضرم
کهٔ وحوش وو کهٔ طیور وو کهٔ پیریان وو کهٔ دیوان وو
٦٦ همه وارهٔ خوش وقتی کړه مبشرشو په مقصد مر
کوڼ کروو کافران د بشارت نه بےپروا
٦٧ انذار د برق وو دوئ ته په نظر کښ منعدم
کاهنانو نجومیانو خپل خپل قوم ته کړه عیان
٦٨ چه حق دین په جهان راغلو باطل دین شو منعدم
هم په هغه شپه شو ګړه زلزله په ښتخانو کښ
٦٩ غم په توروخاورو پرے پرانته وو وارهٔ صنم

[1] ضم ـ پیوست [2] د سوزه لو طاقت

حَتّٰى غَدَا عَنْ طَرِيقِ الْوَحْيِ مُنْهَزِمٌ
٤٠ مِنَ الشَّيَاطِينِ يَقْفُوا إِثْرَ مُنْهَزِمِ
كَأَنَّهُمْ هَرَبًا أَبْطَالُ أَبْرَهَةٍ
٤١ أَوْ عَسْكَرٌ بِالْحَصٰى مِنْ رَاحَتَيْهِ رُمِي
نَبْذًا بِهِ بَعْدَ تَسْبِيحٍ بِبَطْنِهِمَا
٤٢ نَبْذَ الْمُسَبِّحِ أَحْشَاءِ مُلْتَقِمِ
جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْأَشْجَارُ سَاجِدَةً
٤٣ تَمْشِي إِلَيْهِ عَلٰى سَاقٍ بِلَا قَدَمِ
كَأَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا كَتَبَتْ
٤٤ فُرُوعُهَا مِنْ بَدِيعِ الْخَطِّ فِي اللَّقَمِ
مِثْلَ الْغَمَامَةِ أَنّٰى سَارَ سَائِرَةً
٤٥ تَقِيهِ حَرَّ وَطِيسٍ لِلْهَجِيرِ حَمِي
أَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ إِنَّ لَهُ
٤٦ مِنْ قَلْبِهِ نِسْبَةً مَبْرُورَةَ الْقَسَمِ
وَمَا حَوَى الْغَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمٍ
٤٧ وَكُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِي
فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدِّيقُ لَمْ يَرِمَا
٤٨ وَهُمْ يَقُولُونَ مَا بِالْغَارِ مِنْ أَرِمِ
ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْكَبُوتَ عَلٰى
٤٩ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمِ

له مسبّح : حضرت یونس علیه السلام ك میانه لاره

لا پخوا به شیطانانو تجسس د فرښتو کړه
شول ددهٔ په راتلو چاند له اسمانه منهزم ٤٠
هسې تښتیدهٔ به دوئ دا بطال دابرهه پشان
یا لکه مکې لښکر چه شول په موټی دنبي تول منهزم ٤١
دا ارقول دکانړو چه هریو تسبیح گویان وو
مانند د استول د مسبح د کب له فم ٤٢
هغه اونے چه پرے حکم حبیب اوکړو دبللو
راتلے به له ځینې په پنډو بے لا قدم ٤٣
لکه او نو به سجده کړه له بنا خو نوبه لے نخښے
هسې ښکاریده به لکه بنه بنا غلے چه په لقم ٤٤
همیشه ئے سائبان وه سپینه وریځ د سر د پاسه
کله بل نبی ؐ په د ارنګ عزت حرمت او و محترم ٤٥
لکه شق ئے د قمر وو هسې شق ئے د ځیګر وو
ورئے کړه و دهٔ ته چاند کوټ و پاس حکم د حکم ٤٦
هم سوګند م په هغه چه په خیر وو بل کرم
جوند ون ئے وو په غار کښ او کفار رانلۀ شو یتود ٤٧
هم د دهٔ له برکته د صدیق رض د صداقته
کافران په دوئ راندهٔ شولو پرے باغ شود ارم ٤٨
جاله کیښوه عنکبوت چه دا اوهن بیوت یادیږي
دا د دوئ او کافرانو تر مینځ حد شو مستحکم ٤٩

له لقم ـ میانه لاره

وِقَايَةُ اللّٰهِ أَغْنَتْ عَنْ مُضَاعَفَةٍ
٨٠ مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأُطُمِ
مَا سَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا وَاسْتَجَرْتُ بِهِ
٨١ إِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ يُضَمِ
وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهِ
٨٢ إِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدٰى مِنْ خَيْرِ مُسْتَلَمِ
لَا تُنْكِرِ الْوَحْيَ مِنْ رُؤْيَاهُ إِنَّ لَهُ
٨٣ قَلْبًا إِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ لَمْ يَنَمِ
وَذَاكَ حِينَ بُلُوغٍ مِنْ نُبُوَّتِهِ
٨٤ فَلَيْسَ يُنْكَرُ فِيهِ حَالُ مُحْتَلِمِ
تَبَارَكَ اللّٰهُ مَا وَحْيٌ بِمُكْتَسَبٍ
٨٥ وَلَا نَبِيٌّ عَلٰى غَيْبٍ بِمُتَّهَمِ
كَمْ أَبْرَأَتْ وَصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهُ
٨٦ وَأَطْلَقَتْ أَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ
وَأَحْيَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهُ
٨٧ حَتّٰى حَكَتْ غُرَّةً فِي الْأَعْصُرِ الدُّهُمِ
بِعَارِضٍ جَادَ أَوْ خِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا
٨٨ سَيْبًا مِنَ الْيَمِّ أَوْ سَيْلًا مِنَ الْعَرِمِ
دَعْنِي وَوَصْفِي آيَاتٍ لَهُ ظَهَرَتْ
٨٩ ظُهُورَ نَارِ الْقِرٰى لَيْلًا عَلٰى عَلَمِ

له لم ینم ـ نه اوده کیده ئے ـ بیدار

کهٔ هرڅو بلا آفت وی چه الله ئے ساتندوئ شی
هیڅ اندوه ورته نهٔ رسیږی کهٔ په غره وی کهٔ په ﺍﻃﻢ ٨٠
هرستم چه زمانے وو په ما کړے او ما تیښته کړه نبی ته
آمان به وو ما موندے له کل رنځه له کل غم ٨١
کله به محروم دروی سائل د دهٔ له دره
چه کل جود او سخا د دهٔ په ذات ده مسلّم ٨٢
خوب ئے لکه وحی سراسر صدق و صواب وو
کهٔ سترګے به ئے خوب کړهٔ نو قلب ئے لم ینم ٨٣
دا خوب د وحی د ے د نبوت د مرتبې نه
او نه دے هغه خوب لکه چه وی د محتلم ٨٤
کل ګفتار کردار ئے موافق له وحی وو
نه په سحر نه په شعر کهانت وو متهم ٨٥
څرنګ به عاقل ورته نسبت د جنون اوکړ
چه په مس ئے دلا سونو رغیدل اهل لمم ٨٦
اوچ کال د پاك نبی په دُعا تر کړه رب کریم
هم شولو په رحمت د دهٔ تازه جوار غم ٨٧
هم د دهٔ په دُعا قحط مبدل په فراخئ شهٔ
هم وریځه وریدے به لکه سیل وی د عرم ٨٨
ما پریږده چه صفت د پاك نبی ؐ بیان کړم زهٔ
مانند د اور چه بل وی د شپې په لوئے عالم ٨٩

له لمم ـ لیون ك عرم ـ سربند

فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَ هُوَ مُنْتَظِمٌ
٩٠ وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَدْرًا غَيْرَ مُنْتَظِمِ
فَمَا تَطَاوَلُ اٰمَالُ الْمَدِيْحِ اِلٰى
٩١ مَا فِيْهِ مِنْ كَرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ
اٰيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
٩٢ قَدِيْمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوْفِ بِالْقِدَمِ
لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
٩٣ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ اِرَمِ
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
٩٤ مِنَ النَّبِيِّيْنَ اِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا تُبْقِيْنَ مِنْ شُبَهٍ
٩٥ لِذِيْ شِقَاقٍ وَ لَا تَبْغِيْنَ مِنْ حَكَمِ
مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
٩٦ اَعْدَى الْاَعَادِيْ اِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ
رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوٰى مُعَارِضِهَا
٩٧ رَدَّ الْغَيُوْرِ يَدَ الْجَانِيْ عَنِ الْحُرَمِ
لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِيْ مَدَدٍ
٩٨ وَ فَوْقَ جَوْهَرِهٖ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ
فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصٰى عَجَائِبُهَا
٩٩ وَلَا تُسَامُ عَلَى الْاِكْثَارِ بِالسَّاَمِ

منظوم چه دُر په تار د هر وی جمال کښ
٩٠ کم هیڅ نهٔ وی له قدره که هم وی غیر منتظم
دارم توان نشته چه بیان د صفتو نو ره پوره کړم
٩١ د یرے دی اخلاق له حد تر قیامت به نهٔ کم
مکتوب چه دی آیاتِ دال د دوئ حدوث لری
٩٢ مدلول لری قدیم چه صفت دے د ذوالقِدم
اقتران ئے هرګز نشته په ماضی، حال، استقبال
٩٣ او خبر راکوی مونږ ته له قیامت هم له عاد له ارم
د نورو انبیاؤ په معجزو بساند ے بالاشوے
٩٤ لوئے اعجاز د قرآن دادے چه پرڅائے شو دائم
آیاتونه ئے محکم دی شک شُبه د مخالف ئے کړله لرے
٩٥ طالب نهٔ دے دد ے امر چه څوك قاضی کړی حکم
چا چه به حرب وکړو لاڅے د فصاحت کښے
٩٦ پسے به وت قرآن ته په تسلیم او په مسلم
قرآن په فصاحت خپل هسے رد که دعوٰے د مخالفو
٩٧ لکه غیرتی سړے جانی له خپل حرم
دا قرآن عظیم دریاب د ے وایه چرك د ملغلرو
٩٨ ولے یو یو غواص بویه چه کړی بری به دائم
لذت د هر کلام په تکرار دروځ ے قرآنه
٩٩ لا تازه تازه چه ئے لولے د ے بے سأم

ئه سأم - ملامتیا

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيْهَا فَقُلْتُ لَهٗ
١٠٠ لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللّٰهِ فَاعْتَصِمِ
اِنْ تَتْلُهَا خِيْفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظٰى
١٠١ اَطْفَأْتَ حَرَّ لَظٰى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ
كَاَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوْهُ بِهٖ
١٠٢ مِنَ الْعُصَاةِ وَ قَدْ جَاءُوْهُ كَالْحُمَمِ
وَالصِّرَاطِ وَكَالْمِيْزَانِ مَعْدِلَةً
١٠٣ فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِي النَّاسِ لَمْ يَقُمِ
لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُوْدٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا
١٠٤ تَجَاهُلًا وَ هُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ
قَدْ تُنْكِرُ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
١٠٥ وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمِ
يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُوْنَ سَاحَتَهٗ
١٠٦ سَعْيًا وَفَوْقَ مُتُوْنِ الْاَيْنُقِ الرُّسُمِ
وَمَنْ هُوَ الْاٰيَةُ الْكُبْرٰى لِمُعْتَبِرٍ
١٠٧ وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمٰى لِمُغْتَنِمِ
سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا اِلٰى حَرَمٍ
١٠٨ كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِيْ دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ
وَبِتَّ تَرْقٰى اِلٰى اَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
١٠٩ مِنْ قَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

ء حمم - تور سکاره.

په لوستل کښی دوارهٔ سترګے نور وصفائی مومی
١٠٠ هم ئے ژړهٔ د سکندر تر آئینے صفا د جام ترجم
تحقیق د اور له ویرے تلاوت کهٔ نهٔ کړے د یر
١٠١ دا اور به یخ په تاشی لکه یخ چه وی د یم
تور د معصیت په تلاوت دد ے سپینیږی
١٠٢ سپینه وی حوض کو ثر مخونه تور لکه حمم
هم صراط المستقیم د ے هم میزان د عدالت ئے
١٠٣ که د ے ثابت قدم ئے نور د نشته هلته ضم
هیڅ تعجب مهٔ کړه په انکار د منکرا نو
١٠٤ حاسد کهٔ جهالت کهٔ نه دے د ے لفهم سم
دښمن له روښنایئ وی د لیچن سترګے منکر ے
١٠٥ کله لذت مومی د او بو اهـل سقم
اے په وجود کښ خلاصه د موجودات ئے!
١٠٦ دربارته د رجوع دکل مخلوق ده که پیریان که آدم
اے بهترین دکل چه دلیل د ے معتبر
١٠٧ هم بهترین دکل چه نعمت دے د مغتنم
لا ړے لکه میاشت د خوار ئے له مکے نه
١٠٨ میاشت وه د رجب په تاریخ شپه د اووه ویشتم
ورغے په خیر د بریښنا د ے مسجد اقصٰی ته
١٠٩ درست ئے منور کړو په نور عوڅکے د حرم

ئه حمم - تور سکاره

وَقَدَّمَتْكَ جَمِيعُ الاَنْبِيَآءِ بِهَا
١١٠ وَالرُّسْلِ تَقْدِيمَ مَخْدُومٍ عَلىٰ خَدَمِ
وَاَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
١١١ فِيْ مَوْكَبٍ كُنْتَ فِيْهِ صَاحِبَ الْعَلَمِ
حَتّٰى اِذَا لَمْ تَدَعْ شَأْوًا لِمُسْتَبِقٍ
١١٢ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقًى لِمُسْتَنِمِ
خَفَضْتَ كُلَّ مُقَامٍ بِالْاِضَافَةِ اِذْ
١١٣ نُوْدِيْتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ
كَيْمَا تَفُوْزَ بِوَصْلٍ اَيِّ مُسْتَتِرٍ
١١٤ عَنِ الْعُيُوْنِ وَسِرٍّ اَيِّ مُكْتَتَمِ
فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
١١٥ وَجُزْتَ كُلَّ مُقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمِ
وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيْتَ مِنْ رُتَبٍ
١١٦ وَعَزَّ اِدْرَاكُ مَا اُوْلِيْتَ مِنْ نِعَمِ
بُشْرٰى لَنَا مَعْشَرَ الْاِسْلَامِ اِنَّ لَنَا
١١٧ مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمِ
لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِيْنَا لِطَاعَتِهٖ
١١٨ بِاَكْرَمِ الرُّسُلِ كُنَّا اَكْرَمَ الْاُمَمِ
رَاعَتْ قُلُوْبَ الْعِدٰى اَنْبَاءُ بِعْثَتِهٖ
١١٩ كَنَبْاَةٍ اَجْفَلَتْ غُفْلًا مِنَ الْغَنَمِ

١ شأو: تم - پا سا ختو کے

وارہ انبیاؤ اقتدا درپسے اوکړ له
١١٠ تهٔ د دوئ امام شوے مؤذن روح اعظم
تیر تر اسمانونو شوے هغه مقام ته لاړے
١١١ چه براق له اند پینے نه ورتلے نه پرې کانو قدم
وارہ فرښتے په استقبال درلره راغلے
١١٢ ستا ملاقات وارہ وکړو ترهرڅه مغتنم
وارہ مقامونه د ترخپل مقامه پست کړل
١١٣ موسیٰ وُو که عیسیٰ وُو که خلیل که نوح آدم
تا په شپه حاصل کړه هرچه نورسے مبلغوار
١١٤ پاتے له تانه شو همه وارہ کل رازونه مکتتم
هرچه تا سوال اوکړهٔ همه وارہ دے قبول کړهٔ
١١٥ خدا دے تاونه «لا» سوال کښی نو دے به «نعم»
پاتے نعمت نهٔ شولو چه تاته دے درنه کړلو
١١٦ په همه وُ دے تهٔ منعم کړے چه څهٔ وو د خدا نعم
بشارت شه په امتیانو د رسول شکر د کا ندی
١١٧ چه دے اکرم الرسل دے لا دے اکرم الامم
چه افضل د مرسلانو دے را ولیږه وموږ سته
١١٨ بیشکه موږ دے هم کړلو بهتر د نورو امم
په تنها دے وجهان ته د همت توره ترملاکړه
١١٩ د حنین کافر په یو سر حضرت کړهٔ درهم برهم

مَا زَالَ يَلْقَاهُم فِيْ كُلِّ مُعْتَرَكٍ
١٢٠ حَتّٰى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْمًا عَلىٰ وَضَمِ
وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوْا يَغْبِطُوْنَ بِهٖ
١٢١ اَشْلَاءَ شَالَتْ مَعَ الْعِقْبَانِ وَالرَّخَمِ
تَمْضِى اللَّيَالِيْ وَلَا يَدْرُوْنَ عِدَّتَهَا
١٢٢ مَا لَمْ تَكُنْ مِنْ لَيَالِى الْاَشْهُرِ الْحُرُمِ
كَاَنَّمَا الدِّيْنُ ضَيْفٌ حَلَّ سَاحَتَهُمْ
١٢٣ بِكُلِّ قَرْمٍ اِلىٰ لَحْمِ الْعِدٰى قَرِمِ
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيْسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
١٢٤ تَرْمِيْ بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مُلْتَطِمِ
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
١٢٥ يَسْطُوْ بِمُسْتَاْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ
حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْاِسْلَامِ وَهِيَ بِهِمْ
١٢٦ مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُوْلَةَ الرَّحِمِ
مَكْفُوْلَةً اَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ اَبٍ
١٢٧ وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ
هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ
١٢٨ مَاذَا رَاٰى مِنْهُمْ فِيْ كُلِّ مُصْطَدَمِ
وَسَلْ حُنَيْنًا وَسَلْ بَدْرًا وَسَلْ اُحُدًا
١٢٩ فُصُوْلُ حَتْفٍ لَهُمْ اَدْهٰى مِنَ الْوَخَمِ

١ وَضَم: تخته. کوزړگا چه غوښه پرے ټکو لے (قیمه) شي

په یوازے به اصحابو کافران همه ډیرے کړهٔ
١٢٠ لکه کړی بوټی بوټی قصاب چه غوښه په وضم
غازیان به همه وارہ به اولجوسره مارہ شو
١٢١ هم عقاب به دے په غوښو په هډوکو دے رخم
تیرے به پرے شپے شوے هیڅ خبرله شمارهٔ نه وو
١٢٢ ترهغے چه به راغے په دوئ اشهر الحرم
گویا دین د پاک نبی وو په یارانو میلمه شوے
١٢٣ چه غوښے د کافر غوښتے پرے وو خوښ و خرم
د حضرت لښکر سیلاب وو کافران لکه خسئے
١٢٤ په چپو به دے هرلورته غورځول هردم هردم
دین دے ترمشرقه ترمغربه جهان او نیوو
١٢٥ که حق وُو که باطل دوُ نورو دښمنه شو مدغم
خپل به دے هغه وُو چه خپلوی دے وه لخدا یه
١٢٦ بلال حبشی سر وو ابو لهب دے ذو رحم
ضامن کړلو دوئ خدا دے په ساتنه دین هسے
١٢٧ لکه پلار او خښتن چه د خپل عیال ساتنه کا محکم
دوئ وو لکه غرونه پس پوښتنه د حال اوکړه له کفارو
١٢٨ څهٔ دے اولیده له دوئ د لاسه په هر جنګ او مصطدم
په زرګونو کافران و رباندے راغلل د حنین
١٢٩ تنها دے په یو ځاے کړه همګی درهم برهم

١ مُصْطَدَم: میدان جنګ

اَلْمُصْدِرِی الْبِیْضِ حُمْرًا بَعْدَ مَا وَرَدَتْ
۱۳۰ مِنَ الْعِدٰی کُلَّ مُسْوَدَّۃٍ مِنَ اللِّمَمِ
وَالْکَاتِبِیْنَ بِسُمْرِ الْخَطِّ مَا تَرَکَتْ
۱۳۱ اَقْلَامُهُمْ حَرْفَ جِسْمٍ غَیْرَ مُنْعَجِمِ
شَاکِی السِّلَاحِ لَهُمْ سِیْمَا تُمَیِّزُهُمْ
۱۳۲ وَالْوَرْدُ یَمْتَازُ بِالسِّیْمَا مِنَ السَّلَمِ
تُهْدِیْ اِلَیْكَ رِیَاحُ النَّصْرِ نَشْرَهُمْ
۱۳۳ فَتَحْسَبُ الزَّهْرَ فِی الْاَکْمَامِ کُلَّ کَمِیْ
کَاَنَّهُمْ فِیْ ظُهُوْرِ الْخَیْلِ نَبْتُ رُبًا
۱۳۴ مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزُمِ
طَارَتْ قُلُوْبُ الْعِدٰی مِنْ بَاْسِهِمْ فَرَقًا
۱۳۵ فَمَا تُفَرِّقُ بَیْنَ الْبَهْمِ وَالْبُهَمِ
وَمَنْ تَکُنْ بِرَسُوْلِ اللهِ نُصْرَتُهٗ
۱۳۶ اِنْ تَلْقَهُ الْاُسْدُ فِیْ اٰجَامِهَا تَجِمِ
وَلَنْ تَرٰی مِنْ وَّلِیٍّ غَیْرَ مُنْتَصِرٍ
۱۳۷ بِهٖ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَیْرَ مُنْقَصِمِ
اَحَلَّ اُمَّتَهٗ فِیْ حِرْزِ مِلَّتِهٖ
۱۳۸ کَاللَّیْثِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِیْ اَجَمِ
کَمْ جَدَّلَتْ کَلِمَاتُ اللهِ مِنْ جَدَلٍ
۱۳۹ فِیْهِ وَکَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

ل نقطه - دلته مراد زخم - پرهار -

په جنګ کښې به ئې تور والعطش نفرے دِ ځلا
۱۳۰ که هر څو به ئې نوش کړه د غلیم د ګردن دم
اصحابو به په جنګ کښې د سنېزو په قلمونو
۱۳۱ د کفارو کل جسمونه کړل حرفونه منعجم
په وینو به ئې تل د غلیمانو میدان سور شهٔ
۱۳۲ تا به وے چه لا لا اوشول د ګلونو شو موسم
خوشبوئي د دوی د باد د نصرت چه تا ته رسي
۱۳۳ ګویا چه شګوفه ده په غنچه کښې پټ پنهم
ښکاریده به په آسونو هسے مضبوط لکه چه وَنه
۱۳۴ وی ولاړه د غره د پاسه ښهٔ مضبوط او محکم
زړونه د کفارو والوت هسے شان له خوفه
۱۳۵ فرق ئې نهٔ شو کولے چه سرے دے یا بهم
هغو چه له ښهٔ خدائے وی د رسول یاری مونده
۱۳۶ مزرے که پرے شي پیښ ترے به او تښتي هغه دم
دوستان به د نبی ۳ هیڅکله نهٔ وی بے مدد ده
۱۳۷ دشمن به ئې هم تل ترتله وی مقهور او منقصم
داخل ئې خپل اُمت کهٔ په حصار کښې د خپل دین
۱۳۸ مانند د ازمری چه له بچو سره داخل شي په اجم
ډیر په زمکه پریستلی دی قرآن چه مکران وو
۱۳۹ ډیر ځله غالب شو د ابرهان په هغه چا چه وو خصم

ل اجم - جاړه - ځنګل - غار -

کَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِی الْاُمِّیِّ مُعْجِزَةً
۱۴۰ فِی الْجَاهِلِیَّةِ وَالتَّاْدِیْبِ فِی الْیُتُمِ
خَدَمْتُهٗ بِمَدِیْحٍ اَسْتَقِیْلُ بِهٖ
۱۴۱ ذُنُوْبَ عُمْرٍ مَضٰی فِی الشِّعْرِ وَالْخِدَمِ
اِذْ قَلَّدَانِیَ مَا تُخْشٰی عَوَاقِبُهٗ
۱۴۲ کَاَنَّنِیْ بِهِمَا هَدْیٌ مِنَ النَّعَمِ
اَطَعْتُ غَیَّ الصِّبَا فِی الْحَالَتَیْنِ وَمَا
۱۴۳ حَصَلْتُ اِلَّا عَلَی الْاٰثَامِ وَالنَّدَمِ
فَیَا خَسَارَةَ نَفْسٍ فِیْ تِجَارَتِهَا
۱۴۴ لَمْ تَشْتَرِ الدِّیْنَ بِالدُّنْیَا وَلَمْ تَسُمِ
وَمَنْ یَّبِعْ اٰجِلًا مِّنْهُ بِعَاجِلِهٖ
۱۴۵ یَبِنْ لَهُ الْغَبْنُ فِیْ بَیْعٍ وَّفِیْ سَلَمِ
اِنْ اٰتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِیْ بِمُنْتَقِضٍ
۱۴۶ مِنَ النَّبِیِّ وَلَا حَبْلِیْ بِمُنْصَرِمِ
فَاِنَّ لِیْ ذِمَّةً مِّنْهُ بِتَسْمِیَتِیْ
۱۴۷ مُحَمَّدًا وَّهُوَ اَوْفَی الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ
اِنْ لَّمْ تَکُنْ فِیْ مَعَادِیْ اٰخِذًا بِیَدِیْ
۱۴۸ فَضْلًا وَّاِلَّا فَقُلْ یَا زَلَّةَ الْقَدَمِ
حَاشَاهُ اَنْ یُّحْرِمَ الرَّاجِیْ مَکَارِمَهٗ
۱۴۹ اَوْ یَرْجِعَ الْجَارُ مِنْهُ غَیْرَ مُحْتَرَمِ

ل یُتم - یتیم والے - ل غیر منصرم - نه شلیدونکے

لویه معجزه ده د علم ده په زمانه د جاهلیت کښې
۱۴۰ او هم هسے آدب د ده ګوره په حالت کښې د یتم
خدمت ئې کوم په مدح د ده د پاره چه راسعاف شي
۱۴۱ ګناهونه چه مې کړے دی په شعرو په خدم
دوی کړه ځما په غاړه د عقبی د لارے خوف
۱۴۲ ګویا چه یو ښکار ده یم مذبح ته روان شوم
تابع شوم د خواهش په ځلمیتوب او په پیری کښې
۱۴۳ حاصل مې څهٔ نه کړل بے ګناه او د ندم
ډیره کم بخت ځما د نفس ده چه وده په تجارت کښې
۱۴۴ دین ئې په دنیا او نهٔ ګټه او نه ئې نیت کړه د ترسم
چاچه کهٔ د ین خپل بیع په دا فانی دنیا
۱۴۵ نو به ورښکاره شي زیان د بیع او سلم
ګناهونه که مې ډیر له لاسه شوے ولے عهد مې محکم
۱۴۶ په ایمان راوړلو په پیغمبر چه رسی د غیر منصرم
بل عهد مې دا دے چه په نامه د ده نامزد یم
۱۴۷ بهتر تر ټولو خلقو دے هم اوفیٰ دے په ذمم
که حضرت ۳ مې لاس په قیامت اونه نیسی از فضل
۱۴۸ پس وایه ته چه ډوب شوے سخت لغزش د قدم
پاك دے له ګناه چه اُمید وار به ترے محروم شي
۱۴۹ یا جار ئې بیرته لاړ شي له ده غیر محترم

ل غیر منصرم - نه شلیدونکے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَمُنْذُ اَلْزَمْتُ اَفْكَارِیْ مَدَائِحَهٗ
١٥٠ وَجَدْتُهٗ لِخَلَاصِیْ خَیْرَ مُلْتَزِمٖ
وَلَنْ یَفُوْتَ الْغِنٰی مِنْهُ یَدًا تَرِبَتْ
١٥١ اِنَّ الْحَیَا یُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِی الْاَکَمٖ
وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْیَا الَّتِیْ اقْتَطَفَتْ
١٥٢ یَدَا زُهَیْرٍ بِمَا اَثْنٰی عَلٰی هَرَمٖ
یَا اَکْرَمَ الْخَلْقِ مَالِیْ مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
١٥٣ سِوَاكَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمٖ
وَلَنْ یَضِیْقَ رَسُوْلَ اللهِ جَاهُكَ بِیْ
١٥٤ اِذَا الْکَرِیْمُ تَحَلّٰی بِاسْمِ مُنْتَقِمٖ
فَاِنَّ مِنْ جُوْدِكَ الدُّنْیَا وَضَرَّتَهَا
١٥٥ وَمِنْ عُلُوْمِكَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمٖ
یَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِیْ مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
١٥٦ اِنَّ الْکَبَائِرَ فِی الْغُفْرَانِ کَاللَّمَمٖ
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّیْ حِیْنَ یَقْسِمُهَا
١٥٧ تَاْتِیْ عَلٰی حَسَبِ الْعِصْیَانِ فِی الْقِسَمٖ
یَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِیْ غَیْرَ مُنْعَکِسٍ
١٥٨ لَدَیْكَ وَاجْعَلْ حِسَابِیْ غَیْرَ مُنْخَرِمٖ
وَالْطُفْ بِعَبْدِكَ فِی الدَّارَیْنِ اِنَّ لَهٗ
١٥٩ صَبْرًا مَتٰی تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ یَنْهَزِمٖ

ــــ لمم ـ واړه ګناهونه ـ

ځو م فکر ځېل لازم کړ په مدح د پاك نبی
١٥٠ خلاصی م د ے موندلے له کل درده له کل غم
هیڅ مه کېږه چه محتاج ئے تر در ورشی غنی نشی
١٥١ باران د سپرلی د ے کلونه زرغونوی په غره په سم
ماچه ثنا ویله د نبی نور مراد م نهٔ وو
١٥٢ خودا چه د رسول د برکته شمه خلاص د کل الم
یا رسول الله متوجه شما په حال شه ے له تا م پناه نشته
١٥٣ په بند م نفس شیطان بیائی په لور د جهنم
هغه ورځ چه پاك الله به قهر کاندی په عاصیانو
١٥٤ شفاعت م چرے اوشی هیڅ به جاه نشی ستا کم
دنیا او عقبی دواړه ستا له مخه پیدا شوی
١٥٥ پوهاشکے ستا د خوا دے علم اللوح والقلم
هیڅ اندوه د نهٔ که مرتکب د کبا ئرو
١٥٦ کبیره ئے د امت په مثال لکه لـــمم
قسمت چه حق کریم کړ د رحمت په کوم زمان
١٥٧ شائد چه پتهول د ګناهونو فی القسم
د یر اُمید لرمه ربه لا تقنطوا ویلی تا دی
١٥٨ آسان راته حساب کړه چه وی اُمید م غیر منخرم
رحم او کړه اے مالکه په بنده په دواړه کونه
١٥٩ ډیر ناتوان دے هم بے صبره نه طاقت لری د درد او د الم

ــــ غیر منخرم ـ نه پرے کیدو نکی شوے ـ

وَاْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِنْكَ دَائِمَةٍ
١٦٠ عَلَی النَّبِیِّ بِمُنْهَلٍّ وَمُنْسَجِمٖ
امر او کړه اے خاوندهٔ د کرم په وریځو باندے
١٦٠ چه په نبی د تل وریږی شپه او ورځ او دم په دم
وَالْاٰلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِیْنَ لَهُمْ
٦١ اَهْلُ التُّقٰی وَالنَّقٰی وَالْحِلْمِ وَالْکَرَمٖ
هم رحمت که په نبی په پیروانو صحابانو
٦١ بیا په کل اهل تقیٰ چه لری حلم هم کرم
مَا رَنَّحَتْ عَذَبَاتِ الْبَانِ رِیْحُ صَبًا
٦٢ وَاَطْرَبَ الْعِیْسَ حَادِی الْعِیْسِ بِالنَّغَمٖ
څو خوځوی څانګے د سحر نرم بادونه
٦٢ څو چه ساروانان خوشحالوی اوبښ په نغم

قصیده بردهٔ ختم شوه

الله پاك د دا قصیده په دنیا کښ ځمونږ د صحت
او په آخرت کښ د شفاعت سبب او ګرځوی ـ
آمین
فقیر محمد عباس قادریه

وصیت نامه جناب قاضی محمد ثناء الله صاحب پانی پتی
قدس سره

کتاب الاحسان

بدان اسعدک الله تعالی انچه گفته شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حبی که با سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس برطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه وآله وسلم اگر شما مثل احد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و جهی که بما سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس بطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر هم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه وآله وسلم اگر شما مثل اُحُد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
(نام کوه ۱۲)
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا هر خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت حق زیاده گردد والله اعلم و کسی که متقی نباشد او ولی نباشد مثنوی

ای بسا ابلیس آدم روی هست ؛ پس بهر دستی نشاید داد دست

حضرت عزیزان علی رامتینی قدس سره می فرمایند رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو نرمید صحبت آب و گلت
زنهار ز صحبتش گریزان میباش	ورنه نکند روح عزیزان بحلت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوای برهانی

در دستور القضات از فتاوای خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی بکفر نباید داد فقیر گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتراز نماید مسئله از سب شیخین کافر شود نه از تفضیل علی رضی الله عنه بر آنها که بدعتست مسئله از محال داشتن دیدار خدا کافر شود مسئله خدا را جسم گفتن و دوست و پادر و گفتن کفر است مسئله اگر کلمه کفر باعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علما بر آنند

(c) ketabton.com: The Digital Library

که کافر شود معذور نباشد واگر بقصد بر زبان رود کافر نشود مسئله
اگر اراده کفر کرد اگرچه بعد مدتی مدید فی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلال است کافر نشود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدا نمی ترسی
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود
والا نه مسئله اگر گفت که دی اگر خدا شود من حق خود از دی بستانم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با توبس نیاید من چگونه با توبس آیم کافر
شود مسئله اگر گوید که برابر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر پسر کسی مرد گفت که خدا را بایسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و مظلوم گفت
ای خدا تو از وی مپذیر یا اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

ضمیمه مالابد منه

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجمع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود اگرچه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
بیمار بمیرد یا غله گران شود یا جانور آواز کرد از سفر باز گشت در کفر او
اختلافست مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یاد
میکنم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نعمی و شادی تو
چنانم که نعمی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر بنیکی و
بدی آنکس بمال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر نشود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و بپای تو کافر شود مسئله اگر گفت که رزق
از خدا است لیکن از بنده جستن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر نبی
از آنکه فعل خدا موقوف بر فعل بنده اعتقاد کرده است
باشد بوی ایمان نیارم یا گفت اگر خدا مرا بنماز امر کند نماز نگزارم یا گفت
اگر قبله باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهانت کسی از پیغمبران کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام

پارچه می بافت دیگری گفت پس ما همه جولاهگانیم کافر شود این دوم

مسئله اگر گوید آدم اگر گندم نخورد ما بدبخت نمی شدیم کافر شود مسئله

مردی گفت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم چنین می کرد دیگری

گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته ناخن

تراشیدن سنت است دیگری گفت اگرچه سنت باشد نمیکنیم کافر

شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف

کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن بروجه رد گفت کافر شود

و در فتاوای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است

بستانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر

کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من

چه دانم کافر شود مسئله اگر بسوی فتوی دید و گفت که این

چه بار نامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانسته گفت

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم شرع چنین است این کس بزور
آروغ آورد وگفت اینک شریعت را کافر شود واگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنکس گفت بت را سجده کنم وبا وی آشتی نکنم کافر
نشود چراکه اراده او بعید داشتن صلح است اگر فاسقی مر صلحا را گوید که بیائید
مسلمانی به بینید وبسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواره میگوید شاد باد آنکه بر شادی ما شاد است ابو بکر طرخان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دانشمند باد کافر شود مسئله اگر
کذا فی العالمگیری ۱۲
کسی گفت تا حرام یابم گرد حلال چرا گردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بمیران واگر خواهی کافر بمیران کافر
شود مسئله در فتاوای سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فراخ کن یا بر من ظلم مکن ابو نصر در کفر او توقف کرده
وظاهر آنست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی اذان میگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اگر پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را عیب کرد یا موی مبارکش را مویک گفت

کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه الله

ماتریدی گفته کافر شود و امام ابوالقاسم گفته کافر نشود چرا که البته گاهی

عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که

خراج وغیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در

کذا فی بحر الرائق ۱۲ عالمگیری

سراجی گفته اگر کسی گفت که تو علم غیب داری گفت دارم کافر شود

مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا مرا با تو در بهشت برد نخواهم رفت اصح

آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت لعنت

بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که

کذا فی الخلاصة ۱۲ عالمگیری ۱۲

کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر فرشتگان یا پیغمبران گواهی دهند که

ترا سیم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگر را گفت ای کافر او

گفت اگر اینچنین نمی بودم با تو صحبت نداشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی

گویند نه مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

[بر]اکه مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری راگفت که نماز

[ک]ن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه

نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری راگفت که تو کافر

شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت مرا زن از حق تعالی

محبوب تر است کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد تجدید نکاح

باید کرد مسئله اگر کافری مسلمانی را گفت که مسلمانی مرا بیاموز تا نزد تو

مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر وی بسوی فلان عالم یا قاضی او ترا

آموزد آن زمان مسلمان شو نزد او صحیح آنست که کافر نشود اگر واعظ گفت باش

تا فلان روز در مجلس من اسلام آر فتوی بر آنست که کافر شود مسئله اگر

گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید

تو چند گاه نماز مکن تا حلاوت بی نمازی ببینی کافر شود مسئله اگر گفت کار

دانشمندان همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن

عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ایخدا رحمت خود

از من دریغ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که مرتد

(بکذا فی السراجیه ۱۲ عالمگیری ۱۲)

شود و درین صورت از شوهر خود جدا شوی گوینده کافر شود مسئله رضا بکفر

برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر را قبیح دانسته

دشمن خود را خواهد که کافر شود کسی ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس

شرابخواری بر بهکانی مرتفع مثل معظمان بنشیند و سخن خندگی بگوید و اهل مجلس

ازان بخندند همه کافر شوند مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل ناحق

(یا ظلم ۱۲ عالمگیری)

حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه

(یا نکاح درمیان اخ و اخت روا بوده ۱۲ عالمگیری ۱۲)

ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من

این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در اصح قولین کافر شود

از امام سرخسیؒ منقول است که اگر آن قسم خورنده اعتقاد می کند که این

کلام بدروغ گفتن کفر است دران صورت کافر شود و گرنه نشود و

فتوی حسام الدین بر آنست مسئله امام طحاویؒ گفته که از ایمان خارج نکند

مگر چیزیکه انکار باشد بدانچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که انچه ردت یقینی ست از ظهور آن حکم بردت
کرده شود و انچه در ردت بود آن شک ست از ان حکم بردت نباید کرد
که ثابت از شک زائل نشود حال آنکه الاسلام یعلو ولا یعلی ودر کم دکا
گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام مکره علما حکم
کرده اند مسئله در تاتارخانی از ینابیع گفته که ابی حنیفه فرموده که الفر کفر
نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذخیره گفته که مسلمان
کافر نشود مگر وقتیکه قصداً کفر کند مسئله در مضمرات از نصاب جامع اصغر
گفته که اگر کسی کلمهٔ کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرد بعضے علما گفته اند که
کافر نشود که کفر از اعتقاد تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که جهل
است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمهٔ کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
بعضے علما گفته اند که کافر نشود جهل عذر است و بعضے گفته کافر
شود جهل عذر نیست مسئله از مرتد شدن احد الزوجین
بکذا فی قاضیخان ۱۲
نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

مالابد منه
مسائل متفرق

این روایت متفق است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه

مثل هنود پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود

و بعضی متاخرین گفته که اگر بضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنار

بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد

کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله مجوس

روز نوروز جمع شوند یا هنود روز هولی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانی

گوید چه خوب سیرت نهاده اند کافر شود مسئله از مجمع النوازل آورده

مردی ارتکاب گناه صغیره کرد پس گفت مر او را مردی که توبه کن او گفت

که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام و

امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر فقیر میداند که از حرام داده است

و برای او دعا کرده و صدقه دهنده آمین گفت کافر شود مسئله فاسق

شراب میخورد و اقربای او آمده بروی درهم نثار کردند یا مبارکباد دادند

هر دو صورت همان کافر شوند مسئله از صلاة

(c) ketabton.com: The Digital Library

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله حلال دانستن جماع در حالت
حیض کفر است و در حالت استبرا بعد غسل کفر نیست مسئله در خسروانی
گفته که مردی بمکانی مرتفع نشیند و مردم از وی بطریق استهزا مسائل
بپرسند او بطریق استهزا جواب گوید کافر شود و بر مکانی بلند نشستن شرط
نیست استهزا بعلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
یا گوید انچه علما میگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زر بیاید علم چه
کار می آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علم می آموزند و استانها است
یا تزویر است یا گوید سخن حیله دانشمندان را منکرم کافر شود مسئله اگر کسی گوید
همراه من بشرع بیا او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی
او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی او گفت پیاده
بیار کافر نشود مسئله اگر گفت نماز بجماعت بگزار او گفت ان الصلوة
تنهی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قدح نهاده و قدح را پر آب
کرده گوید گاسا دهاقا کافر شود مسئله اگر در حق باقی در دیگ بگوید والباقیات

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا زنا کرد کافر شود و همچنین اگر بسم الله گفته حرام خورد مسئله اگر رمضان
آمد و گفت که صد رنج بر سر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیا فلان امر
معروف کنیم وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف کنیم
کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت زر من در دنیا بده که در آخرت زر نخواهد بود
او در جواب گفت که ده دیگر بده در آخرت از من بگیری آنجا خواهم بود
کافر شود مسئله بادشاه را اگر سجدهٔ عبادت کند باتفاق کافر شود
و اگر بقصد تحیت مثل سلام کند علما را دران اختلاف است در ظهیریه گفته
کافر نشود و در مؤید الدرایه شرح هدایه گفته که سجود باجماع جائز نیست و
خدمت کردن بوضع دیگر از استادن پیش او یا دست بوسیدن یا
پشت خم کردن جائز است مسئله هر که ذبح کند بنام بتان یا بر چاهها یا
بر دریا یا بر نهرها و خانها و چشمه ها و مانند آن پس ذبح کننده مشرک است و زن
وی از وی جدا است و ذبیحهٔ وی مردار است مسئله در دستور القضاة از امام
زاهد ابو بکر نقل کرده که هر که در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

مالابدمنه

مسائل متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همچنین در ردیوالی ودسهره کفار هند بر آید و با کافران موافقت کند

در بازی کافر شود مسئله ایمان یاس مقبول نیست و توبه یاس اصح

آنست که مقبولست مسئله در شرح مقاصد گفته که هر که حدوث عالم یا

حشر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار

کند باتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که روافض و خوارج و معتزله و غیره

فرقهای مدعیه اسلام دران خلاف دارند بر خلاف اهل سنت اعتقاد کند

در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در ملتقی از ابی حنیفه مرویست که کسی را

از اهل قبله کافر نمیگوییم و ابی اسحق اسفرائنی گفته که هر که اهل سنت را کافر

داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم مسئله علامه علم الهدی

در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله

علیه و آله وسلم دشنام دهد یا اهانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت

مبارک او یا در وصفی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا ذمی یا حربی

اگرچه از راه هزل کرده باشد آن کافرست و اجب القتل توبه او مقبول نیست

واجماع امت برآنست که بی ادبی واستخفاف هرکس از انبیا کفر است
خواه فاعل او حلال دانسته مرتکب شود یا حرام دانسته مسئله
انچه روافض می گویند که پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم از
خوف دشمنان بعضی احکام الٰهی را تبلیغ نکرده کفر است
الحمد لله علی ما هدانی للاسلام وما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق صلی الله تعالی
وسلم علی اجمعهم خصوصا علی سیدهم وخاتمهم
شفیع العالمین وخطیب الانبیاء
یوم الدین وعلی آله واصحابه
واتباعه اجمعین

[illegible]

ستایش مر خدا را است که هدایت کرد مرا به اسلام و نبودیم که هدایت یابیم اگر خدا هدایت نکردی ما را هر آینه بتحقیق آمدند رسولان پروردگار ما بحق و سلام او بر جمله ایشان خصوصا بر سردار ایشان و خاتم ایشان شفیع عالمیان و خطیب پیغمبران روز قیامت و بر آل او و اصحاب او و پیروان او ۱۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library